

Kansen voor West

G4P4

Jaarverslag 2012

Operationeel Programma
Kansen voor West

Bevorderen van bottom-up regionale innovatie in West Nederland

Inhoudsopgave

Colofon

Operationeel Programma Landsdeel West “Kansen voor West”

Doelstelling 2
Voor structurele bijstandsverlening van de Gemeenschap uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling onder de doelstelling regionaal concurrentievermogen en werkgelegenheid” in West Nederland.

Jaarlijks verslag
over de uitvoering:

Subsidiabel gebied: Landsdeel West
(Provincies Noord-Holland, Zuid-Holland,
Utrecht, Flevoland).
Programmeringperiode: 2007-2013
Programmanummer: CCI 2007NL162PO002
Programmatitel: Operationeel programma Landsdeel West
Kansen voor West)
Beschikingsnummer: C(2007) 3949
Datum beschikking: 13 augustus 2008
Verslagjaar: 2012
Datum van goedkeuring van het jaarverslag door het Comité van Toezicht:
12 juni 2013

Opgesteld door:

Managementautoriteit Kansen voor West
(College van B&W Rotterdam).
Postbus 6575, 3002 AN Rotterdam.
www.kansenvoorwest.nl

Dit is een uitgave van de managementautoriteit van Kansen voor West.
De redactie heeft dit boek met uiterste zorgvuldigheid samengesteld, maar aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid. Ook kunnen aan dit boek geen rechten worden ontleend.

* De foto op de voorzijde is van het project X

Niets in deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van de managementautoriteit van Kansen voor West. Copyrights 2012

Redactie: Adri Hartkoorn, Ruud van Raak.
Eindredactie: Mieke Cornet
Fotografie: de acht partners van Kansen voor West,
vertegenwoordigers van de 200 projecten.
Opmaak: Hans Langstraat (www.ph-ontwerp.nl)
Druk: Robedrijf Diensten

Voorwoord5

Verantwoording en leeswijzer6

1 Voortgang en operationalisering van het programma8

2 Analyse van de sociaal economische situatie27

3 Overzicht van de uitvoering van het OP Kansen voor West30

4 Uitvoering naar prioriteit50

5 EFRO/CF - programma’s: grote projecten57

6 Technische bijstand58

7 Voorlichting en publiciteit60

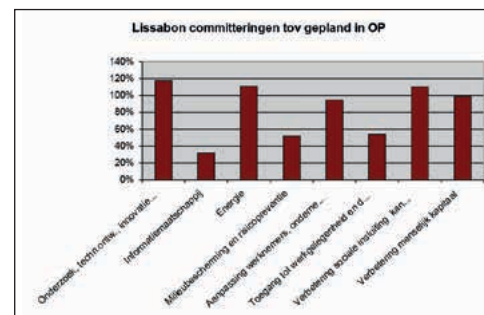
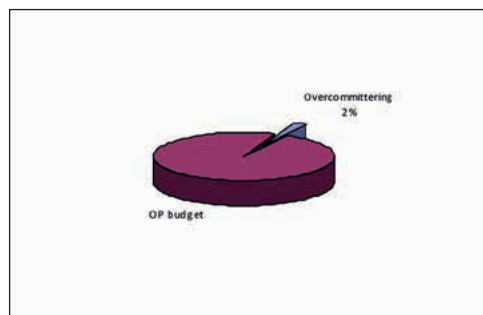
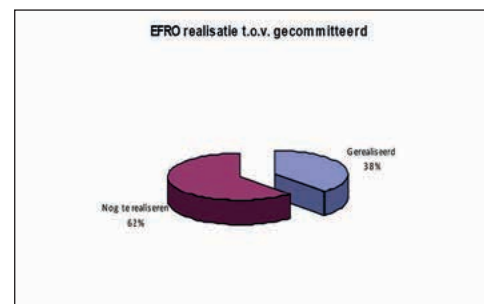
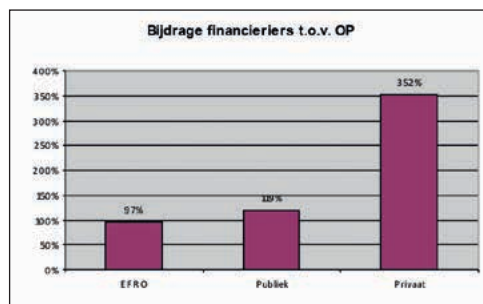
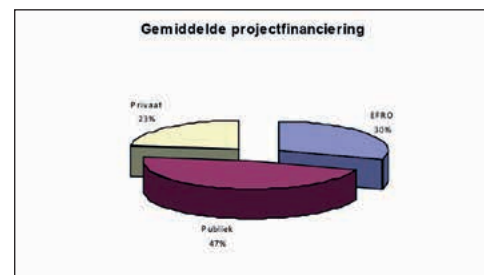
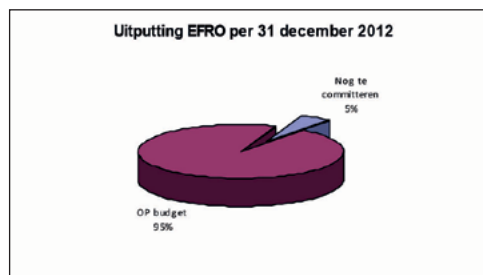
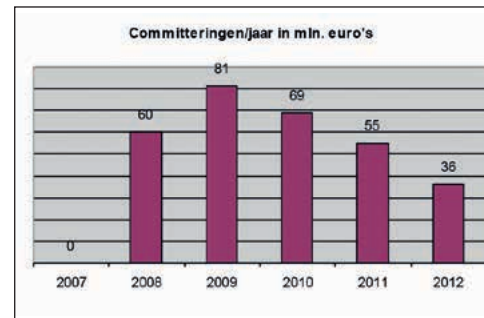
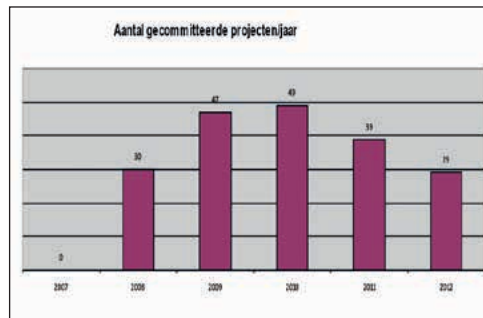
Bijlage65

G4P4

Voorwoord

Kansen voor West in grafieken

Dit zesde jaarverslag van Kansen voor West laat zien dat we inmiddels vergevorderd zijn met de uitvoering van dit structuurfondsprogramma. De definitieve vorm van het programma ligt nagenoeg vast. De gezamenlijke investeringsimpuls is ruimschoots meer dan gepland. Gemiddeld wordt een derde van de investeringen betaald uit het EFRO, waarmee het Europees geld een substantiële impuls vormt. Bedrijven, instellingen en overheden kennen inmiddels de weg naar de Europese structuurfondsen.

Dit jaarverslag geeft inzicht aan de Europese Commissie over de opbouw, uitvoering en voortgang van het programma, maar, tegelijkertijd geeft het ons ook de gelegenheid om terug te kijken. Om te kijken hoe onze ideeën van 2006 zijn gematerialiseerd in ons gezamenlijk Randstadprogramma. En ook om te analyseren of de investeringen de bottom-up regionale innovatie in West Nederland inderdaad bevordert.

De voortgang is behoorlijk te noemen omdat nagenoeg het gehele EFRO-budget werd vastgelegd. 29 nieuwe projecten gingen in 2012 van start waarmee het totaal aan projecten uitkomt op 194. Nochtans is de vraag naar nieuwe investeringen van Kansen voor West nog steeds groot, zoals te zien is aan het grote aantal potentiële projecten.

Nu het programma nagenoeg ingevuld is valt de grote verscheidenheid in instrumentering van de investeringen op. Er worden uiteraard veel subsidies verstrekt. Maar daarnaast investeert het programma via fondsen (kredieten, leningen, participaties), revolverende fondsen en regelingen. Gericht op samenwerking voor technische ontwikkeling en innovatie, maar ook op stedelijke ontwikkeling.

In overeenstemming met de vorige jaren blijken de negatieve effecten van de crisis op het programma, mee te vallen. Slechts enkele projecten geven aan dat de cofinanciering achterblijft of wegvalt. Maar verder heeft de crisis geen duidelijk stempel gezet op het programma. Wel worden af en toe budgetverschuiving tussen prioriteiten mogelijk gemaakt,

omdat blijkt dat investeren in onderzoek en innovatie in prioriteit toeneemt.

In de regionale context lukt het goed om de nodige cofinanciering rond te krijgen en tijdig vrijval bij projecten op te vangen. Hiervoor hebben de partners overcommitting ingezet om daarmee een volledige benutting van de financiële middelen te krijgen. De nauwe betrokkenheid van de decentrale overheid bij het programma - het gevoel van 'dit is ons programma' - helpt daar zeker in mee.

Net als eerdere jaren is de vereiste besteding volgens N+2, weer ruim gehaald. Wel blijven de uitgaven bij het merendeel van de projecten weer behoorlijk achterlopen bij de aangegeven planning. Hoewel hierop strakke monitoring en sturing wordt gevoerd om dit maximaal bij te buigen, is dit niet altijd te beïnvloeden. Te optimistische projectplanning en onderschatting van de ingewikkeldheid van het samen uitvoeren van innovatieprojecten is hiervoor vaak de reden.

Conclusie, de uitvoering van het programma verloopt voorspoedig, alle partners werken doeltreffend samen, controles door de certificering- en auditautoriteit laten mooie resultaten zien, en het belangrijkste is dat er een substantiële bijdrage wordt geleverd aan de economische kracht van de Randstad. Tegelijkertijd worden de contouren van het structuurfondsenprogramma 2014-2020 nu duidelijk zichtbaar. Op alle niveaus wordt door de partners gewerkt aan dit nieuwe regionale programma. Opvallend is dat het in een aantal opzichten te vergelijken is met het huidige programma, vooral bij de investeringen in R&I. We zijn trots dat ons succesvolle Kansen voor West een tweede editie krijgt, al zullen we het vermoedelijk met minder geld moeten doen.

*J. N. Baljeu
Namens de managementautoriteit,
het College van B&W van de
gemeente Rotterdam*

G4P4

Verantwoording en leeswijzer

Dit is het jaarverslag 2012 over de uitvoering van het Operationeel Programma (OP) Kansen voor West EFRO 2007-2013. Het jaarverslag is opgesteld conform de eisen van de Europese Commissie, zoals neergelegd in Artikel 67 van (EG) Nr. 1083/2006 en de Uitvoeringsverordening (EG) Nr. 1828/2006. Het jaarverslag is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de managementautoriteit en het college van BenW van Rotterdam. Het jaarverslag is met inbreng van alle partners binnen Kansen voor West tot stand gekomen.

Kansen voor West is een geïntegreerd structuurfondsenprogramma voor Landsdeel West, dat de grondgebieden van de provincies Noord- en Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland omvat. Met daarin een subdelegatie voor de vier grote steden Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht. Dit alles vertaalt zich in een programmadeel West-Regio en stedelijke programmadelen voor de vier grote steden. Aan de basis van Kansen voor West staat de Lissabonstrategie die moet leiden tot economische groei en meer en betere banen in de Europese Unie. Voor de Randstad betekent dit dat de concurrentiekracht van de regio moet worden versterkt. Dat betekent investeren in thema's als innovatie, onderzoek & ontwikkeling, kennisuitwisseling, aansluiting onderwijs arbeidsmarkt, menselijk kapitaal en duurzame energie.

Het jaarverslag is een basisdocument voor het beheer van het operationeel programma. Het verslag:

- Geeft inzage in de uitvoering van het programma en de interactie tussen de Europese Commissie en managementautoriteit.
- Is een tussentijdse verantwoording voor het Comité van Toezicht op basis waarvan zij lijnen kan uitzetten voor de komende jaren.

- Is de hoofdbron van informatie over het programma en voor de jaarlijkse vergadering met de Europese Commissie, managementautoriteiten en lidstaat.
- Is een voorwaarde voor tussentijdse betalingen van de Europese Commissie.

Dit jaarverslag is op 12 juni 2013 door het Comité van Toezicht goedgekeurd en conform Artikel 67 van (EG) Nr. 1083/2006 aan de Europese Commissie aangeboden. Het jaarverslag wordt elektronisch verstuurd naar de Europese Commissie via het SFC 2007 systeem. Daarnaast wordt het gepubliceerd op www.kansen-voorwest.nl inclusief een publieksvriendelijke samenvatting.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 beschrijft uitgebreid de voortgang, de operationalisering en de aspecten van beheer en controle van het programma.

Hoofdstuk 2 gaat via een analyse dieper in op de sociaal-economische situatie in West Nederland.

In hoofdstuk 3 wordt een gedetailleerd overzicht van de uitvoering van Kansen voor West gegeven door te kijken naar zaken als resultaten, voortgang, Lissabondoelstelling, wetgeving, uitvoeringsproblemen en oplossingen, wijzigingen en complementariteit. Ook beschrijft het de belangrijkste punten van de tussenevaluatie.

Hoofdstuk 4 beschrijft de uitvoering van de prioriteiten waarbij wordt gekeken naar doelstellingen en voortgangsanalyse.

Hoofdstuk 5 geeft een toelichting op het gebruik van grote projecten en hoofdstuk 6 licht het gebruik van de Technische Bijstand toe.

Ten slotte behandelt hoofdstuk 7 de uitgevoerde voorlichting- en publiciteitsmaatregelen waarbij ingegaan wordt op de voortgang van het communicatieplan, de aandacht voor EFRO en het onderhouden van de relaties binnen Kanen voor West.

Het meeste cijfermatige materiaal over het programma en van de sociaal-economische indicatoren, is te vinden in de bijlagen van dit jaarverslag. De tabellen hiervan worden met een 'B' aangegeven.

G4P4

1 Voortgang en operationalisering van het programma

Dit hoofdstuk gaat in op de algemene aspecten van de voortgang en de operationalisering van het programma. Er wordt gekeken naar de samenwerking binnen het programma, de organisatie, de voortgang bij de verschillende partners en de overleggen en aspecten van beheer en controle.

1.1 Algemeen

De uitvoering van Kansen voor West in 2012 liep voorspoedig. Er werden 29 projecten gecommitteerd voor ruim 40 mln. EFRO. Daarnaast werden er 17 projecten herbeschikt en 14 projecten vastgesteld (tabel B1). Hiermee is nagenoeg het gehele beschikbare EFRO-budget (95%) vastgelegd. Eind december waren nog 60 projecten in verschillende fases van voorbereiding, waarvan maar een klein deel kan worden gecommitteerd. Daarnaast bestaan er nog een ruim aantal projectideeën, waarmee vastgesteld kan worden dat er grote belangstelling is voor de regionale EFRO-fondsen.

Mijlpalen in 2012 zijn de nieuw gemaakte committeringen, het behalen van de projectuitgaven volgens N+2, het behoorlijk op gang komen van projectvaststellingen, een goed werkende uitvoeringsstructuur met een adequaat werkend digitaal beheersysteem, en het opnieuw voldoen aan de gestelde controle-eisen.

Blijvende aandacht wordt gegeven aan de risico-beheersing en een juiste verantwoording van zaken als aanbesteden, staatssteun, publiekprivate samenwerking, kostenopbouw, loonkosten etc. Waardering hiervoor is te zien in de wederom positieve beoordeling door audit- en certificeringsautoriteit. Wel blijft er door de vele project-audits een hoge controledruk, die in 2013 zelfs heel groot wordt door de controle van de auditautori-

teit bij maar liefst 30 projecten. Het blijft dus nodig om onder gezamenlijke verantwoordelijkheid de controledruk voor begunstigden te verlagen.

De samenwerking tussen de partijen van Kansen voor West zet zich ook voort in de voorbereiding van Europa 2020. De keuze van de acht partijen om gezamenlijk verder te gaan, is het resultaat van de samenwerking in het huidige programma. De ontwikkeling van dit nieuwe programma vraagt van alle partijen, en speciaal van de managementautoriteit, steeds meer tijd en aandacht.

1.2 Voortgang operationeel programma Kansen voor West

In 2012 waren er 194 projecten in verschillende fase van uitvoering. Hiermee werd 97% van het budget vastgelegd, maar dit percentage is inclusief 6,7 mln. euro overcommittering door de partners (2%).

Tabel 1 geeft hiervan het cumulatieve overzicht op programmaniveau en tabel B11 geeft het overzicht van alle gecommitteerde projecten. Naar verwachting zal het beschikbare budget medio 2013 uitgeput zijn. De gemiddelde projectgrootte van een Kansen voor West-project bedraagt nu gemiddeld 5,2 mln. met een gemiddelde EFRO-bijdrage van 1,6 mln. (31% interventie).

In de tabel staan ook de cumulatieve uitgaven tot eind 2012 aangegeven. Deze uitgaven betreffen de geaccepteerde kosten. In de tabel is te zien dat ruim 40% van de committeringen is gerealiseerd, zowel ten opzichte van de committeringen als de totale opgave van het programma. Zie tabel B7 voor een weergave per prioriteit.

De voortgang van de committeringen ten aanzien van de inspanningsplafonds verloopt voorspoedig (tabel B2). Zo zijn 18 van de 28 gepubliceerde grenzen al bereikt, en op 10 plafonds is al een overcommittering gemaakt. De overcommittering verschilt per partner en varieert van een vast percentage, tot besluit per prioriteit. Met deze overcommittering wordt een maximale besteding van EFRO-gelden nagestreefd.

Van de in 2012 vastgestelde 14 projecten (tabel B8), werd 96% van de beschikte uitgaven vastgesteld. Opvallend is dat de TSK kosten hoger werden vastgesteld, dan initieel gepland. Deze hogere kosten werden betaald door een hogere publieke of private bijdrage in de cofinanciering. Het totaal aan vastgestelde projecten voor het programma komt hiermee op 19. Verder zijn in 2012 12 projecten (8 mln. EFRO) in de vaststellingsprocedure opgenomen en lopen er nog procedures voor vaststelling van 5 projecten (6,8 mln. EFRO) van voor 2012.

De gemiddelde doorlooptijd tussen ontvankelijkheid en beschikking in 2012 ligt evenals in 2011 rond de 15 weken. Dit is binnen de daarvoor vastgestelde termijn. De hieronder getoonde tabel 2 laat de doorlooptijden van de verschillende processtappen zien. Beoordeling kost de nodige tijd omdat hoge eisen aan de projectplannen gesteld worden. Vertraging treedt soms op door ontoereikende technische kwaliteit van de aanvragen of door ingewikkeldheid rond de opbouw van tarieven. Om aanvragers tegemoet te komen zijn toelichtingen en minimale inhoudsopgaven ontwikkeld, en besteden de steunpunten veel aandacht aan voorlichting.

Tabel 1: Gecommitteerde uitgaven en geaccepteerde kosten (mln. €) cumulatief t/m 31 december 2012

Kansen voor West Cumulatief	(2) EFRO	(3) Publieke cof.	(4) Private cof.	(5) Totaal cof. (3+4)	Totaal OP (2+5)
Opgave OP	311	393	67	460	770
Gecommitteerd	301	468	235	703	1005
Gecommitteerd in %	97%	119%	352%	153%	130%
Nog te committeren	9	-75	-168	-244	-234
Realisatie % tov committeringen	42%	38%	46%	40%	41%

Negatieve bedragen betreffen een overcommittering

Tabel 2: Doorlooptijden, gebaseerd op informatie 2011 en 2012

Processtappen	Dagen	Weken
Voorlopige aanvraag tot Definitieve aanvraag	174	25
Definitieve aanvraag tot Ontvankelijkheid	58	8
Ontvankelijkheid tot Beschikking	102	15
Definitieve aanvraag tot Beschikking	165	24
Projecteinde tot Eindverslag	295	42
Eindverslag tot Vaststelling	131	19

G4P4

ED, FRED en SOFIE

De gemeenten Den Haag en Rotterdam maken gebruik van het Europese financieringsinstrument JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas). Het gaat om revolverende fondsen. De uitgezette middelen moeten dus weer terug worden betaald, eventueel met rente of door betaling van een rendement. De middelen die in het revolverende fonds terugvloeien kunnen opnieuw worden ingezet.

In Den Haag wordt ingezet op investeringen in de fondsen Ruimte en Economie Den Haag (FRED) en Energie Den Haag (ED). Beide ontwikkelingsfondsen worden ondergebracht in een holding fonds. Met de mogelijkheid deze op te schalen naar een holding op metropoolregio niveau (Rotterdam-Den Haag). Inzet is te investeren in projecten met private cofinanciering, die in de toekomst een steeds belangrijker rol moet gaan spelen, om hiermee ook het hefboomeffect te vergroten.

In Rotterdam is met het Stadsontwikkelingsfonds voor Innovatie en Economie (SOFIE) gestart. Met dit revolverende fonds wordt ingezet op de financiering van de (her)ontwikkelingen in de Stadshavens. Als blijkt dat het fonds een stimulerende werking heeft waardoor 'sluimerende' of potentiële ontwikkelingen versneld worden gerealiseerd, dan kan het investeringsgebied worden uitgebreid.

1.2.1 Voortgang programma-deel West-Regio

Werkzaamheden van het programmabureau West-Regio concentreerde zich rond de behandeling van nieuwe subsidieaanvragen, voortgangsrapportages en vaststelling van projecten. Per eind december waren er 116 projecten in uitvoering. Daarnaast waren verschillende fases van behandeling, zoals voorlopige aanvraag (17) aanvraag (23) en werden er in totaal 13 projecten gestopt. Verder bereidde het programmabureau de adviezen voor de West-Regio stuurgroep voor. Veruit de meeste tijd en capaciteit werden ingezet in de beoordeling van nieuwe aanvragen, de voortgangsrapportages, en de uitvoering van controles ter plaatse. Er werden in het verslagjaar 15 projecten gecommiteerd voor ruim 24 mln. euro EFRO.

De gemiddelde projectgrootte van de 84 provinciale projecten ligt hiermee op ruim 5,8 mln. en 26% EFRO interventie (1,5 mln.). De gemiddelde projectgrootte van de 32 gelabelde stedelijke projecten ligt iets hoger, namelijk op 6 mln. met een iets hogere (30%) EFRO interventie van 1,8 mln. De investeringsopgave voor de West-Regio bedraagt ruim 199 mln. Euro, waarvan inmiddels ruim 185 mln. (93%) is gecommiteerd. Uitsplitst naar inspanningsopgave betekent dit dat 96% van de P4 en 86% van het stedelijk gelabelde deel is gecommiteerd (zie tabellen B4-B5).

De stuurgroep West-Regio is in 2012 vier keer bijeengekomen en heeft vier keer schriftelijk overleg gevoerd. Zie de bijlage voor een gedetailleerd verslag van de stuurgroep West-Regio.

1.2.2 Voortgang bemiddelende instanties, de G-4 stedelijke programmadelen

De G-4 programmabureaus hebben in 2012 door- gaans gewerkt aan de beoordeling van nieuwe subsidieaanvragen, projectrapportages en de uitvoering van controlebezoeken. Per eind december waren er 78 projecten in uitvoering. Daarnaast waren er projecten in verschillende fase van behandeling; voorlopige aanvraag (10) aanvraag (3) en werden 26 projecten gestopt. De stedelijke stuurgroepen functioneren goed en komen zo'n 5 keer/jaar bijeen waarbij projectvoorstellen en de voortgang van projecten worden besproken. Ook werden de projectvoorstellen voor de gelabelde gelden in de stedelijke stuurgroep besproken. Zie bijlage voor een gedetailleerd verslag van de stuurgroepen.

De gezamenlijke inspanning van de G-4 bedraagt ruim 98 mln. waarvan ultimo 2012 ruim 103 mln. (105%) is gecommiteerd in 78 projecten, zie tabel B6. Maar dit is wel inclusief de al gemaakte overcommittering, want zonder deze overcommittering dient er nog voor 3,8 mln. EFRO te worden gecommiteerd, zie ook tabel B2. Net zoals voor West-Regio overtreft het aantal projecten in voorbereiding het beschikbare EFRO-budget. Een indicatie dat het einde van de ruimte in zicht is. Hieronder volgt per stad een korte voortgangsbeschrijving.

Amsterdam

De projectselectie in Amsterdam gaat volgens plan. De stad kent een grote mate van diversiteit met de nadruk op life sciences en duurzaamheid. De totale gecommiteerde stedelijke EFRO-bijdrage kent een overcommitting van ruim drie ton. In 2012 is ruim vier ton gecommiteerd aan het project Investeringsregeling World of Food. De totale vastlegging betreft hiermee 22 projecten. De gemiddelde projectgrootte is € 4,6 mln. waarvan € 1,6 mln. EFRO (35 % interventie). De gecommiteerde projecten hebben 50% van de begrote kosten gerealiseerd in prioriteit 1 en 52% in prioriteit 3. Daarnaast werden de projecten West Orange, EnergieLoket en ARM vastgesteld.

Mede dankzij EFRO hebben in 2012 een aantal projecten de deuren kunnen openen die tegenwicht bieden aan deze trends. Vooral Amsterdam Noord heeft in 2012 hiervan geprofiteerd. Zo werd daar onder grote (inter) nationale media belangstelling

het EYE filmmuseum geopend en trokken de eerste huurders in het bedrijfsverzamelgebouw Made@ de Overkant. Samen zijn deze projecten goed voor omstreeks 200 bruto gecreëerde arbeidsplaatsen. Met de ontwikkeling van de Clusterregeling (samen met de provincie Noord-Holland) is in 2012 ingezet op versterking van de kennisintensieve clusters van de 'Amsterdam Economic Board'. Afgezien van de mogelijke vrijval van middelen, is het gehele programma budget van Amsterdam inmiddels toegekend in 2012.

EYE

VU University Medical PET-MRI Center

G4P4

Rotterdam

Erasmus MC Incubator

Als Universitair Medisch Centrum ziet Erasmus MC een belangrijke rol in het stimuleren van startende bedrijven op het gebied van Life & Health Sciences. Hiertoe is eerder al de Erasmus MC Incubator ingericht in het Faculteitsgebouw, met 46 bedrijven voor echte starters. Met dit project realiseert Erasmus MC in de Rotterdam Science Tower, de 'Rotterdam Life & Health Sciences Incubator'. Om daarmee een kwaliteitsimpuls te geven aan de ontwikkeling van het Life- & Health Sciences cluster. Dit gebeurt door het aanbieden van fysieke bedrijfsruimte en door ondernemersgerichte advisering, training en ondersteuning. De gebouweigenaar gaat daarnaast in de omringende etages 'turn-key-solutions' aanbieden voor de doelgroep van bedrijven. Verder richt het Zadkine ROC zich, in dezelfde toren, op een optimale aansluiting aan de vraag naar lager geschoold laboratorium-personeelinvesteringsgebied worden uitgebreid.

De projectselectie in Rotterdam gaat voorspoedig. De totale gecommiteerde stedelijke EFRO-bijdrage is ruim 29 mln. euro. Hiermee is 97% van het budget van ruim 30 mln. gecommiteerd. In 2012 werden in prioriteit 1 de volgende 3 projecten gecommiteerd: MEC-Innovatie, UDF SOFIE en Aquadock - CTD. Totaal lopen er 15 projecten in de stad. De gemiddelde projectgrootte is 5,3 mln. waarvan 1,9 mln. EFRO (37% interventie). De gecommiteerde projecten hebben 15% van de begrote kosten gerealiseerd in prioriteit 1 en 34% in prioriteit 3.

In 2012 is het project UDF SOFIE opgericht voor de ontwikkeling van Stadshavens en heeft de aanbestedingsprocedure voor het fondsbeheer plaatsgevonden. In 2013 zullen de afspraken met de fondsbeheerder worden geformaliseerd en zal naar verwachting de staatssteunnotificatie worden afgegeven door de Europese Commissie. Binnen het programma gaat een forse vrijval van gelden ontstaan. Dit is het gevolg van aanbestedings-meevallers bij een aantal projecten en doordat er minder animo bestaat voor de ondernemersregelingen. Voor dit laatste geven ondernemers aan dat financieringsproblemen ondervonden worden bij nieuwe projecten. Ondernemers zijn nu minder positief over de vraag hoe een investering terugverdiend kan worden. Deze instelling heeft een direct verband met de huidige crisis. Men geeft aan te wachten op betere tijden. Voor het programma wordt nu gezocht naar alternatieve bestedingen voor de vrijval.

G4P4

Den Haag

Het Haagse programma gaat heel voorspoedig. De totale gecommiteerde stedelijke EFRO-bijdrage is nu ruim 27 mln. euro, waarmee maar liefst 124% van het budget van ruim 20 mln. werd vastgelegd. Dit betekent dat Den Haag een flinke overcommitting heeft toepast. In 2012 werden 9 projecten gecommiteerd voor ruim 11 mln. euro EFRO. Totaal lopen er 25 projecten in de stad. De gemiddelde projectgrootte van 3,4 mln. is ruim kleiner dan die in Amsterdam en Rotterdam. De gemiddelde EFRO-bijdrage is 1 mln. (32%). De gecommiteerde projecten hebben 32% van de begrote kosten gerealiseerd in prioriteit 1 en 23% in prioriteit 3.

In prioriteit 1 werden de volgende twee projecten gecommiteerd: JESSICA Energiefonds Den Haag (ED) en Innovatie Stimuleringsregeling InnoSportLab. In prioriteit 3 werden de volgende zeven projecten gecommiteerd; Royaal Mariahoeve, Opwaardering Haagse Markt, Herinrichting Openbare Ruimte Stationsplein Den Haag, Kwaliteitsimpuls Openbare Ruimte winkelstraten, JESSICA Fonds Ruimte en

Economie Den haag (FRED), 2e Fase Revitalisering Zichtenburg, Kerketuinen, Dekkershof, en Haagse Hoogtepunten in Beeld. Daarnaast werd het project Stadstuin Emma's Hof vastgesteld.

Belangrijke acties in 2012 waren de oprichting van het Energiefonds ED en het Ruimte en Economiefonds FRED. Verder is voorbereidend werk gedaan voor nog 2 of 3 laatste EFRO-projecten. De invloed van de socio-economische ontwikkeling op het programma is beperkt. Wel krijgen projecten minder eenvoudig hun financiering rond, maar door de inzet van het Haagse cofinancieringsfonds kon het programma goed draaiende worden gehouden. Wel is merkbaar dat de 'orderportefeuille' leeg aan het raken is. De projecten die zich nu melden zijn nog op zoek naar volle financiering en niet naar de laatste 30% of 40%.

Utrecht

De projectselectie in de stad Utrecht loopt iets achter bij de andere steden. De totaal gecommiteerde stedelijke EFRO-bijdrage is ruim 11 mln. euro, waarmee wel 89% van het budget van ruim 12 mln. werd vastgelegd. Bovendien kent de gelabelde prioriteit 1 een overcommitting van ruim drie ton EFRO. In 2012 werd het project Proefinstallatie Nereda Technologie rwzi Utrecht gecommiteerd voor een mln. euro EFRO. Totaal lopen er 16 projecten in de stad. In Utrecht is de gemiddelde projectgrootte met 1,9 mln. het kleinst van alle steden. De stad kent een EFRO-bijdrage 0,7 mln. (37% interventie). De gecommiteerde projecten hebben 6% van de begrote kosten gerealiseerd in prioriteit 1 en 70% in prioriteit 3. Daarnaast werden de projecten Aanpak Openbare Ruimte en Kunstfactor in 2012 vastgesteld.

Ook in Utrecht is het effect van de recessie te merken. Zo steeg de werkloosheid, nam het aantal WW uitkeringen toe en nam ook de leegstand van kantoren toe tot ruim 10%. In 2012 is verder gewerkt om de samenwerking tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen, overheden én maatschappelijke organisaties te verstevigen. Dit heeft geleid tot de oprichting van de 'Economic Board Utrecht'. De Board ziet speciale kansen voor Utrecht en de regio op het gebied van de gezondheidssector, ICT en (serious) gaming, human capital en duurzaamheid. Voor de toekomst kan deze samenwerking tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen, overheden én maatschappelijke organisaties een belangrijke rol vervullen bij het identificeren van nieuwe waardevolle projectkansen. Ten slotte is in 2012 gewerkt aan de ontwikkeling van een Duurzaamheidsfonds, waaraan begin 2013 de laatste middelen worden gecommiteerd.

G4P4

1.3 Realisatie¹

De verordening geeft aan dat het programma een bepaald uitgavenpatroon dient te hebben. Wordt de vastgelegde besteding van het EFRO in het jaar N+2 niet gehaald, dan decommitteerd de Europese Commissie dat deel dat niet via uitgaven kan worden verantwoord. Dit staat bekend als de zogenaamde N+2-regel waarmee de Europese Commissie een sterk sturingsinstrument in handen heeft.

De gecertificeerde uitgaven (realisatie) op programmaniveau in 2012 staan hieronder in tabel 3 aangegeven. Hier is te zien dat de N+2-opgave ruim gehaald is, ruim 40 mln. boven de grens. De managementautoriteit zal met alle programmabureaus de ontwikkelingen zorgvuldig blijven volgen en waar nodig actie ondernemen om voldoende uitgaven te genereren. Zie ook tabel B9 voor een overzicht van N+2 per partner.

Ten slotte geeft tabel B3 een overzicht van het percentage gerealiseerde kosten per inspanningsplafond.

Tabel 3: N+2 (mln. €) voor 2012

N+2 basis (x mln.)	Totaal aanvragen t/m dec 2012	Saldo nog aan te vragen in 2012
110	150	-40

¹ De term 'Realisatie' heeft verschillende betekenissen in dit jaarverslag. De juiste context blijkt uit de tekst. Ten eerste kan het gaan over N+2-uitgaven, deze zijn een vast percentage (40% of 50%) van de TSK-uitgaven.

1.4 Organisatie en uitvoering

1.4.1 Managementautoriteit

Het college van B en W van de gemeente Rotterdam is als managementautoriteit verantwoordelijk voor de doeltreffendheid en deugdelijkheid van het beheer van, en de controle en het toezicht op de uitvoering van het Operationeel Programma. De managementautoriteit is ambtelijk ondergebracht bij de Cluster Stadsontwikkeling van de gemeente Rotterdam. De werkzaamheden van het programmabureau West-Regio worden onder verantwoordelijkheid van de managementautoriteit uitgevoerd.

De managementautoriteit richt zich op het *beheer* van het programma door monitoring, risicobeheer, voortgangsbewaking, opvolgen van goede communicatie, het opstellen van betalingsaanvragen, secretariaatswerkzaamheden stuurgroep West-Regio (samen met programmabureau West-Regio), en de behandeling van WOB verzoeken. Qua *controle* richt de managementautoriteit zich op het faciliteren van projectaudits door certificering- en auditautoriteit, het afstemmen van die audits, het voeren van verweer, de uitvoering van systeemaudits bij de programmabureaus, het uitvoeren interne controles, het schrijven van jaarverslag en halfjaarlijks voortgangsverslag, en het adviseren bij alle stuurgroepen. *Faciliterende* taken zijn het up-to-date houden/verder ontwikkelen van beheersysteem en website, vastleggen specifieke juridische zaken in interpretatiedocumenten en werkinstructies, en het organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten voor begunstigden.

Organisatorische taken betreffen het organiseren van het Comité van Toezicht (met BZK), accounthouders- en programmabureau overleg, en het oplossen van voorkomende problemen in de uitvoering van het programma.

Representatieve en *vertegenwoordigende* taken richten zich op de bijeenkomsten van het PMO, Europese Commissie en (buitenlandse) bezoekers. In toenemende mate komt hier nog bij

de voorbereiding van het nieuwe structuurfondsenprogramma 2014-2020, wat heel veel extra overleg vroeg in 2012 en ook in 2013 veel tijd zal vergen.

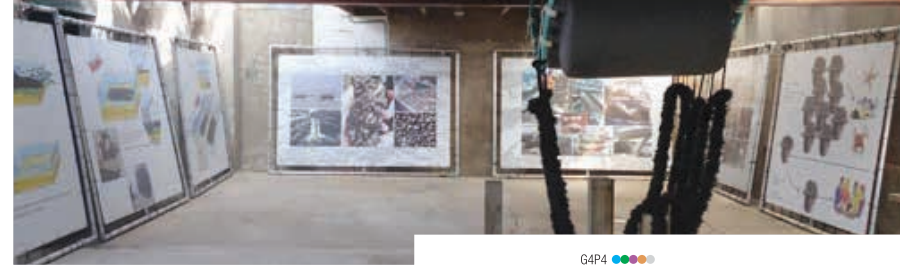
1.4.2 Stedelijke programma autoriteiten (bemiddelende instanties)

In 2012 functioneerden alle stedelijke programmabureaus naar behoren. De managementautoriteit heeft daarvoor alle programmabureaus onderzocht en daarbij een systeemaudit uitgevoerd. Onderdelen daarvan zijn beoordelen van de key requirements met het voltallige programmabureau en deskcontrole(s) van 'gestoken' projecten volgens het interne auditplan. Bovendien worden de bevindingen van de certificering- en auditautoriteit over de uitgavenstaten meegenomen. In grote lijnen is de kwaliteit en tijdigheid van het beheer door de bemiddelende instanties voldoende en zijn administratief de zaken goed op orde. De inzet, deskundigheid en communicatie van de bemiddelende instanties wordt als positief beoordeeld. Verbeterpunten betreffen de verslaglegging van beoordelingen, volledig gebruik van checklijsten aanbesteden, opvolging van de verslaglegging conform de werkinstructies, risico bepaling en onderbouwing.

In alle steden worden gelabelde projecten besproken en van advies voorzien naar het programmabureau West-Regio. Alle steden zijn ook aangesloten bij de accounthouders- en programmabureau overleggen voor een maximale betrokkenheid en om iedereen op de hoogte te houden van de ontwikkeling van het programma.

1.4.3 Auditautoriteit

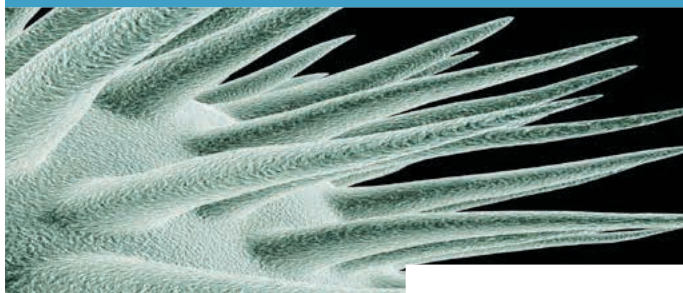
De Auditdienst Rijk (ADR) van het Ministerie van Financiën is als auditautoriteit van het programma aangewezen om een jaarlijks oordeel en een jaarlijks controleverslag over het programma uit te brengen aan de Europese Commissie.

G4P4

Emerging Disease Campus

Het Centraal Veterinair Instituut (CVI) van Wageningen UR werkt aan de beheersing van antibioticaresistentie, de preventie en bestrijding van besmettelijke dierziekten en het ontwikkelen van diagnostica en biologicals die nodig zijn om dit effectief te kunnen doen. Het CVI is goed in staat gebleken om ontwikkelde kennis te valoriseren op basis van wetenschappelijke kennis, maar niet op basis van marktpotentie, -waarde en commerciële haalbaarheid. Om daar verandering in te brengen richt het CVI samen met deskundigen de Emerging Disease Campus (EDC) op. Het EDC richt zich daarbij op het ontwikkelen van een valorisatiesysteem; uitvoeren van twee onderzoeksprojecten om het valorisatiemodel te kunnen testen; het opzetten van een Biobank en ondersteuning van startende bedrijven.

Hiertoe voert de auditautoriteit twee soorten onderzoek uit, te weten:

Systeemaudits: Hierin zijn de opzet, het bestaan en de werking van de procedures die gelden voor alle bij het programma betrokken actoren (managementautoriteit en de vijf programmabureaus) beoordeeld voor de periode van 1 juli 2011 tot en met 30 juni 2012. Daarbij hanteert de auditautoriteit in haar audits de door de Europese Commissie voorgeschreven beoordeling per key requirement. Hoofdconclusie van de systeemaudit is positief: het beheer- en controlesysteem werkt en er zijn slechts enkele verbeteringen noodzakelijk. Evenals in 2011 heeft de managementautoriteit in 2012 verbeteringen aangebracht in het beheer- en controlesysteem. Nog gewenste verbeteringen hebben betrekking op het consequenter gebruiken van de checklisten, aandacht voor de krappe personele bezetting in relatie tot de te verwachten eindrapportages, de onvolledigheid van de projectbevindingen administratie en enkele onduidelijkheden in de werkinstructie controle.

Projectaudits: Bij de projectaudits toetst de auditautoriteit de werking van de geldende procedures en doet de auditautoriteit een uitspraak over de juistheid en rechtmatigheid van de bij de Europese Commissie gedeclareerde gelden. De auditautoriteit heeft over het kalenderjaar 2012 voor 18 projecten (inclusief Technische Bijstand) een projectaudit uitgevoerd. Hierin werden diverse niet-systematische fouten aangetroffen ter grootte van 0,67%. Dit percentage ligt ruim beneden de door de Europese Commissie gehanteerde materialiteitsgrens van 2%. Bovendien werd door de auditautoriteit het foutpercentage over 2011 met 0.6% naar beneden bijgesteld, tot 0.84%.

Op basis van de gecombineerde uitkomsten van de systeem- en projectaudits kwam de auditautoriteit tot het oordeel dat het beheers- en controlesysteem in 2012 beantwoordt aan de geldende voorschriften, en voldoende effectief

heeft gefunctioneerd om een redelijke mate van zekerheid te bieden omtrent de juistheid van de uitgavenstaten en daarmee van de wettigheid en de rechtmatigheid van de onderliggende verrichtingen.

1.4.4 Certificeringsautoriteit

De Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken is certificeringsautoriteit, met de opdracht het beoordelen en certificeren van de uitgavenstaten van de managementautoriteit. Na deze certificering worden de declaraties bij de Europese Commissie ingediend.

In 2012 heeft de certificeringsautoriteit vier betaalaanvragen ingediend voor een bedrag van ruim € 190 mln. aan totale subsidiabele kosten. Cumulatief zijn er per 31 december 2012 elf betaalaanvragen bij de Europese Commissie ingediend voor een bedrag van ruim € 372 mln. aan totale subsidiabele kosten; hiermee is ruim € 150 mln. aan EFRO-bijdrage gemoeid. Bij elke uitgavenstaat beoordeelt de certificeringsautoriteit op basis van een risicoanalyse een aantal projecten. Haar bevindingen deelt de certificeringsautoriteit met de managementautoriteit, waarna beslist wordt of kosten wel of (nog) niet in een uitgavenstaat worden opgenomen. In een bespreking worden per uitgavenstaat de resterende bevindingen besproken. Belangrijke aandachtspunten in 2012 waren, net als overigens in voorgaande jaren, de behandeling van inkomstengenererende projecten, de beoordeling van aanbesteding en staatssteun en de vastlegging daarvan, maar ook de afwerking van bevindingen uit controles ter plaatse en uit projectaudits van de auditautoriteit.

In 2012 hebben de certificerings- en managementautoriteit hun reguliere overlegcyclus voortgezet; er hebben acht overleggen plaatsgevonden die formeel worden vastgelegd. Deze overleggen dragen bij aan de goede en professionele (formele en informele) samenwerking. De certificeringsautoriteit maakt ook deel uit van relevante andere bijeenkomsten die door de managementautoriteit worden georganiseerd, zoals voorlichtingsbijeenkomsten en de programmabureau overleggen.

1.4.5 Comité van toezicht

Het Comité van toezicht Kansen voor West ziet toe op de effectiviteit en de kwaliteit van de uitvoering, het besluit over de algemene strategie en het beleid, en is verantwoordelijk voor het toezicht op de uitvoering van het programma. Het Comité heeft in 2012 twee keer vergaderd op projectlocatie en er is één schriftelijk overleg gevoerd.

Op 27 april werd ingestemd met het voorstel van de managementautoriteit de inspanningsplafonds te wijzigen. Dit betrof een verhoging van de Flevolandse prioritaire plafonds 1 en 2 met ieder 1,5 mln., en een verlaging met 3 mln. van prioriteit 3. Dezelfde bedragen worden uitgeruild met Den Haag waar prioriteiten 1 en 2-gelabeld ieder werden verlaagd met 1,5 mln. en prioriteit 3 met 3 mln. verhoogd.

Op 13 juni werd bij het Tidal Testing Centre in Den Oever vergaderd. Dit project werkt aan een wereldwijde ontwikkeling van getijde-energie. Voorafgaand aan het overleg werd een projectpresentatie en bezoek gedaan. Opwekking van elektriciteit uit getijdenstroming blijkt veelbelovend en kan een belangrijke plaats gaan innemen in de mix van technologie voor duurzame energievoorziening. De energieproductie is 100% voorspelbaar en er is geen sprake van horizonvervuiling. Een mooi voorbeeld van een duurzaam energieproject in Kansen voor West.

De voornaamste agendapunten waren de presentatie en vaststelling van het jaarverslag 2011, toelichting op het jaarlijks controleverslag door de auditautoriteit, een presentatie over het beheer, de voortgang, de risico's en de uitputting van het programma. Er werd een beroep gedaan op de hardheidsclausule bij de eindafrekening van het project Creative City Lab. De communicatie inclusief Europa Kijkdagen werden besproken. Een presentatie werd gegeven door de stadsdeelvoorzitter Oost-Amsterdam (de heer De La Rose), over het Amsterdamse programmaonderdeel. Als laatste punt werd kort ingegaan op de nieuwe

G4P4

programmaperiode. Hierin werd speciaal aandacht gevraagd voor de rol van het MKB.

Op 28 november werd bij de gemeente Amersfoort de tweede bijeenkomst van het comité gehouden. De voornaamste agendapunten waren een presentatie van de stand van zaken van het programma, aan de hand van een uitgebreid halfjaarverslag. Het risicobeheer, met name het achterblijven van realisatie door projecten. De voortgang van de communicatie van het programma met de zogenaamde exitgesprekken. Toelichting door de auditautoriteit over het beheer en voortgang van het programma. Mevrouw van Donzel van de EUR en lid van de stuurgroep Rotterdam gaf een presentatie over de voortgang van het programmadeel Rotterdam. Ruim aandacht werd gegeven aan de opstelling van het nieuwe programma, inclusief het advies de zelf-evaluatie van de stuurgroepen mee te nemen in de beheerstructuur van het nieuwe programma. De belangrijkste aanbevelingen van het comité betreffen het meenemen van 'lessen' voor het nieuwe programma, waaronder aandacht voor meer marktgericht en regionaal gestuurd werken, de rol van het MKB, ontwikkeling van de Slimme Specialisatie Strategie (S3), opnemering van een vertegenwoordiger van het kennis en bedrijfsleven in het Bestuurlijk Overleg, en voldoende handvatten om het programma te sturen. Verder werd geadviseerd publicitair aandacht te geven aan de goede voortgang van het programma en werden de beroepen op de hardheidsclausule afgehandeld.

1.4.6 Stuurgroepen

Kansen voor West heeft vijf stuurgroepen. Hun taak is de managementautoriteit of stedelijke programma autoriteiten te adviseren over projectvoorstellen en toekenning van EFRO/Rijkscofinanciering volgens het OP, toetsingskader en communautaire en nationale voorschriften. Zie de bijlage voor een gedetailleerd verslag van de activiteiten van de stuurgroepen.

1.4.7 Steunpunten

Ook in 2012 hebben de steunpunten van het programma weer met goede resultaten subsidieaanvragers ondersteund met advisering en voorlichting. Verder ondersteunen de steunpunten de projecten waar nodig bij de uitvoering en de voortgang in relatie tot Kansen voor West. Waar nodig en mogelijk geven de steunpunten advies aan het programmabureau West-Regio bij vaststelling van projecten.

1.4.8 Accounthoudersoverleg

In 2012 is het accounthoudersoverleg vier keer bijeen geweest, op 19 januari, 22 mei, 18 september en 6 november. In dit overleg van de partners, waarbij ook de Ministeries van EZ en BZK zijn uitgenodigd, worden de belangrijkste ontwikkelingen binnen Kansen voor West besproken. Eventueel wordt voor een speciaal onderwerp een aparte werkgroep opgezet of worden specialisten gevraagd voor een toelichting. Vaste onderwerpen van bespreking zijn de inhoudelijke en financiële voortgang van het programma, inclusief de risicoprojecten, samenwerking met de steunpunten en samenwerking op gezamenlijke projecten, projectervaringen, en de werking van het beheersysteem. Verder worden conceptstukken van het Comité van Toezicht besproken, zoals de werking van het toetsingskader of het (half)jaarverslag. De accounthouders bespreken nieuwe regelgeving of interpretatie hiervan. Ook zijn zaken besproken als omgang met de communicatie, rol van de steunpunten, vertegenwoordiging partners in het Comité van Toezicht, voortgang JESSICA, en hoe de inzet van overcommitting en rijkscofinanciering wordt gedaan. De te verwachte extra kosten voor de Technische Bijstand zijn besproken, en hoe deze eventueel door de partners opgevangen kan worden. Verder stonden zaken op de agenda als de inhoudelijke evaluatie van het programma, dossieroverdracht, en de projectbezoeken van de audit- en certificeringsautoriteit.

Uit de evaluatie van het Technofonds Flevoland

Technofonds is een fonds dat zich wat doelstelling betreft met name richt op startende- en doorstartende ondernemingen die moeilijk financiering kunnen krijgen voor het realiseren van hun initiatief in de markt. Het zijn dus in de regel ondernemingen die vaak nog een product moeten ontwikkelen en in de markt moeten zetten, dan wel bestaande ondernemingen die een nieuw product in de markt willen zetten. Technofonds financiert dus nieuwe initiatieven in de meer innovatieve technologische sfeer en is niet in concurrentie met andere kapitaalverstrekkers zoals banken. Banken en andere participatie-maatschappijen zijn niet geïnteresseerd in starters omdat het risico te groot is.

Naast de faillissementen zijn er ook mooie voorbeelden van bedrijven die succesvol zijn en zijn uitgegroeid tot toonaangevende bedrijven. Voorbeelden hiervan zijn: Dutch Thermoplastic Components BV te Almere die is uitgegroeid tot een leverancier voor vliegtuigonderdelen van Airbus en Boeing en Iaso International BV te Emmeloord die is uitgegroeid tot een toonaangevende backup leverancier en ontwikkelaar.

Deze twee bedrijven zijn ook opgewaardeerd in de balans van het Technofonds. Een mooi voorbeeld van het stimuleren van de werkgelegenheid is het bedrijf Avensus te Almere. Dat bedrijf is als bestaand bedrijf binnengehaald en kon zich door middel van een kapitaalinjectie ontplooiën in Almere.

De aandelen zijn met winst verkocht en Almere is daardoor een bedrijf met 50 arbeidsplaatsen rijker geworden. Duidelijk is, dat het in de regel vele jaren duurt alvorens een bedrijf kan worden afgestoten. Voor de meer jongere bedrijven in het kader van Kansen voor West is het nog te vroeg om een indicatie te geven van het uiteindelijke resultaat.

Ook werd in de meeste overleggen de ontwikkeling van het nieuwe programma 2014-2020 besproken. Maar gezien de vertegenwoordigende rol van veel accounthouders in het OP Kansen voor West II, is besloten dit onderwerp niet meer als vast agendapunt op te nemen.

1.4.9 Programmabureau-overleg

In 2012 is het programmabureau overleg vier keer bijeen geweest, op 24 april, 26 juni, 25 september en 11 december. In dit overleg van de vijf programmabureaus komen vooral technische zaken aan de orde die de behandeling en beoordeling van projecten aangaat. Ook de certificeringsautoriteit maakt deel uit van het overleg en waar nodig zijn ook de steunpunten aanwezig. In dit overleg kunnen specialisten gevraagd worden een toelichting te geven. Een aantal keer per jaar staat er een specifiek thema op de agenda om ingewikkelde materie uit te diepen. Vaste onderwerpen van bespreking zijn de interpretatie van regelgeving, de tijdige behandeling en beoordeling van aanvragen, voortgangsrapportages, controles ter plaatse en vaststellingen. Verder de goede omgang met aanvragers/begunstigden, wijziging Ministeriële Regeling en het aanleveren van informatie. Daarnaast was er aandacht voor zaken als de werking van het beheersysteem, stofkamactie, aanbesteden, Artikel 55, gebruik controle en checklijsten, de 'self assessment tool', voorlichting en publiciteit, loonkosten, bijzondere kosten, sancties en de bevindingenadministratie. Ook is ingegaan op de controles ter plaatse en de projectcontroles door de auditautoriteit. Werkinstructies zijn besproken en betekenis van 'sound financial management'. In het overleg is ook aandacht voor een terugkoppeling gegeven van de PMO en COCOF bijeenkomsten.

In april is in Rotterdam een themadag gehouden over aanbesteden. Hierbij kwamen zaken aan de orde als wezenlijke wijziging van een opdracht, waardebepaling opdracht, contract al gesloten,

G4P4

aanbesteding afgerond, opdrachtwaarde gaat omhoog, alleenrecht en DAEB, DAEB-toewijzing door middel van een concessie of alleenrecht, nieuwe staatssteunregels over DAEB, en markt-conforme huurprijzen.

Ten behoeve van een correcte uitvoering van het programma heeft de managementautoriteit, in overleg met de programmabureaus, 12 werkinstructies opgesteld. Deze behandelen: controles ter plaatse, eindfase en vaststelling, ESF, fondsen, grondkosten, klevende voorwaarden, leasekosten, regelingen, staatssteun, documentbeheer, begrotingswijziging, en ten slotte omgang met vrijval, overcommitting en inspanningsplafonds. Het coördinatiepunt EFRO heeft de eerdere werkinstructies Artikel 55, Aanbesteden en IKT verder uitgewerkt in circulaire die nu voor alle programma's beschikbaar zijn.

1.4.10 Programma 2014-2020 en bestuursoverleggen

Op 27 april en 22 november hebben de partners van Kansen voor West een bestuurlijk overleg gehouden in Rotterdam. Hierin werd teruggekeken op het bestuurlijk overleg van de vier managementautoriteiten met het Rijk, werd de keuze en opstelling van de S3 als regionale innovatiestrategie besproken, en de mogelijke organisatievorm en financiële middelen. Het huidige model van Kansen voor West wordt gezien als goed model om mee verder te gaan en geeft de acht partners een goede basis om op een ander schaalniveau, bijvoorbeeld de twee vleugels, te participeren. De partners ondersteunen ook de herkandidatuur van de gemeente Rotterdam als managementautoriteit. De verdeling van de EFRO-middelen over de partners in Kansen voor West II werd besproken, evenals een ondergrens waarop het programma nog decentraal zou kunnen worden uitgevoerd.

Op 28 maart, 27 april, 11 juli, 11 oktober en 16 december is bestuurlijk overleg gehouden

tussen de bestuurlijke vertegenwoordigers van de vier managementautoriteiten en het Rijk over de nieuwe programmaperiode. Hierbij kwamen zaken aan de orde als de opstelling van de nieuwe programma's en de uitvoering hiervan. Vooral dit laatste heeft in 2012 veel aandacht gevraagd, omdat vanuit het Rijk de vraagstelling over een (de)centrale uitvoeringsstructuur van groot belang wordt geacht. Hierover is ook onderzoek gehouden om de effectiviteit en efficiëntie van beide opties te laten zien. In 2012 is hierover nog geen definitief besluit genomen. Daarnaast kwamen zaken aan de orde als de opstelling van de S3, het 'positionpaper' van de Europese Commissie en de implicaties hiervan voor Nederland.

1.4.11 Ontwikkeling nieuwe programma Kansen voor West II

Binnen Nederland zijn in 2012 de voorbereidingen van het programma 2014-2020 goed op gang gekomen. Deze voorbereidingen staan onder leiding van het Ministerie van EZ. Voorstellen vanuit Europa voor nieuwe regelgeving worden bij alle belanghebbenden voorgelegd. Werkgroepen zijn ingesteld om het Ministerie van EZ te ondersteunen in de onderhandelingen met de Europese Commissie. Binnen Kansen voor West geeft de managementautoriteit regelmatig terugkoppeling van de voortgang aan alle partners. Ook zijn themabijeenkomsten georganiseerd om beter begrip te ontwikkelen over de opstelling van het nieuwe programma.

Daarnaast is een speciale werkgroep opgericht om het nieuwe OP te initiëren en te formuleren. In deze werkgroep zitten vertegenwoordigers van alle acht partners van Kansen voor West, de G-32 en de managementautoriteit en staat onder gedeeld voorzitterschap van G-4 en P4. In dit maandelijks overleg wordt de algemene toestand besproken hoe deze in relatie staat met de regelgeving, de budgettaire ontwikkeling, de keuze van focus en inzet etc.

Ook werd hier de voorbereiding gedaan van het bestuurlijk overleg voor het nieuwe programma. Voor een aantal hoofdpunten zijn werkgroepen ingericht om deze gedetailleerd uit te werken, waarna het plenair overleg hierover besluit. Initieel werden de werkgroepen Innovatie, MKB, Koolstofarme Economie en Stedelijke Ontwikkeling opgezet, maar de MKB werkgroep is opgegaan in die van Innovatie. De werkgroepen komen geregeld bijeen om de planning van interventie te bespreken, af te meten naar de regelgeving, analyses te maken, focus van inzet te bepalen, mogelijke organisatieaspecten te bespreken etc. De op te leveren rapporten vormen de basis van het nieuwe OP. Belangrijk oogmerk van de planning is processen in gang te zetten om het nieuwe programma op te nemen in de provinciale en stedelijke planvorming, inclusief de bestuurlijke vastlegging. Bij elkaar genomen verloopt de planvorming redelijk goed qua inhoud en overeenstemming. Wel is het zo dat het initiëren van een nieuw programma meestal niet gepaard gaat met extra inzet van medewerkers, waardoor het een behoorlijke verzwaring betekent van de werklust.

1.4.12 Overige overleggen

Naast bovenstaande programmaoverleggen heeft de managementautoriteit regelmatig overleg met de andere stakeholders en overleg over technische onderwerpen. Het gaat om de volgende overleggen:

Programmamanagersoverleg (PMO)

In het PMO zijn de vier Nederlandse managementautoriteiten en de certificerings- en auditautoriteit vertegenwoordigd onder voorzitterschap van het Ministerie van EZ. In deze overleggen werd aandacht gegeven aan de lopende organisatorische- en uitvoeringszaken van het programma, en werd ook nadrukkelijk aandacht gegeven aan het nieuwe 2014-2020-programma.

Financiële werkgroep

In deze werkgroep zijn de programmacontrollers van de vier Nederlandse managementautoriteiten en de certificerings- en auditautoriteit vertegenwoordigd. Het coördinerend Ministerie van EZ is voorzitter. In deze werkgroep worden veelal financieel-technische zaken besproken. Besluiten worden door het PMO genomen. In 2012 is de werkgroep negen keer bij elkaar geweest. Besproken zijn onder andere vaststelling funding gap, R&D-aftrek en omgang met WBSO, onregelmatigheden, evaluatie FWG, behandeling BTW, aanbestedingsrecht, casus vaststelling EFRO-bijdrage, IKT, arbitrage zaken, omgang met projectleden die lid zijn van een maatschap, handleiding inzake Artikel 55, omgang met bevindingen, omgang met Leipzig-Halle-arrest, update van checklisten, SUC's en werkwijze rond Artikel 98 (financiële correcties). Ook zijn de controles van certificerings- en auditautoriteit aan de orde geweest. Er zijn afspraken gemaakt wie dit doet, wat de rollen zijn en hoe vragen worden afgehandeld. In veel van de overleggen werden ook praktijkzaken voorgelegd en werd getoond hoe men bij de verschillende programma's opereert.

1.5 Beheer en controle

1.5.1 Het beheer- en controlesysteem (artikel 71)

In 2012 zijn geen wijzigingen aangebracht in de beschrijving van het beheer- en controlesysteem. Volgens deze beschrijving is het beheersysteem van het programma opgezet.

1.5.2 Het beheersysteem

Alle projecthandelingen ten behoeve van Kansen voor West lopen volledig via het elektronisch web-based beheersysteem. Van registratie tot vaststelling, voor zowel aanvragers, begunstigden, programmabureaus en managementautoriteit. De steunpunten, audit- en certificeringsautoriteit, Ministerie EZ en Europese Commissie hebben

G4P4

Tabel 4: Ingediende en uiteindelijk geaccepteerde kosten (mln. €) 2011 en 2012

Naam programmadeel	Ingediend in VGR	Controle programma bureau	Controle programmac ontroller	Naar betaalaanvr aag	% Verschil indienen en betaalvraag
West-Regio	259	208	207	204	-21%
Amsterdam	38	39	29	28	-28%
Den Haag	22	20	17	17	-22%
Stad Rotterdam	48	30	24	24	-49%
Stad Utrecht	13	12	12	12	-7%

‘kijk-functies’. De managementautoriteit geeft voortdurend aandacht aan de betrouwbare werking en doorontwikkeling van het beheer-systeem. Hierbij werd gekeken naar zaken als workflow, formulieren en documenten. Waar nodig worden aanpassingen gemaakt op basis van ontwikkelingen die voortkomen uit het gebruik of de beoordeling door anderen, zoals de auditautoriteit. Speciaal hiervoor vertaalt een informatiemanager de inhoudelijke wensen vanuit de managementautoriteit naar een technische aanpassing en invoering door de leverancier. Om volledig te zijn is ook speciaal voor de gebruikers van de programmabureaus ook alle informatie ten aanzien van het beheer en controle opgenomen zoals werkinstructies, verslagen beoordeling, regelgeving etc.

1.5.3 Voortgangsrapportages

Ieder jaar worden minimaal twee voortgangsrapportages door projecten ingediend. Hiermee doen begunstigden een verslag van hun activiteiten en kunnen zij nieuwe financiële voorschotten aanvragen op basis van gerealiseerde kosten. Tabel 4 laat zien hoe de verschillende beoordelingen effect hebben op de ingediende kosten van indiening door begunstigde tot uiteindelijke acceptatie.

De cijfers betreffen de jaren 2011 en 2012, en zijn in mln. aangegeven.

1.5.4 Controlebezoek ter plaatse

In overeenstemming met de verordening wordt bij ieder project standaard éénmaal een controlebezoek ter plaatse afgelegd als onderdeel van de verificatie. Er wordt nagegaan of gedeclareerde uitgaven daadwerkelijk zijn gedaan, of de producten of diensten zijn geleverd en of de subsidieverplichtingen worden naleeft. Waar nodig wordt een extra controle ter plaatse uitgevoerd. Het controlebezoek vindt veelal plaats na de eerste voortgangsrapportage zodat voldoende inzicht gegeven kan worden in de werking van de uitvoering en vastlegging.

In 2012 zijn 42 controlebezoeken afgelegd (tabel B10). Na het controlebezoek wordt een afzonderlijke rapportage met bevindingen gemaakt. De begunstigde kan hierop reageren en dient iedere bevinding af te handelen. Bevindingen voor zover die onregelmatigheden betreft, worden opgenomen in de onregelmatighedenrapportage die omschreven staat onder hoofdstuk 3.1.2 Financiële informatie.

1.5.5 Risicobeheer

Doordat er nu veel projecten lopen is het beheer van de financiële verantwoording en inhoudelijke toetsing of tijdige uitvoering van projecten erg belangrijk geworden. Naast de reguliere controle van voortgang en risico per project, via de voortgangsrapportages, wordt apart het agendapunt ‘risico- en risicoprojecten’ in ieder accounthoudersoverleg opgenomen. Specifieke risicoprojec-

Valorisatieprogramma Deltatechnologie en Water

De regio Delft - Rotterdam - Drechtsteden is de thuisbasis van wereldspelers in waterbouw, deltatechnologie, scheepsbouw, offshore activiteiten en van de watertechnologie. Binnen deze ‘thuismarkt’ is een aanzienlijk aantal partijen actief, maar ontbreekt het aan projectoverstijgende afstemming en strategische samenwerking. Daarom heeft het samenwerkingsverband Delft Blue Technology het initiatief genomen om de kennisparadox te verkleinen en meer economisch effect te bereiken met een valorisatieprogramma. Gewerkt wordt aan clusterversterking door regionale samenwerking en aansluiting bij onderwijsprogramma’s, vraag en aanbod met elkaar in contact brengen, stimuleren ondernemerschap bij studenten en medewerkers van de sector en zichtbaar maken van de behaalde resultaten in de sector.

ten worden hier in beeld gebracht en besproken. Voor het bepalen van een risicoproject wordt vooral gekeken naar de financiële voortgang ten opzichte van de planning. Als deze substantieel achterloopt, is dit een reden de achtergronden te kennen en te zien hoe deze beïnvloed kunnen worden. Waar nodig worden acties uitgezet om verbeteringen tot stand te brengen. Gemiddeld zijn zo’n 6-10 projecten per overleg besproken. In 2012, net als in vorige jaren, loopt een tiental projecten behoorlijk achter op de geplande uitvoering. De reden hiervoor is divers en varieert van het feit dat een project nog wacht op een bepaalde beoordeling tot het stoppen van een project, omdat de begunstigde niet in staat is het project uit te voeren zoals beschreven. Ondanks deze achterstanden is het beeld dat de voortgang wel op punten achterloopt, maar tot nu toe beheersbaar is.

1.5.6 Toezicht op uitvoering

Op grond van Artikel 60 van de verordening (West-Regio deel) en Artikel 42 en 43 (subdelegatie van de steden) is de managementautoriteit verantwoordelijk voor het beheer van en toezicht op het programma. Hieraan werd uitvoering gegeven door onder andere dagelijkse sturing, overleg, werkinstructies en jaarlijkse systeem audits. In 2012 is een integrale interne controle uitgevoerd, waarvoor twee werkwijzen werden gevolgd: het op een aantal aspecten integraal controleren van alle lopende dossiers en een controle door middel van een steekproef.

In het auditplan van de managementautoriteit is de naleving van de werkinstructies als onderwerp van controle opgenomen. Voor het eerst is hierbij ieder programmabureau integraal op de naleving van de zogenaamde key requirements beoordeeld door de managementautoriteit. Per programmabureau werd hierover een beoordelingsrapport opgesteld.

G4P4

2 Analyse van de sociaal-economische situatie

1.5.7 Inzet in 2013

In 2013 zal het gehele budget worden vastgelegd, inclusief overcommitting door de partners. Hierdoor zal er minder aandacht nodig zijn voor projectaanvragen, en zal de meeste aandacht gaan naar het opvolgen van de voortgang van het programma. Speciaal de tijdige realisatie van projecten via voortgangsrapportages zal de nodige aandacht vragen, evenals het opvolgen van afspraken met begunstigden. Doordat veel projecten in uitvoering zijn, zullen er ook veel controlebezoeken bij projecten worden afgelegd.

De risicoprojecten worden in kaart gebracht en strak opgevolgd. Van belang is dat ook in 2013 de N+2-grens voor uitgaven weer wordt behaald. Hier spelen de steunpunten, programmabureaus en de verschillende sturgroepen een belangrijke rol. Goede zichtbaarheid van het programma zal weer lopen via de 'Europa Kijkdagen' in mei. Waar nodig zal er ook weer een voorlichtingsbijeenkomst voor projecten komen. De adequate werking van het beheersysteem blijft de nodige aandacht vragen. Ten slotte zal de totstandkoming van Kansen voor West II veel inzet van de managementautoriteit en de partners vragen.

The Netherlands continues to progress in the rankings, moving up to 5th place this year. The improvement reflects a continued strengthening of its innovative capacity as well as the heightened efficiency and stability of its financial markets. Overall, Dutch businesses are highly sophisticated (4th) and innovative (9th), and the country is rapidly and aggressively harnessing new technologies for productivity improvements (9th). Its excellent educational system (ranked 5th for health and primary education and 6th for its higher education and training) and efficient markets—especially its goods market (6th)—are highly supportive of business activity. Although the country has registered fiscal deficits in recent years (5 percent of GDP in 2011), its macroeconomic environment is more stable than that of a number of other advanced economies. Last but not least, the quality of its infrastructure is among the best in the world, reflecting excellent facilities for maritime, air, and railroad transport, ranked 1st, 4th, and 9th, respectively.

In dit hoofdstuk wordt een sociaal-economische analyse gemaakt van de staat van West Nederland en van het programma. Hierbij is gebruik gemaakt van de onderzoeksgegevens zoals weergegeven in de bijlagen.

Zoals inmiddels een goede gewoonte is geworden, wordt ook in dit jaarverslag weer aandacht gegeven aan het 'Global Competitiveness Report', (http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2012-13.pdf) om hiermee de context te schetsen van Economisch Nederland. Dit rapport meet jaarlijks een groot aantal factoren die invloed hebben op de concurrentiepositie van landen. Ook nu weer blijkt dat Nederland het goed doet, want het stijgt van plaats 7 naar plaats 5. Zie ook tabellen 5-7.

Na bovenstaande internationale verhoudingen volgt hieronder een overzicht van de sociaal-economische positie van de Randstad. De bij de tekst behorende tabellen zijn alle aangegeven in de bijlage. Er is voor gekozen om in dit jaarverslag iets minder gedetailleerd verslag te doen van de ontwikkelingen in 2012. Dit heeft te maken met het feit dat de jaarlijkse verschillen tussen de sociaal-economische indicatoren klein zijn en daarom niet zoveel zeggen. Een langere periode is daarvoor beter geschikt. De totale *werkzame beroepsbevolking* in West bedraagt 62% van geheel Nederland. Tabel B34 laat zien dat tussen 2007 en 2008 nog een groei was waar te nemen van 105 naar 108 op de index, maar dat sinds 2009 de index op 107 blijft staan. In aantallen gemeten laat 2012 een lichte daling van 0,3% zien. Dit is in lijn met de verwachting, dat door de economische crises een afname in de werkzame beroepsbevolking zal optreden.

Tabel 5: The Global Competitiveness Index 2012-2013 rankings

Country/Economy	GCI 2011-2012		GCI 2011-2012	
	Rank	Score	Rank	Change
Switzerland	1	5,72	1	0
Singapore	2	5,67	2	0
Finland	3	5,55	4	1
Sweden	4	5,53	3	-1
Netherlands	5	5,50	7	2
Germany	6	5,48	6	0
United States	7	5,47	5	-2
United Kingdom	8	5,45	10	2
Hong Kong SAR	9	5,41	11	2
Japan	10	5,40	9	-1
Qatar	11	5,38	14	3
Denmark	12	5,29	8	-4
Taiwan, China	13	5,28	13	0
Canada	14	5,27	12	-2
Norway	15	5,27	16	1

http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2012-13.pdf

G4P4

Tabel 6: The global competitiveness index

	Rank (out of 142)	Score (1–7)
GCI 2012–2013	5	5.5
GCI 2011–2012 (out of 142)	7	5.4
GCI 2010–2011 (out of 139)	8	5.3
Basic requirements (20.0%)	10	5.9
Institutions	7	5.7
Infrastructure	7	6.2
Macroeconomic environment	41	5.2
Health and primary education	5	6.6
Efficiency enhancers (50.0%)	7	5.4
Higher education and training	6	5.8
Goods market efficiency	6	5.3
Labor market efficiency	17	5.0
Financial market development	20	5.0
Technological readiness	9	6.0
Market size	20	5.1
Innovation and sophistication factors (30.0%)	6	5.5
Business sophistication	4	5.6
Innovation	9	5.3

The Global Competitiveness Report 2012-2013

Tabel 7: The most problematic factors for doing business in The Netherlands

	Score
Access to financing	19.9
Restrictive labor regulations	15.2
Insufficient capacity to innovate	13.9
Inefficient government bureaucracy	11.9
Policy instability	9.1
Inadequately educated workforce	7.8
Tax rates	5.1
Poor work ethic in national labor force	4.7
Inflation	3.5
Tax regulations	3.3
Inadequate supply of infrastructure	1.7
Government instability/coups	1.6
Foreign currency regulations	1.2
Crime and theft	0.5
Corruption	0.4
Poor public health	0.4

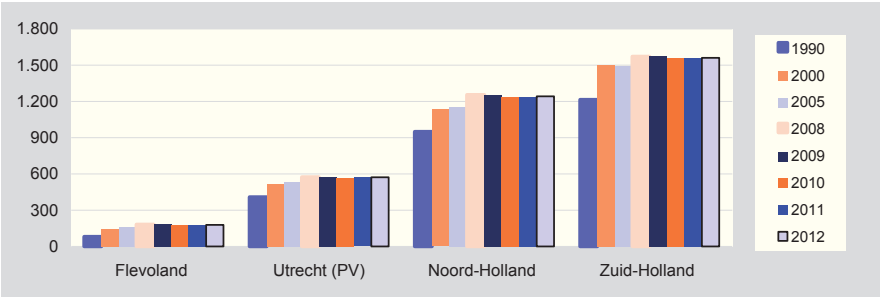
Note: From the list of factors above, respondents were asked to select the five most problematic for doing business in their country and to rank them between 1 (most problematic) and 5. The scores show the responses weighted according to their rankings.

The Global Competitiveness Report 2012-2013

De grafiek hieronder geeft het overzicht van de *werkzame beroepsbevolking* per provincie. Tabel B35 geeft het overzicht voor de afzonderlijke provincies en de G-4-steden. Voor Nederland als geheel neemt de werkzame beroepsbevolking licht af, maar bij de provincies en steden is nergens een afname in de werkzame beroepsbevolking te zien. Wel is een toename te zien in Den Haag (1,9%) en in Rotterdam (1,6%), en iets minder in Amsterdam (0,8%). Sowieso is de toename in de werkzame beroepsbevolking duidelijker (relatief) in de steden zichtbaar dan in de provincies.

De *werkloosheid* als percentage van de beroepsbevolking in West Nederland is in 2012 toegenomen van 5,6% naar 6,9%. Zie grafiek hiernaast. Een flinke stijging in één jaar tijd

en een aanzienlijke stijging ten aanzien van 2008 waar dit percentage nog op 3,7% lag. De werkloosheid voor Nederland als geheel liep op met 1%. Het verschil in de ontwikkeling van de *werkloosheid* tussen de partners varieert aanzienlijk (tabel B36). De provincie Utrecht heeft de laagste werkloosheid (5,7%), ruim onder het Nederlands gemiddelde van 6,4%. Ook de stad Utrecht en de provincie Noord-Holland scoren net onder of op het Nederlands gemiddelde. Opvallend is dat in Amsterdam de werkloosheid slechts met 0.8% toenam wat ook zal hebben bijgedragen aan de goede score van Noord-Holland. Ook nu scoren Rotterdam en Den Haag relatief slecht, zowel gezien de absolute percentages werkloosheid als de toename hiervan. Van de vier provincies laat Flevoland de hoogste werkloosheid zien en ook de toename in 2012

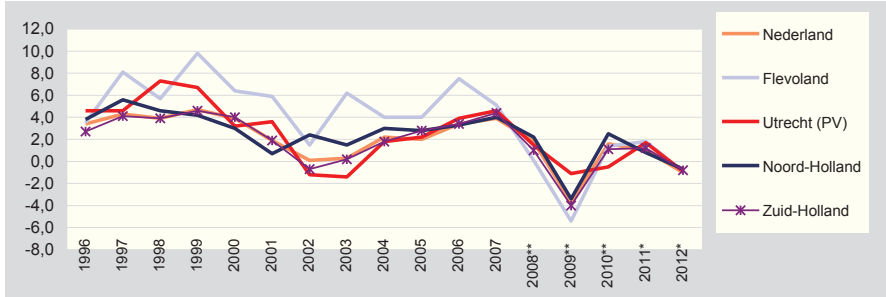
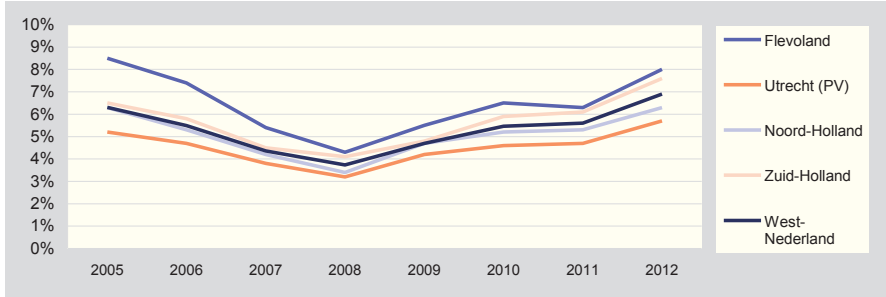
is aanmerkelijk met 1,7%. Het is de verwachting dat de werkloosheid in 2013 nog verder zal toenemen. Tabel B37 geeft de verdeling van het werkloosheidspercentage over mannen en vrouwen. Opvallend is de hogere werkloosheid van mannen in de grote steden.

De *regionale economische groei: Bbp, volumemutaties in procenten* (tabel B38) laat in 2012 een negatieve ontwikkeling zien. Zie ook de grafiek hieronder. In 2009 kenden alle partners nog een abrupte negatieve groei. Die sloeg in 2010 om naar een lichte positieve groei die werd doorgezet in 2011. Echter, 2012 laat weer een negatieve groei zien. Het landelijk gemiddelde kende een negatieve groei van 1% en bij de Randstadprovincies was die als volgt: Noord-Holland -0,7%, Flevoland -0,9%, Zuid-Holland -0,8% en Utrecht -0,9%.

Het aantal *bedrijfsvestigingen* in West-Nederland (tabel B39) laat een gestage toename zien van bijna 26% in de periode 2007-2012. Dit is een hogere stijging dan het landelijk gemiddelde van ruim 22%. Hoewel die in 2012 is afgevlakt

ten opzichte van eerdere jaren. Utrecht kende in 2012 een groei in bedrijfsvestigingen van 3%, Noord-Holland 2%, en Flevoland 2%. Zuid-Holland kende een negatieve groei van -1%.

De verwachte ontwikkeling voor het *Bruto Regionaal Product* (BRP) is een toename van 2%/jaar, zie tabel B34. In de tabel is te zien dat het BRP uitkwam op 262 miljard in 2011 (het laatst bekende cijfer). Opvallend is dat in 2009 een afname te zien is van het BRP van 4% en een zeer lichte groei in 2011. Bij elkaar genomen betekent dit dat de groei van het BRP aanzienlijk achter blijft ten opzichte van de planning zoals die nog in 2007 werd gedaan. Dit kan zeker worden toegeschreven aan de crisis. Concluderend kan gezegd worden dat in 2012 de impact van de economische crisis meer zichtbaar wordt. Te herkennen aan de achterblijvende groei van het BBP en het BRP en in zaken als de toename van de werkloosheid in het algemeen, en in de steden Rotterdam en Den Haag in het bijzonder.

G4P4

3 Overzicht van de uitvoering van het OP Kansen voor West

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de uitvoering. Gekeken wordt naar: de resultaten tot nu toe met een analyse van de voortgang, informatie over de inachtneming van de communautaire wetgeving, eventuele uitvoeringsproblemen en gekozen oplossingen, wijzigingen en complementariteit met andere EU instrumenten en toezichtregelingen.

3.1 Resultaten en voortgangs-analyse

3.1.1 Informatie over de fysieke voortgang van het operationeel programma

De materiële voortgang van het programma is te meten via de realisatie van de begrote indicatoren. In eerdere jaarverslagen is al aangegeven dat alleen die indicatoren die onder de betreffende prioriteit vallen worden geteld.

De materiële voortgang volgens Europese Commissie format is aangegeven in de tabellen B22-B24 (kernindicatoren) en B25-B27 (output-indicatoren).

Tabel 8 geeft een overzicht van de scores op de indicatoren. Deze laten in het geval van de committeringen een uiteenlopend beeld zien. Zes indicatoren scoren in lijn met de huidige stand van zaken van het programma, of tot twee keer hoger dan gepland. In drie gevallen blijft de committering achter en het is niet meer te verwachten dat de doelen behaald zullen worden. En in drie gevallen zijn de scores extreem hoger dan de doelstelling van het OP. Hieronder volgt een nadere analyse van de realisatie.

Analyse van de inzet

De heel hoge score (2194%) bij het aantal ondersteunde MKB bedrijven is vooral toe te schrijven aan een viertal projecten. Kansen-Kanon-2 (2.000 voor het versterken kansrijke clusters in NH) en Kennis, kunde, kassa (1.700 voor de uitvoering van de Kennis-en Innovatie-agenda Amsterdam), EnergieLoket (1.377 voor energiebesparende maatregelen voor MKB-ers) en Partners in Business SOB Haaglanden (1.200 voor bedrijfsadviezen). Als van de totaal 61 projecten die op deze indicator scoren de bovenstaande extremen worden afgetrokken, komen we op een gemiddelde ondersteuning

Groene Revolutie in de Nederlandse Glastuinbouw

In de gangbare teelten worden planten buiten de grond – op teeltsubstraat – tot productie gebracht. Een algemeen en zeer groot nadeel van de gangbare manier van telen is het hoge gebruik van chemie en water, met alle negatieve effecten daarvan op milieu en samenleving. Daarbij komt dat de voedingswaarde van de eindproducten niet optimaal is. Stichting Pura Natura heeft kleinschalige experimenten uitgevoerd met een innovatief teeltsysteem dat minder belastend is voor het milieu en goedkoper in het gebruik. Met dit project wordt nu op grotere schaal onderzoek en experimenten uitgevoerd. De bevindingen worden door het Louis Bolk Instituut en de Wageningen UR geverifieerd. Beoogd wordt de nieuwe teeltmethode nationaal én internationaal als biologisch te erkennen.

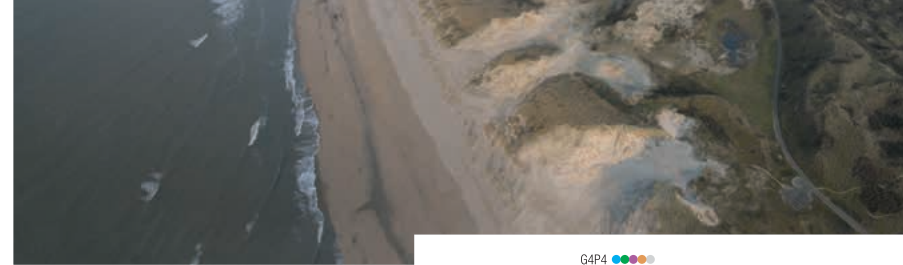
van 95 MKB-bedrijven per project. Opvallend is dat het veelal kleine ondersteuning betreft die via Syntens-projecten verlopen via workshops en kleine adviesprojecten, ook het Energieloket valt hieronder. Het gaat hier dus niet over de echt 'brede' ondersteuning aan R&D-projecten. Daarnaast ondersteunen ook de incubatoren een hoog aantal MKB bedrijven.

Het hoge aantal *ondersteunde startende bedrijven* (846%) wordt voor een groot deel bepaald door het project Wijkeconomie en Kleinschalig Ondernemerschap dat maar liefst 675 ondersteuning aan starters kent. Daarnaast scoren hoog de projecten Protospace in Utrecht met 175 starters in laagdrempelige prototyping faciliteiten, The Next Step in Utrecht met 150 starters in het genereren van innovatieprojecten, Nieuwe Energie op de Creatieve As (150 starters), en het Cross Media Expertisecentrum dat 150 starters kent in het exploiteren van media. Samen leveren deze vijf projecten maar liefst 57% van de totale score. Als van de totaal 53 projecten die ondersteuning geven aan starters, de vijf extremen aftrekken komen we op een gemiddelde ondersteuning van 20 ondersteuning aan startende bedrijven per project.

De hoge score op de *uitgelokte private vervolginvesteringen* (1,554%) is gedeeltelijk te verklaren door de aard van het project die maakt dat vervolginvesteringen hoog zijn. Voorbeelden hiervan zijn Koudewinning Ouderkerkerplas (40 mln.) BioPartner Accelerator (20 mln.), Bio Process Pilot Facility (20 mln.), Doorstart Technofonds (20 mln.) en Gietwater op maat (20 mln.). Als we van de in totaal 68 projecten die een private vervolginvestering uitlokken, de 9 projecten die meer dan 15 mln. uitlokken aftrekken, dan komen we op een gemiddelde uitlokking van 3,3 mln. per project.

Tabel 8: Overzicht indicatoren – cumulatieve committering en realisatie – per 31 december 2012

	(a) OP (doel)	(b) gecommitteerd	(c) realisatie	(d=b/a) gecommitteerd tov doel	(e= c/a) % realisatie tov doel	(f=c/b) realisatie% tov gecommitteerd
(C1) Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen (in FTE)	3.120	6.737	3.264	216%	105%	48%
(C4) Aantal R&D projecten	121	76	39	63%	32%	51%
(C5) Aantal samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en kennis/ researchinstellingen	88	88	58	100%	66%	66%
(C7) Aantal ondersteunde MKB bedrijven	535	11.738	8.419	2194%	1574%	72%
(C8) Aantal ondersteunde startende bedrijven en kleiner bedrijven < 5 jaar	268	2.266	1.514	846%	565%	67%
(C10) Uitgelokte private vervolginvesteringen (euro)	31.000.000	481.654.518	139.085.208	1554%	449%	29%
(C1) Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen	1340	1.272	75	95%	6%	6%
(C34) Aantal toeristische-recreatieve projecten	35	18	6	51%	17%	33%
(C1) Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen (in FTE)	2420	2.608	1.176	108%	49%	45%
(C39) Aantal gerenoveerde of nieuwe stedelijke voorzieningen	40	45	21	113%	53%	47%
(C40) Aantal projecten gericht op ondernemerschap, stads/ wijkeconomie	35	47	24	134%	69%	51%
(C41) Aantal projecten gericht op participatie leefbaarheid of sociale activering	84	42	27	50%	32%	64%

G4P4

Het aantal *arbeidsplaatsen* van de drie prioriteiten (216%-95%-105%), aantal *samenwerkingsverbanden* (100%), *stedelijke voorzieningen* (113%) en *projecten gericht op ondernemerschap, stads- en wijk economie* (134%) komen allemaal uit bij de in het OP uitgesproken verwachting. Ook de realisaties hiervan lopen redelijk tot goed in relatie tot de opgave van het OP. In prioriteit 1 dragen 90 projecten bij aan de creatie van arbeidsplaatsen, variërend van 550 tot 2 FTE/project en gemiddeld 75 arbeidsplaatsen per project. Prioriteit 2 verschilt met gemiddeld 71 arbeidsplaatsen niet veel, maar prioriteit 3 scoort met gemiddeld 48 arbeidsplaatsen per project wel lager. Prioriteit 1 kent vooral investeringen die als gevolg hebben dat nieuwe activiteiten/productie kan worden gestart, zoals bijvoorbeeld bij het project Ontwikkeling Grootschalige Inzet Offshore Getijstroomenergie. Investerings in prioriteit 2 kennen veelal een kleinschaliger en meer lokaal gerichte focus, hoewel er ook projecten zijn die veel productie uitlokken zoals bij Kassenwarmte Hoogeland en De Naaldhorst. Dit zelfde geldt voor de score voor de stedelijke projecten die sterk lokaal en soms wijkgericht zijn, en dus minder op productie. Over het algemeen genomen kent prioriteit 2 en 3 een grotere variatie.

Ervan uitgaande dat 97% van het budget is geïmmiteerd, loopt de score op *aantal R&D-projecten* (63%) achter bij de planning van het OP. Hetzelfde geldt voor de indicatoren *toeristisch-recreatieve projecten* (51%) en *projecten gericht op participatie en leefbaarheid* (50%). Belangrijkste redenen voor deze achterstanden is dat de definitie nu aangeeft dat er maximaal op één project/beschikking kan worden gescoord en dat de projecten substantieel groter zijn dan verwacht.

Ter ondersteuning van *experimenten* (projecten en werkwijzen) is binnen prioriteit 1 een indicatieve bijdrage van circa 0,5% van de EFRO-mid-

delen beschikbaar (+/- 1,5 mln.). De bedoeling is hiermee het toetsen van projecten en werkwijzen te stimuleren en de successen op meer extensieve wijze in de volgende jaren in de uitvoering van het OP in te bedden. De uitkomsten en resultaten van deze projecten hoeven niet bij te dragen aan de gekwantificeerde indicatoren van het OP. De belangrijkste afweging om een project als experiment te benoemen is door te bepalen of het project een innovatie betreft of juist iets geheel nieuws is. Dat geheel nieuwe is een reden om het project de experimentele status te verlenen, maar het blijft wel enigszins een intuïtieve keuze. Vooralsnog lijkt het project Zandmotor te voldoen aan de definitie van een experiment. Het experimentele zit in de methode van bouwen met behulp van de natuur op deze schaal door het beschermen van kusten door middel van een zandplaat in zee. Het blijft echter een moeilijke afweging: wel of geen experiment. Daarom beschrijven wij hieronder een aantal projecten binnen het programma, die aansprekende voorbeelden zijn van de Europese ondersteuning van innovatie in West Nederland - innovatie, verstaan als de doorontwikkeling van bestaande methoden of producten.

Zo werkt het project Slim Meten en Monitoren aan kennis over de toepassing van realtime meet- en monitoringsystemen voor stedelijk waterbeheer. Het project Ontwikkeling Grootschalige Inzet Offshore Getijstroomenergie onderzoekt 'offshore' energiecentrales in open zeegebieden. Het Delft Aardwarmte Pilot-Project combineert twee technologische ontwikkelingen; het mantelbuis boren (casing drilling) en toepassen van lichtgewicht composiet boorbuizen. Aardwarmte Den Haag gebruikt aardwarmte van bijzonder grote diepte (2.200 m) en hoge temperatuur (75o). Powered by You werkt aan een energieopwekkende vloer. Het Drijvend Paviljoen onderzoekt de totstandkoming van drijvend bouwen. Het project PowerPlane Development Project;

Den Haag heeft primeur: aardwarmte voor huizen (Westonline, 8 juni 2012)

In de Haagse wijken Moerwijk, Morgenstond, Bouwlust en Vrederust worden de huizen vanaf komend najaar verwarmd met water uit de aarde. Prins Willem-Alexander heeft donderdag de eerste aardwarmtecentrale geopend. Aardwarmte is goedkoper dan andere milieuvriendelijke energiebronnen. Dat komt omdat er zeventig procent minder CO2 vrijkomt dan bij fossiele brandstoffen. In de centrale wordt heet water van een paar kilometer diepte opgepompt. Via leidingen wordt de warmte naar de huizen gebracht, vervolgens gaat het water dan weer terug de grond in. Op de centrale in Den Haag zijn 4.000 huizen en bedrijven aangesloten. De aanleg is duur. Het ziet er overigens niet naar uit dat meer huizen in Nederland snel zullen profiteren van aardwarmte. Behalve dat de aanleg duur is, is het ook niet mogelijk overal boringen te doen. Daar komt bij dat het vaak moeilijk is de neuzen van gemeenten, energiebedrijven en woningbouwverenigingen dezelfde kant op te krijgen.

Airborne Wind Energy produceert elektriciteit door een kabel van een trommel te trekken met een zweefvliegtuig. Het project Bioprocess Pilot Facility in Delft test op industriële schaal het gebruik van biomassa voor energieopwekking. Het project Koudewinning Ouderkerkerplas combineert oplossingen voor de fosfaat- en algenproblematiek in de Oudekerkerplas met koeling van gebouwen. De HeatMatcher werkt aan een match tussen vraag en aanbod van warmte door middel van warmtepomp, zonnecollectoren en energieopslag in de bodem. De Taskforce Duurzame Greenport Westland-Oostland ontwikkelt een integraal besturingssysteem voor gietwater en benutting van duurzaam opgewekte energie. Het project Tomaten op Avalwater maakt uit afvalwater betrouwbaar en herbruikbaar water. Het project Energierijk werkt aan een bio co-vergister voor opwekking van energie uit dierlijke mest en planten op een boerderij. Het Dutch Offshore Wind Energy Services werkt aan een ICT-systeem waarmee offshore windparken vanuit Den Helder beheerd kunnen worden. Het project Ecoshape werkt aan nieuwe manieren om kust-, delta- en riviergebieden duurzaam te ontwerpen en in te richten. Bij Geo Valley wordt geo-informatie voor lucht, ruimte, water en geomatica technologie & infrastructuur ontwikkeld. Het project LNG Dual Fuel voor de Binnenvaart onderzoekt de toepassing van aardgas als verbranding voor de binnenvaart. Daarnaast worden binnen de regelingen van Kansen voor West nog veel innovaties gedaan op allerlei gebieden. Soms lukt een ontwikkeling ook niet. Zo is het project Ontwikkeling Robotechniek voor Primaire Productiebedrijven niet doorgegaan, omdat de variatie in witlofwortels te groot is om hiervoor een robot/automatiseringsprogramma te maken.

G4P4

3.1.2 Financiële informatie

Uitgaven en betalingen

De cumulatieve door de certificeringsautoriteit gecertificeerde TSK-uitgaven op 31 december 2012 bedragen 372.752.686 euro (tabel B28). De gecertificeerde EFRO-uitgaven bedragen 190.564.469 euro (tabel B29) en zijn gebaseerd op de gecertificeerde TSK-uitgaven. De percentages hiervoor liggen vast, te weten 40% en 50%. Grafiek 29A geeft een overzicht van de gecertificeerde uitgaven voor de periode 2007-2012.

De managementautoriteit heeft in 2012 voor 49.969.931,60 euro aan betalingen van de Europese Commissie ontvangen.

Hoewel in 2012 de N+2-opgave ruim behaald werd, blijven de projectuitgaven ten opzichte van de door de projecten opgegeven planning behoorlijk achter. Oorzaken zijn onder andere te optimistische inschatting van bestedingen, achterblijven vanwege vergunningen, maar ook een behoedzame kostenacceptatie. Vooral bij projecten waar nog geen controle ter plaatse werd uitgevoerd. Een gevolg hiervan is wel, dat bij iedere voortgangsrapportage een aantal projecten een zogenaamde nul-acceptatie krijgt waardoor de wel rechtmatige uitgaven niet opgevoerd kunnen worden. Serieus achterlopende projecten worden goed in de gaten gehouden en regelmatig besproken. Deze opvolging leidt er toe dat er vooralsnog geen reden is om aan te nemen dat achterlopende uitgaven tot grote problemen gaan leiden.

Onregelmatigheden

Het is in eerste instantie aan de lidstaat om onregelmatigheden te onderzoeken, op te treden en de nodige financiële correcties te verrichten. In 2012 zijn 11 onregelmatigheden gemeld voor 10 projecten. In totaal is daarmee voor 622.696,54 (TSK) en € 245.417,69 (EFRO) aan

onregelmatigheden aan de Europese Commissie gemeld. De redenen voor onregelmatigheid betroffen: ten onterechte opvoeren van niet subsidiabele kosten, het opvoeren van kosten buiten het project en het niet volgen van aanbestedingsregels. De onregelmatigheden zijn of worden gecorrigeerd in de betaalaanvragen of bij eindafrekening.

3.1.3 Informatie over de uitsplitsing van het gebruik van de fondsen inclusief kwalitatieve analyse

In deel C van bijlage II van Verordening (EG) 1828/2006 wordt een cumulatieve uitsplitsing van toewijzingen van de communautaire bijdrage per categorie over de uitvoering gevraagd. Deze is gerubriceerd volgens: prioritair thema, financieringsvorm, gebied, economische activiteit en plaats van uitvoering. Bovendien zijn binnen het prioritaire thema een aantal categorieën 'geoomerkt' t.b.v. de Lissabon strategie. Deze uitsplitsing in categorieën is te zien in de bijlage, tabel B12 en B13. Hieronder wordt allereerst de totale voortgang besproken waarna verder per categoriegroep wordt ingegaan op de voortgang.

Algemene voortgang Lissabon

De centrale doelstelling van de Lissabonstrategie vormt het versterken van de nationale concurrentiekracht. Hiervoor is in het NSR, in lijn met Europese afspraken, afgesproken dat minimaal 60% van de inzet ten gunste komt aan de zogenaamde 'geoomerkte thema's'. Kansen voor West heeft hiervoor 63% opgenomen in het programma. In tabel B12 is te zien dat eind 2012 de investeringen volgens de Lissabon strategie zelfs op 65% uitkomen.

Ook geeft de tabel gedetailleerd aan hoe de inzet per categorie verloopt. Hier is te zien dat op 35 categorieën is gescoord, maar ook dat op 14 begrote categorieën niet werd gescoord.

Enkele punten uit de Impactstudie van de Subsidieregeling Clusterprojecten Zuid-Holland

Ongeveer 85% van de toegekende subsidie is terecht gekomen in twee sectoren: Greenports en Life Sciences & Health. De investeringen en de daarmee beoogde ontwikkeling in de andere twee sectoren zijn zodoende minimaal; De effecten van de projecten in termen van werkgelegenheid, investeringen en toekomstperspectief zijn – zeker rekening houdende met de algehele economische omstandigheden – als positief te beoordelen. Veel projecten zijn succesvol uitgevoerd en (voor zover hier reeds sprake van is) succesvol op de markt gebracht; De samenwerking met kennisinstellingen wordt door het bedrijfsleven als complex ervaren, vanwege andere belangen en een andere manier van werken. Hierbij zijn wel verschillen waarneembaar tussen kennisinstellingen en soms zelfs tussen faculteiten binnen dezelfde kennisinstelling; 20 van de 22 projecten lijken uit te monden in succesvolle innovaties. Daarmee draagt de Clusterregeling duidelijk bij aan het innoverend vermogen van de provincie Zuid-Holland. Op basis van conservatieve inschattingen leidt dit tot private vervolginvesteringen van ruim 3 mln. euro na een R&D-investering van meer dan 30 mln. euro.

Een reden hiervoor is dat een project slecht op één thema kan scoren, terwijl het project ook op andere thema's zou kunnen scoren. Een voorbeeld hiervan is de hoge score op de categorie energie, waarvoor ook de categorie duurzaamheid gekozen had kunnen worden. Het toetsingskader geeft nog een nadere onderverdeling van de Lissabon-inzet per prioriteit, zie tabel B14. De investeringen lopen goed op schema, alleen prioriteit 3 blijft met 90% iets achter.

Investeringen in de Prioritaire thema's van de Lissabon categorieën en een analyse hiervan

Tabel 9 geeft een overzicht van de committeringen in de geoormerkte categoriegroepen. Deze verplichte weergave geeft een duidelijker beeld van de investeringen die passen in de Lissabonstrategie. In vergelijking met vorig jaar geeft 2012 een zelfde beeld. Hierbij valt op dat vijf categoriegroepen redelijk goed overeenkomen met de in het OP opgenomen planning. Drie categoriegroepen blijven achter. Hieronder volgt per categoriegroep een analyse van de voortgang.

De investeringen in *Onderzoek en technologische ontwikkeling* (categorie 1-9) laten een gevarieerd beeld zien. Deze groep kent de hoogste investering van het programma (147 mln. in 93 projecten) en heeft nu al 117% van de geplande bijdrage bereikt. Hiermee heeft Kansen voor West een duidelijke focus op Lissabon. Het gemiddelde EFRO-aandeel bedraagt bijna 1,6 mln/project. Het overgrote deel (80%) van de investeringen gaan naar drie thema's: (46% in 38 projecten) *Technologieoverdracht en samenwerkingsnetwerken*, (19%) *OTO infrastructuur* en (15%) in *Andere stimuleringsmaatregelen*. De hoge scores zijn gedeeltelijk te verklaren door de hoge prioriteit die het programma kent voor samenwerking. Ook toont het aan dat het programma voorziet in een aantoonbare behoefte vanuit de markt, waarbij de hoge inzet in *OTO infrastructuur* opvalt.

G4P4

Tabel 9: Committingen per Lissabon geoormerkte categorieën t/m 31 december 2012

Geoormerkte categorieën	Code	Geplande verdeling in mln. €	Geplande verdeling in % totaal EFRO-budget	Geplande uitgaven in projecten	% Geplande uitgaven in projecten tov totaal EFRO OP	Voortgang in % tov geplande verdeling
Onderzoek en technologische ontwikkeling (OTO), innovatie en ondernemerschap	1 – 9	125.000.000	40%	146.694.698	47%	117%
Informatiemaatschappij	11 – 15	24.000.000	8%	7.581.919	2%	32%
Energie	39-43	20.300.000	7%	22.528.491	7%	111%
Milieubescherming en risicopreventie	52	6.500.000	2%	3.392.497	1%	52%
Verbetering van het aanpassingsvermogen van werknemers, bedrijven, ondernemingen en ondernemers	62-64	3.500.000	1%	3.307.536	1%	95%
Betere toegang tot werkgelegenheid en duurzaamheid	65-70	9.000.000	3%	4.856.975	2%	54%
Verbetering van de sociale insluiting van kansarmen	71	1.000.000	1%	1.100.000	0%	110%
Verbetering van het menselijk kapitaal	72-74	5.000.000	2%	4.934.676	2%	99%
Totaal		194.300.000	63%	194.396.792	63%	

Zelfs 3,5 keer zoveel als gepland in het OP. Opmerkelijk is dat er nagenoeg geen investeringen zijn gedaan in *Investerings in ondernemingen die rechtstreeks betrokken zijn bij onderzoek en innovatie* (0,1%) en in *OTO activiteiten in onderzoekscentra* (0,3%). Ook wordt in de overige categorieën maar matig gescoord. Een gedeeltelijke verklaring kan zijn dat de keuze voor een bepaald thema, andere mogelijke thema's uitsluiten.

Hoewel de geplande investeringen in *Informatiemaatschappij* niet hoog is, blijven ze toch nog achter bij die planning (32%). Van de 8 projecten gaat ruim de helft (51%) van de investering naar *ICT-toegang, veiligheid* etc. De andere twee belangrijke investeringen gaan naar *Diensten en toepassingen voor de KMO's* (24%) en *Diensten en toepassingen voor de burger* (21%). Er zijn nog geen investeringen gedaan in het thema *Andere maatregelen voor betere toegang tot efficiënt gebruik van ICT*. Waarmee het lijkt dat er voor dit soort projecten binnen Kansen voor West geen duidelijke vraag ligt.

De geplande investering in de categorie *Energie* zijn met 111% nu al ruim behaald. Opvallend is de hoge investering in *Energie-efficiëntie, warmtekrachtkoppeling en energiebeheer* (61%) met 13 projecten. Mooie voorbeelden van inzet in energie efficiëntie en het voorkomen van vervuiling en geluidsoverlast zijn de Walstroom-projecten. Andere voorbeelden zijn Kassenwarmte Koudewinning Oudekerkerplas. Bijna één derde wordt geïnvesteerd in *Duurzame energie: waterkracht, geothermie*. Voorbeelden

van de laatste zijn de Aardwarmte-projecten in Delft en Den Haag, maar ook Ontwikkeling Offshore Getijdenstroomenergie. Bij de *Duurzame energie*-categorieën zijn een aantal bijzondere projecten betrokken zoals, Dutch Offshore Wind Energy Services, Airborne Wind Energy en het project Proefproject Kleinschalige Windturbines In De Bebouwde Omgeving (alhoewel het laatste project in 2012 werd gestopt vanwege faillissement). Al met al lopen er nu 21 projecten in deze categorie, waarvan er twee in 2012 zijn gecommitteerd. Alleen in het thema *Duurzame energie: zon*, zijn nog geen investeringen gemaakt.

De investeringen in *Milieubescherming en risicopreventie* lopen met 52% achter op de planning. Er zijn in 2012 geen projecten gecommitteerd naast de drie al lopende projecten Emissievrije Bierboot, Duivenvoorde Corridor en Aardgasmobilititeit. Interessant is hier de link tussen milieu en energie. Naar verwachting zal de geplande investering in deze categorie niet behaald kunnen worden.

De geplande investeringen in de categorie *Verbetering aanpassingsvermogen van werknemers, bedrijven, ondernemingen en ondernemers* is bijna bereikt (95%). Hoewel het een redelijk kleine opgave is van 3,5 mln. euro, zijn er toch nog drie projecten gecommitteerd. Dit zijn Mijn bedrijf 2.0., Keurmerk Veilig Ondernemen en het Haagse Hogeschool KIO-programma. In 2012 zijn geen projecten gecommitteerd in deze categorie.

De investeringen in de categorie *Beter toegang tot werkgelegenheid en duurzaamheid* loopt achter (54%) bij de planning. Hiervoor lopen vijf

projecten, allen in het thema *Steun voor zelfstandigen en het starten van ondernemingen*. In 2012 zijn geen projecten gecommitteerd in deze categorie. De investeringen betreffen stedelijke projecten in Utrecht en Den Haag en het thema kan dan ook als een typisch stedelijk worden gezien. De lopende projecten zijn: Designer Café, Partners in Nieuw Ondernemerschap, Wijkconomie en Kleinschalig Ondernemerschap, Creatieve Stad Den Haag en Startersfonds Den Haag. Er zijn geen investeringen gedaan in de thema's *Gender en Participatie migranten op de arbeidsmarkt*. De managementautoriteit verwacht dat er ook niet echt meer op deze thema's geïnvesteerd gaat worden. Dat wordt mede veroorzaakt door de complexiteit om ESF-achtige uitgaven onder de EFRO-vlag te kunnen doen als gevolg van de causaliteitseis².

De categorie *Verbetering sociale insluiting kansarmen* kent slechts een geplande investering van 1 mln. De categorie is ook de kleinste van alle categorieën, en vormt slechts een half procent van de totale Lissabon-opgave. Met het Haagse project Laak Noord Scoort; programma gezondheid, welzijn en sport is ook direct de geplande uitgave bereikt. De geplande investering in de categorie *Verbetering van het menselijk kapitaal* is nagenoeg bereikt (99%). Onder deze categorie vallen vijf projecten, te weten Living lab The Hague, De Wissel, Aanpak Openbare Ruimte in Utrecht, en Partners in Business SOB Haaglanden en EMI in Den Haag.

Nog enige opmerkingen ten aanzien van enkele opvallende thema's van de *Niet-Lissabon*-categorieën.

Ten eerste valt op dat maar liefst 22 projecten investeren in de categorie *Stads- of plattelandsvernieuwing*, onder het thema *Geïntegreerde projecten voor stads- en plattelandsontwikkeling*. Alle investeringen - op de projecten Willem

Alexander Roeibaan en Haven Zuid Alblasserdam na - vallen allemaal onder prioriteit 3. Het thema maakt 14% uit van alle committingen, en blijkt daarmee in een duidelijke behoefte te voorzien. Met een inzet van bijna 42 mln. EFRO werd de planning ruim (127%) behaald. Het zijn typisch stedelijke projecten die op verschillende manieren inzetten op het verbeteren van de publieke ruimte, gebiedsontwikkeling of meer op ondernemers gerichte activiteiten. Dit alles met het doel de economische ontwikkeling te versterken. Projecten die zich richten op de verbetering van de *openbare ruimte* zijn in Rotterdam de Revitalisering Nieuwe Binnenweg en het Winkelgebied Oude Noorden en de Herinrichting Openbare Ruimte Katendrecht. In Den Haag zijn dat de projecten Herinrichting Grote Marktstraat en Kwaliteitsimpuls ontwikkeling Kuststrook in Lelystad.

Verder valt ook de meer *gebiedsgerichte aanpak* onder dit thema. Verbeteren van gebouwen en gebieden die daardoor aantrekkelijk worden voor economische activiteiten. Projecten die hieronder vallen zijn in Amsterdam de Damrak-projecten en ARM de Prael; Revitalisering Winkelboulevard Zuid in Rotterdam en de Aanpak Theresiastraat in Den Haag. In Utrecht het verbeteren van het Bedrijventerrein Overvecht en in Almere het Stadscentrum met Bereikbaarheid op maat. Verder, de Ontwikkeling Buurtas Hogeweg in Amersfoort en Revitalisering Boswijk Centrum in Lelystad. De Herontwikkeling van Haven Zuid Alblasserdam is een goed voorbeeld van een 'brown-field' verbetering. Ook valt onder dit thema het stimuleren van oude en nieuwe *ondernemers* om investeringen te plegen in hun vastgoed en/of bedrijfsmiddelen, en daarmee de achterstandsgebieden te revitaliseren. Projecten die hieronder vallen zijn de Meesteropleiding Theater- en Modecoupeur in Amsterdam en de Regeling Bedrijven Verbeter Gebieden (BVG) en Economische Kansenzones in Rotterdam.

² Artikel 34 lid 2 van Vo. 1080/2006 van de EC

G4P4

Een meer sociale insteek voor stedelijke kwaliteit kent het project Aanleg 1e fase Parkpergola - Leidsche Rijn Park in Utrecht.

Een tweede te onderscheiden categorie is *Toerisme*. Onder het thema *Bescherming en ontwikkeling Natuurlijk erfgoed* zijn nu 10 projecten gecommiteerd voor ruim 15 mln. euro. Dit is anderhalf keer de geplande investering, waarmee de vraag naar dit soort investeringen aangetoond hoog is. Nagenoeg alle projecten vallen onder prioriteit 2 en betreffen veelal ruimtelijke herinrichting zoals Haarlemmermeer Noordwest Overbruggen, Recroduct 'Zandpoort', Groene Carré, Groenrecreatie Papendrecht, Laakzone, Amersfoort, Groenzone, Berkel-Pijnacker, Roggebotstaete en Natuurpark Lelystad. Onder het thema *Andere* *bijstand ter verbetering van de toeristische dienstverlening* zijn nu 6 projecten gecommiteerd, die zich richten op toeristische functies zoals bij Boulevard Scheveningen, Integrale Inrichting Veluwerandmeren of Toeristische Ontwikkeling Zaanse Schans.

De categorie *Cultuur* kent een aantal nationaal toonaangevende projecten. Met name het thema *Bescherming en behoud van het culturele erfgoed* kent een hoge investering van 208% in de projecten Kustbatterij Fort Diemerdam, Museum Ons' Lieve Heer op Solder, Panorama Mesdag en de Hofbogen. Ook hier is de vraag ruim hoger dan de geplande investering. Ook het thema *Ontwikkeling Culturele infrastructuur* loopt goed met Utrechtse projecten als Kunstfactor, Revitalisatie Flora's Hof Lichte Gaard en Zingende Toren. In Den Haag zijn dat de projecten Humanity House, De Poort en het Mauritshuis, in Amsterdam de uitbreiding van het Verzetsmuseum met een kindermuseum en EYE, en het Cultuurhuis Hommeles in Lelystad.

Ook de investering in de categorie *Andere sociale infrastructuur* verloopt goed met 93% gecommiteerd in 7 projecten, namelijk Atolp-

laza, Bad Hanzeborg, De Nieuwe Bouwloods, Vernieuwing Elthetocomplex, Overdekte Skatebaan Binckhorst, Stadstuin Emma's Hof en de Multifunctionele Sportaccommodatie in Almere. Maar daar tegenover werd niet geïnvesteerd in het geplande thema *onderwijsinfrastructuur*. De categorie *Milieu en risicopreventie* kent onder *Sanering van bedrijfsruimten* maar drie projecten en scoort hier slechts een kwart van de geplande investering. Het gaat om de projecten Revitalisering Bedrijventerrein Zichtenburg en Kerketuinen, Opwaardering Haagse Markt en revitalisering Zichtenburg, Kerketuinen, Dekershof.

Ten slotte zijn er nog geen projecten beschikt voor een groot aantal thema's als *Fietspaden*, *Regionale/lokale wegen*, *Intelligente vervoerssystemen*, *Stadsvervoer en Binnenwateren*, *Zonne-energie*, *Drink- en industriewaterbeheer*, *Afvalwaterbehandeling*, *Luchtkwaliteit*, *Beperking/aanpassing klimaatveranderingen*, *Maatregelen voor meer toegang tot de werkgelegenheid*, *Participatie van migranten op de arbeidsmarkt*, en *Onderwijsinfrastructuur*. Reden voor het niet scoren op die thema's is de al eerder genoemde mogelijkheid tot het benoemen van slechts één thema per project, waardoor op andere mogelijke thema's niet kan worden gescoord. Zo scoort het project Operatie Boeggolf op technologieoverdracht, terwijl het ook op het thema stadsvervoer had kunnen scoren. Maar, er zijn ook andere oorzaken aan te wijzen. Zo is de geplande inzet op vervoer met fietspaden en wegen achteraf onrealistisch geweest. Het zelfde kan gezegd worden van de meer sociale thema's als integratie en toegang tot meer werkgelegenheid. Voor de sociale thema's leent trouwens het ESF zich beter. Ook de thema's *Waterbeheer en Klimaat maatregelen* waren niet zo realistisch, achteraf gezien. Gedeeltelijk heeft dit ook te maken met de grote investeringen die hiervoor nodig zijn.

De Duurzaamheidsfabriek

Het Leerpark Dordrecht stimuleert en faciliteert samenwerkingsverbanden tussen ondernemers, onderwijs en bewoners in de Duurzaamheidsfabriek. In tegenstelling tot een bedrijfsverzamelgebouw of 'incubator' krijgen de bedrijven die in de Duurzaamheidsfabriek participeren geen kant en klare kantoor- of fabrieksruimte ter beschikking, maar wordt de bedrijfsruimte kaal opgeleverd. Deze werkruimten zijn allemaal georiënteerd op een centrale kern van laboratoria en voorzieningen waarin de 'werkpaarden' van duurzaamheid centraal staan: duurzaam bouwen, duurzame energieopwekking en –gebruik, duurzame mobiliteit, duurzame zorg en duurzaam produceren en ontwerpen. Het dak staat toe dat er onder andere windmolens of andere alternatieve vormen van energiewinning kunnen worden geplaatst en getest / gemonitord. De gevel van de Duurzaamheidsfabriek bestaat uit demontabele panelen die gevuld kunnen worden met testapplicaties voor het opwekken van warmte of het winnen van energie. Door de flexibiliteit van het gebouw kunnen gebruikers relatief eenvoudig van plek wisselen.

Investeringen in de overige dimensies

Tabel B13 geeft het cumulatief overzicht van de uitsplitsing van alle dimensies die hieronder worden beschreven. Basis voor de uitsplitsing is het *Prioritair thema* of Lissabon-categorie.

Voor de dimensie *Financieringsvorm* (tabel B15) valt maar liefst 99% onder de noemer *Niet terugvorderbare hulp*. Dit is niet opvallend omdat de meeste investeringen die het programma maakt direct in een project via een subsidie besteed worden. In de categorie *Hulp* door middel van *lening*, *rentesubsidie*, *garanties* vallen de vijf fondsprojecten van Kansen voor West te weten Garantiefonds Microkredieten Amsterdam, Startersfonds Den Haag en de drie JESSICA fondsprojecten UDF SOFIE in Rotterdam en Fonds Ruimte en Economie Den Haag (FRED) en Energiefonds Den Haag (ED). Het project Doorstart Technofonds Flevoland BV investeert met bijna 1,3 mln. in de categorie *Risicokapitaal*.

Voor de dimensie *Economische activiteit* (tabel B16) valt een aanzienlijk deel (56%) van de investeringen onder de activiteiten *Niet van Toepassing of Andere niet nader genoemde diensten*. Dit hoge percentage is misschien wel het meest opvallend aan deze dimensie. Veel economische activiteiten worden niet in die tabel benoemd, omdat de rubricering nog teveel op de oude economie is gebaseerd. Voorbeelden zijn Bio Partner Accelerator of Regeling Bedrijven Verbetergebieden. Sommige economische activiteiten van projecten kunnen nog niet benoemd worden, omdat ze onder een regeling vallen en niet apart worden gemeten. Zoals Clusterregeling Zuid-Holland, Clusterregeling Metropoolregio Amsterdam of de incubators. Van de wel benoemde codes gaat de grootste investering naar *Gemeenschapsvoorzieningen en sociaal-culturele en persoonlijke diensten* (9%) voor 23 projecten, waaronder: EYE, Mauritshuis, Haven Zuid Alblasserdam en Laakzone Amersfoort. *Gezondheidszorg* kent een bijdrage van 7% met een inzet in de volgende 8 projecten Spinoza

G4P4

Centrum, GMP2, NeCEN Open Access, Life Sciences Centrum Amsterdam, VU University Medical PET-MRI Center en Amsterdam Smart City, INPREZE en Holland Health.

De categorie *Territoriale dimensie* scoort volledig op *Stedelijk gebied* (tabel B17). Tabel B18 geeft ten slotte de *Locatie dimensie* met de investering per COROP-gebied.

Ten aanzien van de *Thematische en ruimtelijke focus* kan gezegd worden dat Kansen voor West kiest voor een generieke en integrale benadering en ontwikkeling van West- Nederland. Het gaat er daarbij om de kracht van het gebied als geheel en haar unieke karakter te versterken. Dat gebeurt door een thematische focus in prioriteit 1 en een ruimtelijke focus voor de prioriteiten 2 en 3. Projecten binnen prioriteit 1 zijn niet plaatsgebonden. Essentieel is, dat een project de potentie van de regio optimaal benut en bijdraagt aan vergroting van de concurrentiekracht van westelijk Nederland binnen de kansrijke clusters. Daarnaast wil Kansen voor West mogelijkheden bieden voor nieuwe ontwikkelingen door in te zetten op innovatieve acties.

Kansen voor West zet in op de bevordering van gelijke kansen voor mannen en vrouwen, door de aard van de projecten die veelal gericht zijn op technische investeringen in gebouwen, materialen etc. is dit soms minder zichtbaar. Gelijke behandeling van gehandicapten bij de toegang tot openbare gebouwen wordt gevolgd en is in Nederland vastgelegd via het Bouwbesluit.

3.1.4 Bijstand per cluster en doelgroep

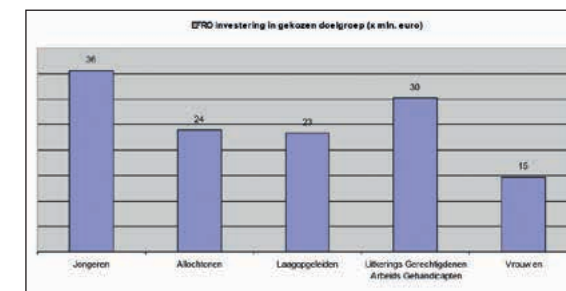
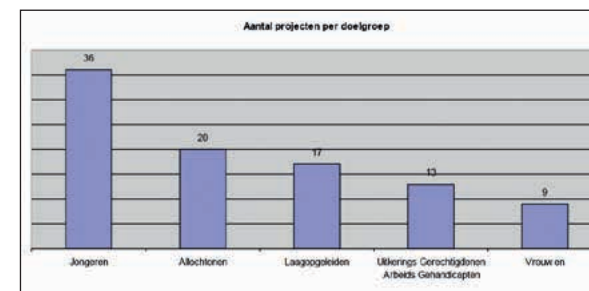
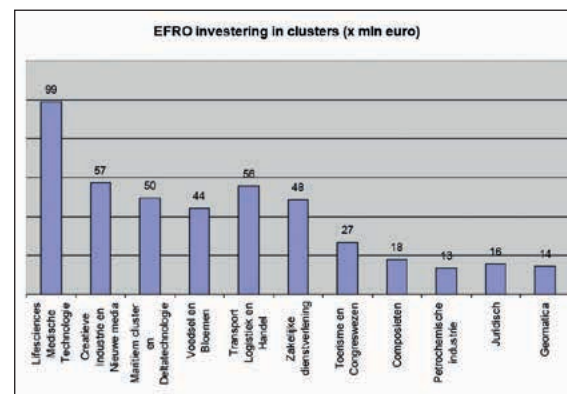
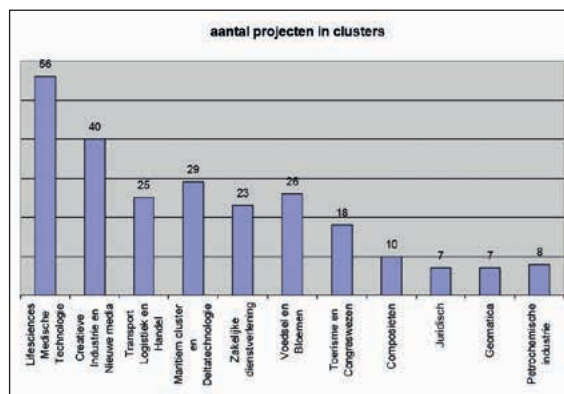
In tabel B30 is de clusterinzet van Kansen voor West weergegeven, inclusief het aantal projecten en om hoeveel investeringen dit gaat. Let wel, één project kan in meerdere clusters investeren. De investeringen geven een duidelijke focus op de cluster Life Sciences, waarop maar liefst 44 projecten zich richtten. Die projecten kennen een gezamenlijke EFRO-bijdrage van 80 mln. euro. Maar ook zijn 37 projecten gericht op de Creatieve industrie en nieuwe media, met een EFRO-bijdrage van 51 mln. euro. Daarnaast lopen er rond de 20 projecten per cluster, voor de clusters Transport, Logistiek en Handel, Maritieme en Deltatechnologie, Zakelijke Dienstverlening en Voedsel en Bloemen. De clusters Petrochemische Industrie, Geomatica, Juridisch en Composieten scoren alle laag met 6-8 projecten. Verreweg de meeste clusterinzet vindt plaats in prioriteit 1, maar er lopen ook projecten in de prioriteiten 2 en 3 die op clusters scoren.

De hieronder getoonde grafieken zijn een weergave van de in tabel B30 aangegeven clusterinzet. Opvallend is dat de Creatieve industrie en Toerisme en congreswezen een relatief lage bijdrage kennen per project van rond de 1,4 mln. De clusters Transport, Logistiek en Handel, en Juridisch kennen een relatieve hoge bijdrage van 2,2 mln.

De hieronder getoonde grafieken zijn een weergave van de in tabel B31 aangegeven investeringen per doelgroep. Een project kan zich op één, maar ook op meerdere doelgroepen richten. Van de totale committering, richt 33% zich op een of meerdere doelgroepen. Deze projecten vallen voornamelijk in de steden in prioriteit 3, maar ook een aantal in prioriteit 1. Opvallend is dat als een project een speciale doelgroep kent, zoals jongeren, er ook vaak een relatie ligt met de andere genoemde doelgroepen. Zoals laagopgeleiden, mensen in wijken en buurten met een lage sociaal-economische status, uitkeringsgerechtigden en arbeidsgehandicapten of vrouwen. Voorbeelden hiervan zijn projecten als Bad Hanzeborg, Ontwikkeling STC-Group, Fort Diemerdam, Humanity House of De Wissel. Daarnaast zijn er nog veel bijzondere doelgroepen benoemd zoals toeristen, binnenvaart, ondernemers etc.

Ten slotte is het van belang te melden dat binnen Kansen voor West een groot aantal projecten wordt uitgevoerd waarbij universiteiten of hogescholen betrokken zijn, als aanvrager/begunstigde of partner. Deze projecten vallen nagenoeg alle binnen de innovatieprioriteit 1. Opvallend is het grote aantal projecten (15) waarbij de TU Delft betrokken is, maar ook de overige universiteiten van de Randstad zijn goed vertegenwoordigd. De samenwerking blijft niet beperkt tot de Randstad,

want er wordt ook samengewerkt met universiteiten zoals de WUR, RUG, TU Twente en TU Eindhoven. Verder zijn ook een aantal hogescholen en ROC's betrokken bij de projecten, en is een ruim aantal onderzoeksinstituten betrokken. Zie voor een volledig overzicht, tabel B32. Met deze grote betrokkenheid (55 projecten) kan geconcludeerd worden dat er sprake is van een gedegen aanpak van die projecten. Door die betrokkenheid wordt kennis meer systematisch ontwikkeld, is er een grotere kans voor doorontwikkeling en wordt ook de toepassing van die kennis meegenomen.

G4P4

3.1.5 Terugbetaalde of opnieuw gebruikte bijstand

Er is in 2012 geen bijstand terugbetaald of opnieuw gebruikt.

3.2 Voortgang financiële instrumentering volgens artikel 67 (EG) Nr. 1083/2006

De gedetailleerde informatie en resultaten van de acties in financiële instrumentering, zullen tegelijkertijd met het jaarverslag digitaal worden ingediend in het SFC systeem van de Europese Commissie.

In 2012 zijn drie nieuwe fondsen gestart. Alle drie met het Europese JESSICA-fonds (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas), dat is ingesteld door de Europese Commissie in samenwerking met de Europese Investerings Bank (EIB). Vanuit Kansen voor West wordt de inzet van deze fondsen gezien als een proef hoe met het JESSICA-fonds kan worden samengewerkt, wat de praktische betekenis van het fonds is, wat de eisen en verantwoording zijn en om te kijken hoe deze stedelijke fondsen aanslaan. De voortgang van fondsen werd in de stedelijke stuurgroepen besproken.

De drie JESSICA-projecten hebben een revolutionair karakter en kunnen worden ingezet als lening, garantie of participatie. Den Haag kent twee JESSICA-projecten, die zijn ondergebracht in een holding fonds. Beide fondsen zijn gericht op ruimte, economie en duurzaamheid binnen de Haagse context. Het eerste is het Fonds Ruimte en Economie Den Haag (FRED), dat zich richt op ruimte, economie en duurzaamheid binnen de Haagse context via de ontwikkeling van kleinschalige bedrijfs/winkelruimte. Het Energiefonds Den Haag (ED) richt zich juist op de ontwikkeling van duurzame energie projecten. In Rotterdam werd het JESSICA Stadsontwikkelingsfonds voor Innovatie en Economie (SOFIE)

gestart. Hier wordt ingezet op de financiering van de (her)ontwikkelingen in de Stadshavens. Als blijkt dat het fonds een stimulerende werking heeft waardoor ‘sluimerende’ of potentiële ontwikkelingen versneld worden gerealiseerd, dan kan het investeringsgebied worden uitgebreid. Bij de start van de JESSICA-fondsen werd nog uitgegaan van een rol voor de publieke sector als financier, maar dit is tot heden bij geen van de drie projecten gelukt.

Daarnaast lopen er nog drie andere fondsen. Dit zijn Doorstart Technofonds Flevoland, een risicokapitaalfonds dat wordt beheerd door de Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland en tot doel heeft het verstrekken van risicokapitaal aan jonge hoogwaardige op technologie gerichte bedrijven in Flevoland. Per eind 2012 bedragen het aantal uitgezette participaties 21, voor een bedrag van 4,1 mln. De participaties resulteren in bijna 12 mln. vervolginvestering en 191 arbeidsplaatsen. Een succesvol project, dat al twee keer werd opgehoogd.

Bij het Startersfonds in Den Haag lopen nu 21 projecten voor startende en doorstartende ondernemers in het MKB, die een krediet hebben ontvangen van gemiddeld 53 duizend euro. Het project wordt uitgevoerd door de stichting Qredits Microfinanciering Nederland. Omdat in het regeerakkoord de kredietlimiet voor Qredits is verhoogd van 50 duizend naar 150 duizend euro, mag Qredits in de toekomst kredieten van dezelfde omvang verstrekken als het Startersfonds Den Haag. Qredits zal in overleg met de gemeente Den Haag bezien wat de consequenties zijn van het verhogen van deze limiet. Het Garantiefonds Microkredieten Amsterdam maakt kleinere kredieten toegankelijk voor starters die niet terecht kunnen bij de reguliere kredietverstrekkers. Er zijn 23 vouchers verstrekt en 20 daarvan hebben een lening afgesloten voor in totaal ruim vier ton euro.

3.2.1 Voortgang regelingen

Met het opstellen van een regeling wordt getracht een bepaalde beleidsdoelstelling te behalen. Het is niet bij voorbaat bekend welke projecten hieraan gaan deelnemen, maar door het inschrijven op een regeling maken gerichte initiatieven kans een EFRO-subsidie te ontvangen. Nadat regelingen gecommitteerd zijn, wordt de voortgang – en dus de soort van projecten – in de verschillende stuurgroepen besproken. In 2012 zijn de hieronder genoemde drie nieuwe regelingen gecommitteerd: De Innovatie Stimuleringsregeling InnoSportLab Den Haag is bedoeld innovaties in de watersport te stimuleren en tien samenwerkingsverbanden in de regio Den Haag/Scheveningen uit te lokken.

De Clusterregeling Metropoolregio Amsterdam (MRA) biedt een subsidieregeling voor zeven economische clusters in de MRA (life sciences, logistiek, creatieve industrie, ICT, food & flowers, toerisme en congressen en zakelijk en financiële dienstverlening). De regeling stimuleert samenwerkingsverbanden van bedrijfsleven en kennisinstellingen (eventueel met overheidspartijen) om innovatieve projecten op te starten die leiden tot een versterking van het concurrentievermogen van de regio.

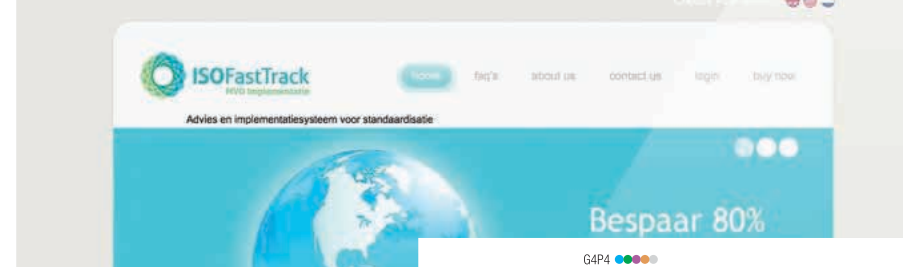
De Investeringsregeling World of Food is opgezet om ondersteuning te bieden bij de professionalisering van zo’n 18 culinaire ondernemers in het stadsdeel Amsterdam Zuidoost.

Daarnaast lopen nog de volgende negen regelingen binnen het programma: Binnen de Clusterregeling Zuid-Holland lopen 22 projecten om nieuwe economische activiteiten en innovatieve producten te ontwikkelen. Van 15 projecten is een verzoek tot vaststelling subsidie ontvangen. Openstelling is alleen nog voorzien voor het cluster ‘Biobased Economy’. Die openstelling wordt begin 2013 verder voorbereid.

De regeling Aardgasmobiliteit wilde initieel 22 aardgasvulpunten in Zuid-Holland realiseren, maar dit is inmiddels bijgesteld naar 15. Tien aanvragen zijn nu gehonoreerd en daar komen nog enkele aanvragen bij voor het Rotterdamse gebied. De provincie heeft de regeling inmiddels verlengd tot einde 2013.

De regeling Technologische en Milieu Innovatie Flevoland ondersteunt het MKB bij (milieu)innovatieve ontwikkelingsprojecten. Er zijn 45 subsidieaanvragen ingediend, 2 aanvragen zijn ingetrokken, één project is afgewezen en aan 35 projecten is subsidie toegekend. De andere 7 projecten zitten in de procedure. Het project werd in 2012 hoger herbeschikt. Met de regeling Innovatie Incentive Lelystad schept de gemeente gunstige randvoorwaarden om MKB innovatieve ondernemingen de ruimte te geven om te kunnen groeien dan wel zich te vestigen in Lelystad. Een aanvraag is inmiddels volledig afgehandeld, voor een tweede aanvraag is in juli de eindrapportage ingediend. De gemeente Lelystad heeft voor 5 projecten beschikkingen afgegeven waarmee ruim 80% van het budget is gecommitteerd.

De regeling ‘Collectieve Initiatieven Mediasector Rotterdam’ werd uitgevoerd door de stichting Rotterdam Media Commission. Er zijn twee tenders opengesteld die drie innovatieve projecten hebben opgeleverd. Een eerder gehonoreerd project heeft zich teruggetrokken omdat ze niet binnen alle geldende voorwaarden, procedures en doorlooptijd uitvoering konden geven aan het projectplan. De stuurgroep heeft besloten om de regeling niet opnieuw open te stellen. De investeringsregeling Kansenzones Amsterdam omvat 9 kansenzones en stimuleert de buurteconomie door het geven van subsidie aan gevestigde en startende ondernemers om hun onderneming te verbeteren. Het project werd in 2012 hoger herbeschikt.

De regeling Bedrijven Verbeter Gebieden stimuleert ondernemers- en winkeliersverenigingen om collectieve maatregelen ter verbetering van de bedrijfsomgeving te nemen. Er zijn 66 projecten uitgevoerd en er is geïnvesteerd in organisatieverbetering en in de buitenruimte. Het project zit inmiddels in de afrekeningfase.

De Economische Kansenzones-regeling is bedoeld voor het revitaliseren van achterstandsgebieden in Rotterdam-Zuid door het stimuleren van private economische investeringen bij (startende) ondernemers en eigenaren van commercieel vastgoed. Er zijn 189 projecten uitgevoerd door ondernemers. Het project zit inmiddels in de afrekeningsfase.

De regeling Revitalisering Winkelgebied Oude Noorden in Rotterdam, gericht op het verbeteren van de uitstraling van commerciële panden, is per september 2012 geëindigd. De animo voor deelname was laag, van de verwachte 80 aanvragen, is slechts de helft gerealiseerd. Ondernemers hebben te kennen gegeven dat er in het huidige economische klimaat weinig ruimte is voor investeringen.

3.3 Informatie over de inachtneming van de communautaire wetgeving

In 2012 zijn door de managementautoriteit geen problemen geconstateerd in verband met de inachtneming van de communautaire wetgeving bij de uitvoering van het Operationeel Programma Kansen voor West.

3.4 Geconstateerde uitvoeringsproblemen en gekozen oplossingsmaatregelen

In eerdere jaarverslagen is gemeld dat de definitie van indicatoren gewijzigd is. In 2010 zijn nieuwe definities vastgesteld en is een rekentool ontwikkeld voor het berekenen van de vervolginvesteringen etc. De nieuw vastgestelde

indicatoren zijn in 2010 en 2011 ingevoerd in het beheersysteem. Maar, door deze wijzigingen laten de scores op de indicatoren nogal grote afwijkingen zien met de uitgangswaarden van het OP. Per indicator wordt hierover apart uitleg gegeven.

Ook in 2012 leidde de beoordeling van de voortgangsrapportages tot de nodige tijdsdruk. In relatief korte tijd moesten allerlei technische zaken beoordeeld worden, zoals de verantwoording bij aanbesteding, contractenlijst en loonkosten. Bij aanbesteding kost het controleren van het volgen van eigen regels en aanbesteden onder de EU-grenzen de meeste tijd. De contractenlijst levert nogal eens problemen op voor begunstigden, doordat facturen niet gelinkt kunnen worden aan contracten. En bij de loonkosten zijn het vooral vragen rondom IKT die veel tijd kosten. Zo worden bijvoorbeeld in de aanvraag IKT-kosten opgevoerd, die tijdens de uitvoering op een andere manier worden gerapporteerd. Ook de projecten met veel medebegunstigden kosten veel tijd. Standaard worden nu IKT-kosten pas in de betaalaanvraag opgenomen na een afgeronde beoordeling om hiermee het risico op fouten uit te sluiten. Ten slotte vereist de beoordeling van staatssteun de nodige tijd van de programmabureaus, inclusief die van de managementautoriteit.

De liquiditeitspositie van het programma heeft de nodige aandacht van de managementautoriteit. Dit heeft te maken met het feit dat het EC-werkkapitaal (inclusief opgebouwde rente) niet voldoende is om alle uitgaven en voorschotten te dekken, waardoor een negatieve renteopbouw zou kunnen ontstaan. Met die ruime bevoorschotting wil het programma begunstigden zo veel mogelijk tegemoet komen bij de uitvoering van hun projecten.

In 2012 is het Pilot Project Kleinschalige Windturbines in de Bebouwde Omgeving (DonQi) failliet gegaan. In verband hiermee is de subsidietechnische afhandeling van dit project in gang gezet.

Investeringsregeling World of Food

Het project World of Food wordt een multicultureel verzamelgebouw in de voormalige parkeergarage Develstein aan de Daalwijkdreef. Daarnaast is het ook een investeringsregeling waarmee het stadsdeel Amsterdam Zuidoost ondernerschap en de versterking van de economische structuur in een wijk stimuleert. World of Food is een food center waar startende culinaire ondernemers zich kunnen ontwikkelen in een professionele omgeving en waar de concentratie van de culinaire wereld onder een dak de perfecte broedplaats biedt. Bijlmerbewoners, werknemers, studenten en alle overige bezoekers kunnen, in een ongedwongen ambiance, gerechten uit de hele wereld proberen. De voormalige parkeergarage leent zich bij uitstek om de World of Food te creëren. Er is ruimte genoeg voor een centrale foodcourt waaromheen wereldkeukens zijn gevestigd en er is voldoende ruimte voor leerwerkplekken, grotendeels gericht op (door)startende cateraars uit Amsterdam (Zuidoost) en gedragen door een aantal ervaren horecaondernemers en een professionele beheersorganisatie. De concrete activiteiten binnen de subsidieaanvraag zijn: het werven van potentiële startende ondernemers en de uitvoering van de Investeringsregeling. Deze laatste omhelst een opstartsubsidie voor de inrichting van werkruimtes voor de ondernemers, advisering en begeleiding van ondernemers in de opstartfase, nazorg voor de ondernemers, inrichting openbare ruimte ten behoeve van de startende ondernemers.

3.5 Wijzigingen in verband met de uitvoering

In 2012 zijn geen wijzigingen in verband met de uitvoering van Kansen voor West gemaakt. Zo was er geen wijziging in wet- en regelgeving die gevolg had op de uitvoering. Wel heeft de crisis gevolgen voor de Nederlandse economie en een negatieve invloed op de ontwikkelingen in de Randstad. En daarmee voor een klein deel op het programma. Gemeenten en provincies hebben een verslechterde financiële positie gekregen door een terugloop van inkomsten uit het gemeentefonds en teruglopende opbrengsten door niet doorgegangene planontwikkelingen. Met gevolg voor de verdere investeringen, die met geplande opbrengsten voorzien waren. Van directe invloed op bijvoorbeeld de aard- en kassenwarmte-projecten. Deze zijn aangepast omdat de geplande aantallen aansluitingen van nieuwe woningen op het aardwarmtenet naar beneden werd bijgesteld. Maar, net zoals in eerdere jaarverslagen is gemeld, heeft de crisis geen grote negatieve invloed op de ontwikkeling en de uitvoering van Kansen voor West. Het heeft hooguit geleid tot extra toevoer van projecten.

3.6 Belangrijke wijziging als bedoeld in artikel 57 (EG) Nr. 1083/2006

Dit Artikel handelt over de duurzame instandhouding van projecten na voltooiing. Zowel in de uitvoeringsovereenkomst als de vaststellingsbeschikking wordt de begunstigde erop gewezen dat indien in het project investeringen zijn gedaan in infrastructuur of in productiecapaciteit, de functie en het eigendom van het resultaat van deze investering vijf jaar in stand moet worden gehouden. In het geval van een MKB-ondernemer drie jaar. Daarbij is het de begunstigde tot de genoemde datum niet toegestaan het project of onderdelen van het project te vervreemden dan wel van functie te wijzigen.

G4P4

De managementautoriteit heeft hiervoor een werkinstructie opgesteld waarin staat aangegeven dat jaarlijks, via een steekproef, controles op deze klevende voorwaarden wordt gedaan, en op verzoek van de auditautoriteit zal de nadruk van controle op 2016 liggen.

3.7 Complementariteit met andere instrumenten

Er zijn verschillende andere Europese subsidieprogramma's die raakvlakken hebben met Kansen voor West. Dit zijn onder meer ESF (Doelstelling 2) de Europees Territoriale Samenwerking (Doelstelling 3) en het URBACT-programma. Er is een duidelijke afbakening aangebracht tussen de activiteiten die Kansen voor West ondersteunt en de activiteiten van de andere programma's. Bij ieder projectidee worden al in de oriëntatiefase de raakvlakken met andere Europese programma's besproken en de afbakening ten opzichte van EFRO bepaald. Indien nodig zal het programma-management subsidieaanvragers verwijzen naar die andere programma's. Daarnaast werd toegezien om stapeling van subsidies te voorkomen. In bijzondere gevallen zal bij interpretatieverschillen een advies worden gevraagd bij de Europese Commissie.

Koppeling met het Europees Sociaal Fonds (ESF)

Het ESF richt zich op het ontwikkelen van regionaal arbeidsmarktbeleid via de actielijnen: toeleiding van werklozen naar de arbeidsmarkt, re-integratie van gedetineerden en jongeren in jeugdinrichtingen, praktijk- en voortgezet speciaal onderwijs, verbetering arbeidsmarktpositie van werkenden en sociale innovatie. Het ESF kent één nationaal programma.

Kansen voor West kan gebruik maken van de ruimte die het NSR biedt om EFRO-middelen in te zetten op ESF-maatregelen. Uitgangspunt is dat thema's en aandachtsgebieden integraal worden aangepakt. Daarbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan een koppeling van activiteiten op het

gebied van innovatie en kennis aan investeringen in de kwaliteit van de woon- en werkomgeving en investeringen in de opleiding van werknemers. Hierbij geldt de voorwaarde dat ESF-gerelateerde activiteiten noodzakelijk moeten zijn voor een goede uitvoering van de concrete actie en er rechtstreeks verband mee houden. Op basis van Artikel 34 lid 2 mag maximaal 10%-15% van een prioriteit in een EFRO-programma besteed worden aan ESF-achtige uitgaven. Tot heden zijn geen projecten vastgesteld die deze ESF-component hebben.

Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas (JESSICA)

Het JESSICA-instrument is bedoeld om een deel van de huidige structuurfondsen te gebruiken voor revolverende investeringssteun voor duurzame stadsontwikkeling. In 2012 zijn in Rotterdam en Den Haag drie projecten gestart met JESSICA-ondersteuning via de Europese Investeringsbank. Zie verder ook de beschrijving onder Voortgang financiële instrumentering.

Rol als geassocieerd managementautoriteit voor URBACT-projecten

De samenwerking met de URBACT en INTERDe samenwerking van EFRO met het URBACT-programma sluit aan bij de door de Europese Commissie gewenste samenwerking in het kader van 'Regions for economic change'. Om dit te benadrukken treden de Europese managementautoriteiten op als zogenaamd 'geassocieerd managementautoriteit' van de URBACT-projecten. Het URBACT-programma betreft een gecoördineerde benadering van stedelijke netwerken, waarbij het laten zien van 'sprekende voorbeelden' wordt nagestreefd. URBACT richt zich op duurzame stedelijke ontwikkeling via uitwisseling van kennis en ervaring, en wordt gefinancierd vanuit het EFRO. Iedere stad die aan een netwerk deelneemt, ontwikkelt ook een actieplan voor de eigen stad. Zie voor meer informatie: <http://urbact.eu/en/header-main/our-projects/>.

In 2012 zijn vijf lopende URBACT-projecten beëindigd. Hierover is in eerdere jaarverslagen gerapporteerd. Informatie over deze projecten kan op de URBACT-website gevonden worden, inclusief de resultaten van die projecten. Het betrof de volgende projecten: MY GENERATION - optimaal benutten potentieel jongeren. UNIC - cultureel erfgoed en innovatie van keramiek. REPAIR - duurzame ontwikkeling van stedelijk militair erfgoed. LINKS – duurzaam ontwikkelen historische binnensteden. CASH - oplossingen om energieverbruik in sociale woningbouw te reduceren. In 2012 heeft het URBACT een derde en laatste call voor projecten in de programmaperiode 2007-2013 doen uitgaan. De onderstaande zes nieuwe URBACT-projecten maken hiervan deel uit binnen Kansen voor West.

Utrecht is 'lead partner' van het project **CITY-LOGO** <http://urbact.eu/en/projects/metropolitan-governance/citylogo/our-project/>. Dit netwerk van middelgrote Europese steden werkt aan stedelijke 'branding' als onderdeel van de stedelijke strategie voor economische en sociale ontwikkeling. De partners zijn Genua (IT), Zaragoza (SP), Coimbra (P), Oslo (N), Dundee (GB), Alba-Iulia (R), Vilnius (LT), Zaragoz (ES), Aarhus (DK) en Krakow (PL).

Rotterdam is 'lead partner' van het project **'My Generation@work'**. <http://urbact.eu/en/projects/active-inclusion/my-generation-at-work/homepage/>. Dit is een thematisch netwerk over jongeren en werk. De arbeidsmarkt verandert snel. Dat vraagt om een aanpak voor en door jongeren. De focus ligt op: het verbinden van bedrijven, onderwijs, overheid én jongeren, ondernemerschap, binden hoger opgeleiden en terugdringen jeugdwerkloosheid. De partners zijn Antwerpen (B), Riga (LV), Glasgow (GB), Gdansk (PL), Warsaw (PL), Tampere (FIN), Valencia (E), Braga (P), Maribor (SLO), Turin (I) en Thessaloniki (GR).

Delft is 'lead partner' van het project **'EUniver-Cities'** [http://urbact.eu/en/projects/innovation-](http://urbact.eu/en/projects/innovation-creativity/eunivercities/homepage/)

[creativity/eunivercities/homepage/](http://urbact.eu/en/projects/innovation-creativity/eunivercities/homepage/). Dit is een thematisch netwerk waarbij de samenwerking tussen stad en universiteit centraal staat. Focus ligt op technologieoverdracht, internationalisering, stadsmarketing, studentenhuysvesting, ondernemerschap en living labs De partners zijn: Aalborg (DK), Aken (D), Aveiro (P), Gent (B), Lecce (IT), Linköping (S), Lublin (P), Magdeburg (D), Tampere (S) en Varna (BG).

Amersfoort is partner van het **'Sustainable Food in Urban Communities'** project. <http://urbact.eu/en/projects/low-carbon-urban-environments/sustainable-food-in-urban-communities/homepage/>. Dit is een netwerk waarbij de samenwerking op het gebied van duurzaam voedselbeheer in steden centraal staat. De andere partners zijn Brussel (B 'lead partner'), Bristol (GB), Göteborg (S), Lyon (F), Vaslui (RO), Ourense (E), Oslo (N), Athene (GR) en Messina (IT).

Rotterdam is partner van het **'netwerk Creative Spin' (Creative 'Spillovers' for Innovation)** <http://urbact.eu/en/projects/innovation-creativity/creativespin/homepage/>. Dit is een netwerk over het identificeren, analyseren en stimuleren van spill-over-effecten van creatieve bedrijfstakken op de stedelijke omgeving (economisch, maatschappelijk en ruimtelijk). Er wordt gekeken naar cross-overs tussen creatieve bedrijfstakken en andere delen van het bedrijfsleven In Rotterdam geldt dit in het bijzonder voor de haven/logistiek en medisch/zorg. De andere partners zijn Birmingham (GB 'lead partner'), Bologna (IT), Essen (D), Wrocław (PL), Sevilla (E), Tallin (EST), Mons (F), Kosice (SK) en Kortrijk (BE).

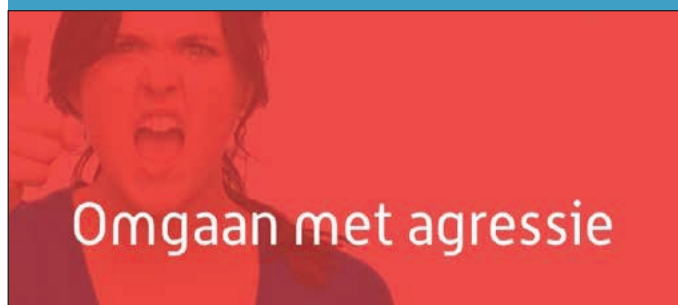
Den Haag is partner van het **City Sustainable Investment Europe-project** <http://urbact.eu/en/projects/metropolitan-governance/csi-europe/homepage/>. De focus van dit netwerk ligt op de betrokkenheid van steden in Urban Development Funds, en hoe deze instrumenten effectief geïncorporeerd kunnen worden in stedelijke planning en bestuur. De andere partners zijn Poznan (PL),

G4P4

INPREZE

Dit project richt zich op de meer dan drie miljoen mensen die jaarlijks kampen met lichte of ernstige psychische problemen. Ongeveer 40% van het ziekteverzuim wordt veroorzaakt door problemen met de geestelijke gezondheid. Het overheidsbeleid richt zich op o.a. het vergroten van de weerbaarheid van mensen door middel van het stimuleren van preventie en zelfhulp. Met online preventie- en zelfhulp-programma's kunnen mensen anoniem en op het moment die hen het beste uitkomt aan hun problemen werken. Dat maakt deze toepassingen laagdrempelig, breed inzetbaar en kostenefficiënt. Er zijn diverse toepassingen op de markt, maar het grootste probleem is het realiseren van brede implementatie en een houdbare business case. Meer bundeling van ICT leveranciers, GGZ instellingen, kennisinstituten en universiteiten is noodzakelijk. Het project kent drie hoofdactiviteiten: het opzetten van een (internationaal) kennisplatform; het in de praktijk 'testen' van de toepassingen en het bevorderen van de kennisvalorisatie.

Maak een keuze uit een van de onderdelen:

 Syllabus	 Escalatiespel	 Stress Management
 Test Jezelf	 Protocol	 Melding

Ancona (IT), Leipzig (D), Malmö (N), Riga (LV), Sevilla (E), Lille (F) en Porto (P). De management-autoriteit is betrokken bij de 'local action group' van dit project, om zo ook de ervaring van het Rotterdamse UDF SOFIE in te kunnen brengen.

3.8 Toezicht en evaluatie

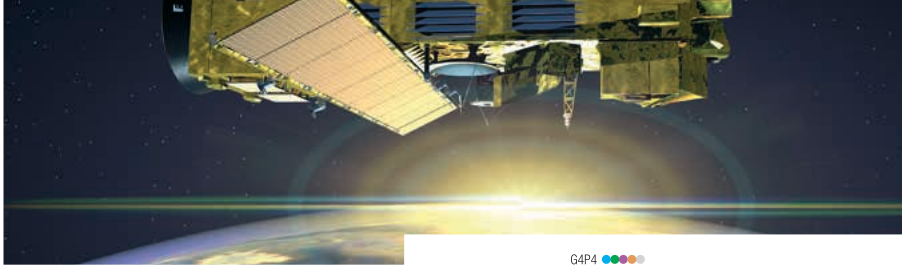
De toezichtregelingen betreffen het verzamelen van gegevens, ondervonden problemen en de maatregelen om deze op te lossen. In 2012 zijn geen evaluaties uitgevoerd. Wel was in 2012 een scriptieonderzoek gepland door een student van de Erasmus universiteit. Door omstandigheden is er geen scriptieonderzoek uit voortgekomen.

3.9 Hardheidsclausule

In het toetsingskader van Kansen voor West is een hardheidsclausule opgenomen die bepaalt dat afwijkingen van het toetsingskader vanwege bijzondere omstandigheden mogelijk zijn. Wel dienen deze afwijkingen aan het comité van toezicht ter kennisname worden voorgelegd. Het comité heeft in 2012 twee projecten besproken.

Bij het project 'Creative City LAB' is bij de eindafrekening een afwijkende werkwijze gevolgd bij de onderbouwing van de loongegevens van een aantal kleine medebegunstigden. Het betreft hier afwijkingen van richtlijnen en niet van wet- en regelgeving. De managementautoriteit vindt dit gerechtvaardigd, omdat in geen geval te hoge tarieven zijn ingediend, en ook gezien het feit dat het gaat om zeer kleine organisaties en semi-zelfstandigen.

Bij het project Laakzone Amersfoort is een iets hoger interventiepercentage (20%, i.p.v. van 19% bij de initiële toekenning) aangehouden, maar is de EFRO-bijdrage wel gelijk gehouden. Dit hogere percentage is gerechtvaardigd omdat de EFRO-financiering, de financiering voor de gehele Laakzone sluitend maakt.

G4P4

4 Uitvoering naar prioriteit

Dit hoofdstuk beschrijft de uitvoering van de prioriteiten. Eerst wordt in een analyse gekeken naar de inhoudelijke aspecten van het programma waaronder indeling in typologie. Daarna wordt per prioriteit speciale aandacht gegeven aan zaken als de verwezenlijking van de doelstellingen, eventueel geconstateerde uitvoeringsproblemen en de daarvoor gekozen oplossing.

4.1 Analyse van de inzet

Voordat ingegaan wordt op de beschrijving per prioriteit, volgt eerst een korte analyse van de inzet. In deze analyse wordt programmabreed gekeken naar de keuzecriteria en de bijzonderheden van het programma. Een aantal opvallende zaken zijn:

- De voortgang ligt met 97 % comittering goed op schema.
- Projecten voeren activiteiten uit die bijdragen aan de programmadoelstellingen.
- Een groot aantal projecten is een samenwerking van meerdere partners.
- Er zijn geen projecten bekend waar financieringsproblemen waren als gevolg van de in het toetsingskader vastgelegde 50% maximering.
- De EFRO-bijdrage varieert tussen 152.000 euro (Westergasfabriek) en 7,5 mln. (STC groep).
- Het EFRO-financieringspercentage varieert tussen 5 en 50%.
- Er lopen 15 projecten met een EFRO-interventie tot 19% en 41 projecten hebben een EFRO

interventie tussen de 20% en 29%. 65 projecten hebben een EFRO-financiering tussen de 30% en 39% en 73 projecten hebben een EFRO-financiering tussen de 40% en 50%.

- Het gemiddelde interventiepercentage bedraagt (30%).
- 86 projecten ontvangen een EFRO-bijdrage tot 1 mln. 61 projecten tussen 1 - 2 mln; 25 projecten tussen 2 - 3 mln; 11 projecten tussen 3 - 4 mln. en 11 projecten boven de 4 mln. euro. Drie kwart van de projecten kent daarmee een EFRO financiering tot 2 mln.
- De private cofinanciering van projecten is aanzienlijk hoger dan gepland (235 mln. is 352%).
- Waar in het OP nog is uitgegaan van een totale grootte van het programma van 770 mln. euro, ligt het volume nu boven de 1 miljard euro (130%).
- Private cofinanciering bestaat veelal uit de inzet in uren in het project.
- 80 projecten kennen geen private cofinanciering. 68 projecten hebben een private cofinanciering tot 1 mln. 31 projecten hebben een private cofinanciering tussen de 1-3 mln. euro; en ten slotte varieert de private bijdrage bij 15 projecten tussen de 3 en 26,5 mln. euro.

De manier van financiering van projecten geeft aan in welke mate partijen betrokken zijn bij de totstandkoming van economische initiatieven. Het is een indicator in hoeverre partijen het van belang vinden dat bepaalde investeringen worden

gemaakt en voor welke typerende zaken. Om dit laatste op een alternatieve manier in kaart te brengen heeft Kansen voor West al eerder de typologiemeting geïntroduceerd. Een typologie geeft in maximaal twee woorden de eigenschap van een project weer. 'Waar is de investering specifiek op gericht' en/of 'wat is het belangrijkste kenmerk dat het project teweeg brengt'. Hiernaast is de investering in de eerste typologie te zien. De onderstaande tabellen 10 en 11 geven een overzicht van de meest voorkomende typologieën. De tabellen B19-B21 geven het overzicht van alle typologieën.

Op basis van de meest voorkomende typologieën kunnen de volgende observaties worden gemaakt:

De grootste investering richt zich op het versterken van het MKB (21% in 33 projecten), waarmee het programma Kansen voor West zich duidelijk richt op de ontwikkeling van het MKB. Binnen het MKB gaat ruim een derde van de investering naar Kennisoverdracht met 13 projecten als Ondersteuning Innovatief Ondernemerschap Flevoland, KansenKanon,

Green Metropole, i-HIC en The Next Step. Meer dan een kwart van de investeringen gaat naar Financieel met fondsprojecten als Garantiefonds Microkredieten Amsterdam, Startersfonds Den Haag, Technofonds Flevoland BV, Investeringsregeling voor ondernemers Amsterdam en Economische Kansenzones in Rotterdam. Een vijfde gaat naar Innovaties met twee clusterregelingen in Zuid-Holland en Metropoolregio Amsterdam.

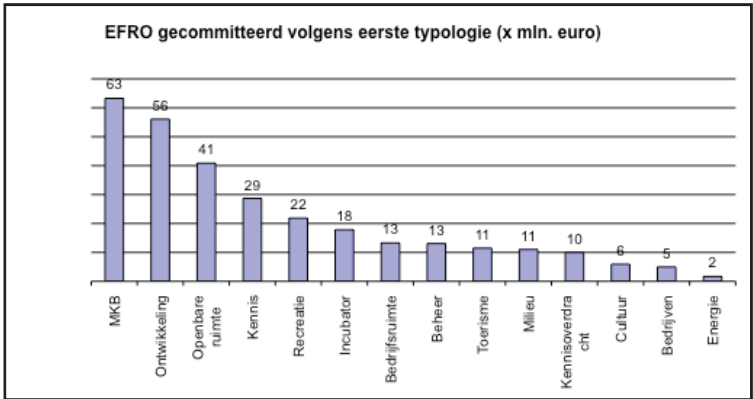
Direct daarna valt de hoge investering van bijna een vijfde - 38 projecten - in Ontwikkeling. Hierbinnen zijn twee categorieën die er duidelijk uitspringen. De eerste is de Medische ontwikkeling. Maar liefst 37% van de investering gaat naar 9 projecten als het Spinoza Centrum, GMP2, Holland Health, INPREZE en NeCEN Open Access. Daarnaast richt een derde van de Ontwikkeling zich op Energie, met 14 projecten. Ten slotte is de diversiteit van inzet te zien aan de investering in nog 11 andere categorieën op het gebied van Geomatica, Energie, Composieten, Bouw etc.

Tabel 10: investeringen volgens hoofdtypologie

Aantal projecten	TSK	EFRO	Hoofdtypologie	% EFRO t.o.v. totaal gecommitteerd
33	198.247.818	63.261.395	MKB	21%
38	226.293.442	56.054.499	Ontwikkeling	19%
26	132.658.583	40.844.832	Openbare ruimte	14%
21	92.663.199	28.660.152	Kennis	10%

Tabel 11: investeringen volgens subtypologie

Aantal projecten	TSK	EFRO	Subtypologie	% EFRO t.o.v. totaal gecommitteerd
25	124.963.464	28.448.446	Energie	9%
9	67.983.574	22.904.491	Medisch	8%
14	57.652.878	22.715.794	Kennisoverdracht	8%
10	76.962.143	22.692.075	Financieel	8%
11	81.771.705	22.056.357	Bedrijven	7%

G4P4

Investerings in de Openbare ruimte vormen een aanzienlijk aandeel van het geheel. 14% (26 projecten). De meest in het oog springende investering gaat naar Herinrichting (38%). De activiteiten zijn vaak gericht om bedrijvigheid mogelijk te maken, zoals bij projecten als Haven Zuid Alblasserdam, Atolplaza, Upgrading Havenbekkens Lage Weide of Aanleg 1e fase Parkpergola - Leidsche Rijn Park. Daarnaast gaat het om aanpassing van stedelijke gebieden, om die economisch interessant te maken voor ondernemers via projecten als Herinrichting Grote Marktstraat, Herinrichting Openbare Ruimte Katendrecht of Aanpak Theresiastraat. Daarnaast gaat bijna een derde van de investering naar projecten die de bedrijfsruimten zelf verbeteren, zoals de Revitalisering Nieuwe Binnenweg of Bedrijventerrein Overvecht.

Ten slotte behoort ook de inzet in Kennis bij die van de meest voorkomende typologieën. 10% van het programma zet in op Kennis. De investering in de sector Maritiem is met 33% aanzienlijk, en is te zien in twee projecten, Ontwikkeling STC-Group in Rotterdam en MCN Maritime Campus Netherlands in Den Helder. Daarna is de inzet in Kennis redelijk gelijk verdeeld in sectoren als Water, Media, Clusters, Recht, Tuinbouw, Energie, Ondernemen, Maritiem, Creatief, Mode, Voedsel en Water. Dit alles maakt dat het programma zeer breed in Kennis en ontwikkeling inzet.

Interessant is om ook te kijken of de typologieën verwijzen naar een focus van inzet per prioriteit, waarmee deze prioriteit dan nog beter te karakteriseren valt. Zo gaat in prioriteit 1 bijna een derde (32%) van de investering naar Ontwikkeling, 31% naar het MKB en 17 % naar Kennis. Hiermee is het een echte Lissabon prioriteit. Prioriteit 2 is nog meer onderscheidend omdat bijna de helft van de investeringen naar Recreatie gaat (49%), 19% naar Milieu en 10% naar Openbare Ruimte. Prioriteit 3 is weer heel anders onderscheidend en kent ook inzet op de meeste typologieën. 39% van de

investering gaat naar Openbare Ruimte, 20% naar het MKB, en 11% naar Toerisme. Hiermee komt de inzet overeen met de in het OP opgenomen karakterisering van de prioritaire inzet.

4.2 Uitvoering naar prioriteit

Hieronder wordt per prioriteit ingegaan op de verwezenlijking van de doelstelling, met een korte voortgangsanalyse. Dit dient in samenhang gelezen te worden met de hierboven gepresenteerde meer inhoudelijke analyse. Ten aanzien van de drie prioriteiten zijn er in 2012 geen belangrijke problemen met de uitvoering ondervonden en zijn er op basis van Artikel 62, lid 1, onder d), punt i), van Verordening (EG) nr. 1083/2006 geen ernstige problemen vastgesteld.

Prioriteit 1 'Kenniseconomie, ondernemerschap en innovatie'

4.2.1 Verwezenlijking van de doelstellingen en voortgangsanalyse

Per 31 december 2012 lopen er 94 projecten binnen prioriteit 1, met een gemiddelde projectgrootte van 5,9 mln. waarvan 1,6 mln. EFRO (26% interventie). In 2012 zijn 17 projecten gecommitteerd voor ruim 23 mln. EFRO. Hiernaast werden 17 projecten herbeschikt in verband met aanpassingen aan zaken als begroting en financiering, projectnaam, looptijd, toetreding partners, en aanpassing indicatoren. In tabel 12 zijn zowel de committering als realisatie voor prioriteit 1 aangegeven. Hier is te zien dat het gehele budget is gecommitteerd, maar dit is wel inclusief de gemaakte overcommittering. Om alle vastleggingen te zien, inclusief de gemaakte overcommittering, zie tabel B2.

4.2.2 Kwalitatieve analyse

Prioriteit 1 - Ontwikkeling van kennis, innovatie en ondernemerschap - draagt het meest bij aan de Lissabon- doelstellingen. De helft van het Kansen

voor West-budget is hiervoor bestemd. De 17 in 2012 gecommitteerde projecten dragen op de volgende wijze bij: het JESSICA Energiefonds ED Den Haag richt zich op ontwikkeling van duurzame energieprojecten; de Innovatie Stimuleringsregeling InnoSportLab ontwikkelt en test sportgerelateerde producten, systemen, faciliteiten en diensten; de Emerging Disease Campus werkt aan de beheersing van antibioticaresistentie, preventie en bestrijding van besmettelijke dierziekten en ontwikkelt diagnostica en biologicals; en bij Biosafety level 3 dierfaciliteit wordt onderzoek gedaan naar zeer besmettelijke zoönosen in dieren.

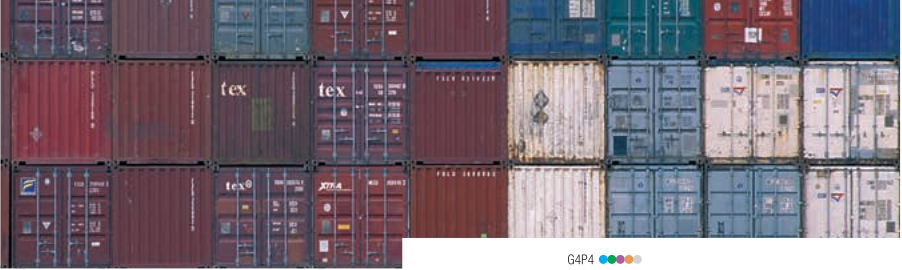
De Erasmus MC Life Science Incubator biedt fysieke bedrijfsruimten, advisering, training en ondersteuning in het Life- & Health Sciences cluster; de Clusterregeling Metropoolregio Amsterdam ondersteunt en stimuleert kennisontwikkeling, kennisoverdracht, en kennis-toepassing in zeven economische topclusters; de Innovatiemotor Greenport Aalsmeer richt zich op het vergroten van het aantal innovaties en de vermarkting ervan in de sierteeltsector; en Holland Health richt zich op de ontwikkeling van kenniscentra in de nano- en nucleaire geneeskunde. INPREZE werkt aan een business

case voor het vergroten van de weerbaarheid van mensen (geestelijke gezondheid); bij MEC-Innovatie wordt gezocht naar nieuwe (half) producten en processen voor het bedrijfsleven; het UDF SOFIE richt zich op de innovatieve financiering van de (her)ontwikkelingen van de Stadshavens, met name in de Clean Tech en Smart Grids.

Aquadock richt zich op vernieuwende experimenten van bouwen en ontwikkelen op het water; de Proefinstallatie Nereda technologie is gericht op kosteneffectieve biologische afvalwaterzuivering; de Life Science Incubator Utrecht richt zich op chemisch analytisch en micro-biologisch onderzoek; de Duurzaamheidsfabriek in Dordrecht richt zich op duurzaam bouwen, duurzame energieopwekking en –gebruik, duurzame mobiliteit, duurzame zorg en duurzaam produceren; de Groene Revolutie in de Nederlandse Glastuinbouw werkt aan een teeltsysteem dat minder belastend is voor het milieu en goedkoper in het gebruik; en het Valorisatieprogramma Deltatechnologie en Water werkt aan het verkleinen van de kennisparadox en het vergroten van het economisch effect van samenwerking.

Tabel 12: Committering en realisatie Prioriteit 1 (mln. €) cumulatief t/m 31 december 2012

Prioriteit 1	(2) EFRO	(3) Publieke cof.	(4) Private cof.	(5) Totaal cof. (3+4)	Totaal OP (2+5)
Te committeren	148	177	44	222	369
Gecommitteerd	147	253	156	409	556
Gecommitteerd in %	100%	143%	351%	184%	150%
Nog te committeren	1	-76	-111	-187	-187
Realisatie % tov committeringen	38%	43%	32%	39%	39%

G4P4

Prioriteit 2 'Attractieve regio's'

4.2.3 Verwezenlijking van de doelstellingen en voortgangsanalyse

Per 31 december 2012 lopen er 32 projecten binnen prioriteit 2, met een gemiddelde projectgrootte van 4,3 mln. waarvan 1,3 mln. EFRO. In 2012 zijn er drie projecten gecommiteerd voor 4,5 mln. EFRO. Hiernaast werden zes projecten herbeschikt. In tabel 13 zijn zowel de committering als de realisatie voor prioriteit 2 aangegeven. Hier is te zien dat 80% van het budget is gecommiteerd, met een resterende opgave van 11 mln. euro. 30% van de committeringen is al gerealiseerd.

4.2.4 Kwalitatieve analyse

Prioriteit 2 kent een ruimtelijke focus, waarbij het gaat om het versterken van de economische vitaliteit met behoud van milieukwaliteit en de landschappelijke waarden en daarnaast verruiming en verbetering gebruikswaarde groen en water in en om de stad. De drie in 2012 gecommiteerde projecten zijn: Versterken Cultureel Toeristische Waarde Landgoederen Amelisweerd en Rhijnauwen richt zich op het verbeteren en herinrichten van de openbare omgeving van de twee landgoedren; de Kennisontwikkeling Zandmotor Delfland voert een monitoringprogramma uit, om de morfologische en ecologische effecten van de Zandmotor vast te stellen en om inzicht te krijgen in de onderliggende processen; het project Duurzame Pot en Containerplanten Teelt Rijnwoude streeft ernaar de negatieve invloed van de intensieve pot- en

containerteelt te minimaliseren en de milieu-impact te verkleinen, zowel voor het blauw als het groen. Dit project is echter nog niet gestart in verband met een staatssteun toets.

Prioriteit 3 'Attractieve steden'

4.2.5 Verwezenlijking van de doelstellingen en voortgangsanalyse

Per 31 december 2012 lopen er 68 projecten binnen prioriteit 3 met een gemiddelde projectgrootte van 4,6 mln. waarvan 1,6 mln. EFRO. In 2012 werden er negen projecten gecommiteerd voor ruim 12 mln. EFRO. Er werden geen projecten herbeschikt. In tabel 14 zijn zowel de committering als de realisatie voor prioriteit 3 aangegeven. Hier is te zien dat maar liefst 102% van het budget is gecommiteerd, maar dit is inclusief de gemaakte overcommittering (zie hiervoor ook tabel B2). Hierdoor rest er nog een opgave van ruim 1 mln. euro. 52% van de committeringen is al gerealiseerd.

4.2.6 Kwalitatieve analyse

Prioriteit 3 wordt uitgevoerd in de G-4-steden, Almere en Amersfoort. De G-4 opereren als bemiddelende instanties binnen het programma. In 2012 werden de volgende negen projecten gecommiteerd: Investeringsregeling World of Food ondersteunt de professionalisering van culinaire ondernemers in Amsterdam Zuidoost; Koninklijk Paleis in Den Haag realiseert een multifunctionele accommodatie, verbouwt een wijktheater, en geeft daarin programmatische ondersteuning;

in de Opwaardering Haagse Markt wordt de onder- en bovengrondse infrastructuur van het marktterrein verbeterd; met de Herinrichting Openbare Ruimte Stationsplein Den Haag wordt een aantrekkelijke entree van de stad gecreëerd; Kwaliteitsimpuls Openbare Ruimte Winkelstraten richt zich op de herinrichting van een aantal winkelstraten, inclusief ontwikkeling van een duurzame winkelstraat.

Het JESSICA Fonds Ruimte en Economie Den Haag is een revolverend fonds voor investeringen in ruimte en economie, Revitalisering Zichtenburg, Kerketuinen, Dekkershoek richt zich op duurzame herinrichting van 50.000m² binnenstedelijk bedrijventerrein, Haagse Hoogtepunten in Beeld ontwikkelt moderne virtuele tours en interactieve infostops. Met de Veiligheids Expo in het stadscentrum van Almere wordt een impuls gegeven aan de voorzieningenstructuur.

Tabel 14: Committering en realisatie Prioriteit 3 (mln. €) cumulatief t/m 31 december 2012

Prioriteit 3	(2) EFRO	(3) Publieke cof.	(4) Private cof.	(5) Totaal cof. (3+4)	Totaal OP (2+5)
Te committeren	97	131	15	145	242
Gecommiteerd	99	125	64	189	288
Gecommiteerd in %	102%	96%	442%	130%	119%
Nog te committeren	-2	6	-50	-44	-46
Realisatie % tov committeringen	42%	32%	82%	49%	50%

Tabel 13: Committering en realisatie Prioriteit 2 (mln. €) cumulatief t/m 31 december 2012

Prioriteit 2	(2) EFRO	(3) Publieke cof.	(4) Private cof.	(5) Totaal cof. (3+4)	Totaal OP (2+5)
Te committeren	54	72	8	81	134
Gecommiteerd	43	77	16	93	136
Gecommiteerd in %	80%	107%	193%	115%	101%
Nog te committeren	11	-5	-8	-12	-2
Realisatie % tov committeringen	24%	28%	33%	28%	29%

RDM Campus

The RDM Campus is located in the City Ports area of Rotterdam on the site of a former and historically important shipyard. The initials RDM previously identifying the Rotterdam Dry dock Company (Rotterdamsche Droogdok Maatschappij) have been retained but now stand for Research, Design and Manufacturing. The already declining shipbuilding activity virtually collapsed in the 1980s with the loss of 1 370 jobs. Most of those made unemployed lived in the neighbouring settlement of Heijplaat and although residual industrial activities continued through the 90s it proved impossible to re-establish a viable industrial future for the site which was finally abandoned in 2002 – a major setback for the neighbouring community.

There was a major risk of the wharves becoming a no-go area in the city. In 2004 the Port of Rotterdam (owner), Albeda College (regional vocational training centre) and the University of Rotterdam came together to explore the potential for redeveloping the site by introducing an alternative use pattern. While the city was interested in improving its economic profile by regenerating and re-exploiting the dockland environment, the educational institutions were looking for new space to house and extend their research, learning and training activities and link to the relevant business community.

The result of this partnership was the creation of the RDM Campus as a primary component in the revival of the city ports area. The RDM Campus occupies the buildings and space around the former 'Dokhaven' (Dock Harbour) complex, notably the former machinery hall and the Droogdok building which was originally the head office of the Rotterdam Dry Dock Company. In effect a mixed use pattern supports the installation of the whole refurbishment where vocational training, innovative business locations and research institutions combine in an interactive platform.

The monumental 23000m² machinery hall now houses the 'Innovation Dock'. This voluminous structure is divided into two entities: the 'education hall' which accommodates the facilities of Albeda College and Rotterdam University, and the 12 000m² 'business hall' which provides space for small innovative companies in the construction, mobility and power market sectors – forming a dedicated knowledge alliance with the educational institutes.

The former head office of the RDM company has been converted to house ancillary functions such as administrative offices, a restaurant and event and meeting space. The project, supported by a crucial but modest ERDF input, has turned a problematic brownfield area into an important city location where traditional and new approaches to education and enterprise can support each other and the wider business community. At the same time spread effects are achieved through the enhancement of physical and economic links to the city of Rotterdam (ferry connection to city centre) and the stimulation of new prosperity and opportunity in the immediate vicinity of Heijplaat.

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/50_projects/urban_dev_erdf50.pdf pakkingsmateriaal.

G4P4

5 EFRO/CF - programma's: grote projecten

Dit hoofdstuk geeft een toelichting op het gebruik van grote projecten in het verslagjaar, zoals is bedoeld in Artikel 39 van Verordening (EG) Nr. 1083/2006.

Grote projecten zijn die projecten waarvoor de totale kosten hoger zijn dan € 25 mln. (milieuprojecten) of hoger dan € 50 mln. In het Operationeel Programma Kansen voor West 2007-2013 zijn, inclusief het verslagjaar 2012, geen grote projecten geëncouraged.

G4P4

6 Technische bijstand

Dit hoofdstuk geeft een toelichting op het gebruik van de Technische Bijstand dat als een afzonderlijk project onder de managementautoriteit valt. Omschreven worden de uitgevoerde activiteiten en de resultaten hiervan.

De Technische Bijstand van Kansen voor West valt onder prioriteit 4. Uit de Technische Bijstand wordt de uitvoering van het programma gefinancierd. Daaronder vallen de voorbereiding, toezicht, administratie en technische ondersteuning, evaluatie, audit en projectcontroles. Ook het inschakelen van specialistische externe expertise of ondersteuning en materiële kosten. Zowel kosten als bijdragen aan de Technische Bijstand zijn verdeeld over de managementautoriteit, het programmabureau West-Regio en de vier stedelijke programmabureaus. De Technische Bijstand valt als afzonderlijk project onder de verantwoordelijkheid van de managementautoriteit. De uitvoering is functioneel ondergebracht bij de Cluster Stadsontwikkeling van de gemeente Rotterdam. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste uitgevoerde activiteiten.

De managementautoriteit heeft allerlei zaken uitgevoerd ten aanzien van het beheer en uitvoering van het programma. Zo is de nodige tijd en aandacht gegaan naar de adequate werking van het beheersysteem, door het verder verbeteren van de workflows, aanpassing formulieren, opstellen van rapportageformats. De werkinstructies zijn verder verbeterd en uitgebreid en er zijn er nu 12 van kracht. Daarnaast werd ingezet op passende communicatie-uitingen van zowel projecten als het programma. Op 11 september werd de voorlichtingsbijeenkomst voor begunstigden gehouden. Verder, het organiseren van de accounthouders- en programmabureau-overleggen, het Comité van Toezicht (samen met Ministerie BZK) en de stuurgroep West-Regio. Het financieel beheer van het programmabudget, het op de hoogte houden van de partners

van zowel de voortgang per programmadeel en het gehele programma. Uitvoeren van controles op voortgangsrapportages en verder betalen aan programmabureaus en de West-Regio projecten. Samen met de programmabureaus toelichting en commentaar gegeven bij de verschillende projectaudits. Advies en begeleiding geven over afzonderlijke projecten. De managementautoriteit voerde regelmatig overleg met het programmabureau West-Regio over de werking van het programmabureau, en de programmamanager besteedt regelmatig een dagdeel in West-Regio. Ieder jaar kent deze samenwerking ook een evaluatie. Verder is actief deelgenomen aan de voorbereiding van de JESSICA-projecten in Rotterdam en Den Haag. Alle programmabureaus en steunpunten zijn in 2012 bezocht waarbij de voortgang van de programmadelen werd besproken. Ook is weer gesproken met vertegenwoordigers van de Rekenkamer over de controles van programma-uitgaven. In november werd door de managementautoriteit de EFRO-jaarvergadering in Rotterdam georganiseerd. Verder wordt veel tijd en inzet gevraagd voor de voorbereiding van Kansen voor West II.

De vijf programmabureaus hebben weer volop gewerkt aan het beoordelen van projectaanvragen en het begeleiden van zowel aanvragen als projecten in uitvoering. 2012 is, evenals 2011 en 2013/2014 een druk bezet jaar omdat er heel veel projecten draaien. 46 projecten werden gecommiteerd of herbeschikt en 14 projecten werden vastgesteld. Daarnaast werden de lopende 142 projecten begeleid in de uitvoering. Beoordeling en begeleiding gaan volgens de geldende regelgeving. Aangezien deze complex is vereist de behandeling veel nauwkeurigheid. Er kan zeker niet gesproken worden van standaard projecten waardoor projectbeoordeling maatwerk dient te zijn. Ook kost de afhandeling van de projectaudits de nodige tijd van de programmabureaus.

Proefinstallatie Nereda technologie rwzi Utrecht

De rioolwaterzuiveringsinstallatie Utrecht (rwzi Utrecht) is een conventionele zuivering met slibverwerking (gisting en ontwatering). Het effluentwater wordt geloosd op de Vecht, in beheer bij het buur-waterschap Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht. Doordat in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water strengere eisen worden gesteld aan de effluentkwaliteit, moet de rwzi ingrijpend worden aangepast. Het hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden is aangesloten bij het Nationaal Nereda Onderzoek Programma, dat het Nereda wil ontwikkelen tot een marktrijpe technologie. Om dit te bereiken zijn een aantal proefonderzoeken uitgevoerd en is een eerste full scale gerealiseerd in Epe. De rwzi Utrecht kan de eerste toepassing op grote schaal (400.000 i.e.) worden. Nereda is een innovatieve technologie voor biologische afvalwaterzuivering die gebruikmaakt van de unieke eigenschappen van 'aërobe korrelslib'. Dit korrelslib staat garant voor kosteneffectieve zuivering in compacte en eenvoudig te bedienen installaties, die minder energie verbruiken en effluent van zeer hoge kwaliteit leveren. Het toepassen van Nereda op de schaalgrootte Utrecht levert flinke milieuvoordelen op: 30% energiebesparing, 50% ruimtebesparing en een hoger verwijderingsrendement op de nutriënten stikstof en fosfaat

Tabel 15: Committing en realisatie Prioriteit 4 (mln €) cumulatief t/m 31 december 2012

Prioriteit 4	(2) EFRO	(3) Publieke cof.	(4) Private cof.	(5) Totaal cof. (3+4)	Totaal OP (2+5)
Te committeren	12	12	0	12	25
Gecommiteerd	12	12	0	12	25
Gecommiteerd in %	100%	100%	0%	100%	100%
Nog te committeren	0	0	0	0	0
Realisatie % tov committeringen	45%	45%		45%	45%

Ondertussen is veel expertise opgebouwd bij de programmabureaus, die ook nog ondersteund wordt door de verschillende werkinstructies voor complexe onderdelen. Tijdens de behandeling van projecten zijn er een aantal terugkerende zaken die veel tijd kosten zoals onvolledige of beperkt geleverde informatie bij aanvragen, verkeerde kostenopstelling of onduidelijkheid over de organisatie van begunstigden, medebegunstigden, penvoerders, verschillende kostenstructuren begunstigden, etc. Daarnaast levert de beoordeling van de voortgangsrapportages van lopende projecten de nodige zorg op. Rapportages worden onvolledig ingevuld, verzoeken tot aanvullende informatie worden niet ingewilligd, verplichte bijlagen worden niet ingediend etc. Bovendien kost de beoordeling de nodige tijd omdat er ingewikkelde zaken lopen zoals kostenstructuren aanbesteden, staatssteun, inkomsten etc.

In tabel 15 zijn zowel de committing als de realisatie voor prioriteit 4 aangegeven. Hier is te zien dat het volledige budget is gecommiteerd en dat 45% van de committing is gerealiseerd. Hier past de opmerking dat de uitvoering tot nu toe erg efficiënt gebeurt, maar dat het totale programmvolume nu al 30% groter is dan voorzien. Aangezien alle subsidiabele kosten gecontroleerd moeten worden is de verwachting dat we weliswaar geen 30% extra kosten gaan maken, maar dat de 4% van de Technische Bijstand wel erg krap wordt.

G4P4

7 Voorlichting en publiciteit

Dit hoofdstuk behandelt de uitgevoerde voorlichtings- en publiciteitsmaatregelen. Het omschrijft de voortgang van het communicatieplan, de communicatieactiviteiten, de netwerken; de nodige voorlichting van begunstigden en publiciteit.

De meest in het oog springende activiteiten in 2012 waren de 'Europa Kijkdagen', in samenhang met de websites (www.kansenvoorwest.nl) en www.europaomdehoek.nl. Daarnaast was er veel aandacht voor de begunstigden, de publicatie van een gepersonifieerde publieksversie van het jaarverslag en representatieve activiteiten als bezoeken en ontvangsten. Kernwoorden in de communicatieactiviteiten: samenwerking, plezier en concrete werkbare concepten. Speciale aandacht in 2012 ging naar de EFRO Jaarvergadering. Deze bijeenkomst van alle Nederlandse managementautoriteiten, het Rijk en de Europese Commissie vond op 15 en 16 november plaats in Rotterdam. Kansen voor West was de gastheer. In het programma stonden de 'rode' en de 'groene' life science projecten centraal. De managementautoriteit wilde daarmee de complexiteit en diversiteit van het gebied en de projecten zo goed mogelijk voor het voetlicht brengen. De voorbereidingen (inhoud en logistiek) hebben de nodige tijd en aandacht geleverd. Het resultaat was een evenwichtig programma voor beide dagen waar de deelnemers met genoegen op terugkijken.

7.1 Voortgang communicatieplan

Het communicatieplan voor Kansen voor West is in 2007 geschreven en in 2008 door de Europese Commissie goedgekeurd. Jaarlijks wordt het geactualiseerd met een actieplan aan de actuele ontwikkelingen. Sinds 2011 ligt de focus op 'het grote publiek'. De boodschap was daarbij steeds: 'kijk, dit gebeurt er met Europees geld bij jou in de buurt'. Projecten spelen hierbij een centrale rol. Ze zijn betrouwbare afzenders die

geloofwaardige en persoonlijke boodschappen afgeven aan hun specifieke doelgroepen. Deze kleine doelgroepen vormen samen 'het grote publiek'.

7.2 Europa Kijkdagen

Op 11 en 12 mei werden voor de tweede keer de landelijke Europa Kijkdagen gehouden. Er waren nu meer deelnemende fondsen, waaronder het Landbouw- en Visserijfonds. De samenwerking met het Zevende Kaderprogramma (Horizon 2020) is echter op niets uitgelopen. Het ontbreekt in dit fonds aan een centraal aanspreekpunt en dit is essentieel in de opzet van de Kijkdagen. Het aantal deelnemende projecten steeg van 104 naar 147. Het aantal bezoekers (13.000) is ongeveer gelijk gebleven. Dit is te verklaren door de voorkeur van de managementautoriteiten voor innovatieve projecten. Deze trekken minder publiek, dan projecten voor wie 'het grote publiek' altijd al de belangrijkste doelgroep is. De aandacht van de (digitale) pers en het aantal internet hits, kwam fors hoger uit dan vorig jaar. Slim gebruik van internet, een vereenvoudigde brochure en slechts één versie van de poster heeft er toe geleid dat het budget in vergelijking met het jaar ervoor gehalveerd is. Een complicerende factor was de ziekte van de coördinator, waardoor de taken voor de communicatieadviseur van Kansen voor West flink verzwaaard werden. Het concept van de Europa Kijkdagen als invulling van één van de verplichtingen uit de verordening is op meerdere plaatsen in Europa doorgedrongen. Zo is Kansen voor West gevraagd een toelichting te komen geven in Gent en in Bratislava.

7.3 Bezoeken en ontvangsten

Net als vorige jaren legt de managementautoriteit regelmatig bezoeken af om het programma beter voor het voetlicht te brengen, opgedane kennis te delen en om blijk te geven van belangstelling. Hiermee wordt op een heel praktische

manier kennis verspreid over het opzetten en uitvoeren van een Europees programma. Daarnaast is bouwen aan het programma één van de doelen van het communicatiebeleid. Hieronder volgt een chronologische samenvatting.

- Vertegenwoordigers van nieuwe lidstaten hebben behoefte aan ondersteuning bij de uitvoering van hun operationele programma's. In het kader van Urbact bracht de managementautoriteit van 20-24 februari een bezoek aan Brasov in Roemenië. En op 18 en 19 april een bezoek aan Bratislava, ditmaal om uiteen te zetten hoe Nederland projecten betreft bij de publiciteit rond de Structuurfondsen. Vooraf de Kijkdagen en de website waren onderwerp van gesprek.
- Op 25 mei bracht een Roemeense delegatie een bezoek aan Kansen voor West. Het belangrijkste onderwerp van gesprek was het verminderen van de bureaucratie rond projecten.
- In het kader van de relatie die Kansen voor West inmiddels heeft opgebouwd met de collega's in Tsjechië, heeft de managementautoriteit van 4 t/m 6 juni een bezoek gebracht aan Ostrava.
- In de week van 4 oktober bracht opnieuw een Roemeense delegatie een bezoek aan Nederland. Belangrijk onderdeel van het bezoek was het gesprek met de Erasmus Universiteit.
- Van 18 tot 20 oktober bracht een delegatie van het Ministerie van EZ een bezoek aan Londen. Op verzoek van het Ministerie was ook de managementautoriteit van Kansen voor West aanwezig. Op de agenda stond een toelichting op de uitvoeringsstructuur van het programma en de totstandkoming van ITI's.
- Een collegiaal bezoek aan de managementautoriteit Vlaanderen in Gent, is in verband met de drukte eveneens verschoven naar begin 2013.
- Ten slotte, een uitsnede van gebeurtenissen in 2012 die publicitaire aandacht kregen: veel van de projecten werden officieel geopend door wethouders en/of gedeputeerden.

Speciale vermelding is de opening van het EYE filmmuseum door Koningin Beatrix, het Elthetocomplex door minister Spies, en het Aardwarmte en Living Lab project door Prins Willem Alexander. Ook leuk om te vermelden is de nominatie voor de Gouden Piramideprijs (rijksprijs inspirerend opdrachtgeverschap) voor de Stadstuin Emma's Hof <http://www.goudenpiramide.nl/geschiedenis/2012>, de start van de BSL3-dierfaciliteit te Lelystad door staatssecretaris Henk Bleker, de opening van de internationale Skeelerbaan in Almere, BPF in Delft, Haarlemmermeer overbruggen, en de uitreiking aan dertien Flevolandse bedrijven van een Technologische en Milieu Innovatie (TMI) cheque.

7.4 Voorlichting

De managementautoriteit heeft in 2012 weer twee voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd. Omdat een aantal projecten nu richting de eindrapportage gaan, was de eerste bijeenkomst op 11 september georganiseerd voor 'gevorderden' en de tweede, eveneens op 11 september, voor 'starters'.

De managementautoriteit heeft in de afgelopen jaren twee themabijeenkomsten georganiseerd, rond incubatoren en energie. Projecten konden met elkaar kennismaken en mogelijkheden voor samenwerking onderzoeken. Dit helpt projecten om zich te realiseren dat zij niet op zichzelf staan, maar dat ze deel uit maken van een groter geheel. Het lag in de bedoeling nu een bijeenkomst te organiseren voor de creatieve projecten, maar hiervoor bleek echter onvoldoende belangstelling te bestaan.

G4P4

7.5 Communicatieplatform

Al vanaf 2007 vindt er landelijk Europees communicatieoverleg plaats. In de afgelopen jaren hebben de vertegenwoordigers van de verschillende fondsen elkaar beter leren kennen en is de samenwerking gegroeid. Dat leidde tot het zogenaamde 'Ladies Agreement', een afspraak tussen de communicatieadviseurs van de vier managementautoriteiten en van het Ministerie van EZ om waar dat kan gezamenlijk op te trekken. Het effect is ondermeer zichtbaar in de Europa Kijkdagen en de website Europaomdehoek.nl. Het communicatieplatform is in 2012 gestart met het opzetten van een gezamenlijke communicatiestrategie voor de nieuwe programmaperiode.

7.6 Exitgesprekken

De managementautoriteit heeft behoefte aan feedback van begunstigden, om daarmee ook handvatten voor eventuele verbetering te krijgen. Daarom neemt de managementautoriteit contact op met afgeronde projecten met de vraag of zij, op geheel vrijwillige basis, bereid zijn tot een 'exitgesprek'. Onderwerpen daarbij zijn: hoe voelen projectleiders zich behandeld, is er met ze meegedacht, waar zaten eventuele problemen, wat zou beter kunnen? Daarnaast is het belangrijk na te gaan of men nu anders denkt over Europese subsidie, dan voordat zij aan een project begonnen. En zo ja, in welke richting.

In 2012 kwamen zes projecten voor een exitgesprek in aanmerking. Inmiddels hebben er drie gesprekken plaatsgevonden. Eén gesprek staat nog gepland, er is één schriftelijke enquête geweest en één project zag helemaal af van deelname. Uit de eerste reacties blijkt wel dat de projecten te spreken zijn over de manier waarop ze behandeld zijn. Medewerkers van program-mabureaus en steunpunten denken in termen van oplossingen en niet in obstakels. Wat bij alle projecten tegenviel was de regel- en controle-

druk. De projecten begrijpen dat controle belangrijk en noodzakelijk is maar de procedures duren (te) lang.

7.7 Publiciteit

De Europese 'RegioStars Awards' worden jaarlijks in Brussel uitgereikt aan de meest aansprekende projecten die als 'goed voorbeeld' kunnen dienen. De managementautoriteit heeft mede namens de andere partijen de gezamenlijke website www.europaomdehoek.nl voorgedragen. Op 16 januari vond een presentatie voor de jury plaats. Als gevolg van de nominatie krijgt de managementautoriteit nu regelmatig verzoeken om de concepten van de Europa Kijkdagen en europaomdehoek.nl te komen toelichten. Het project was een van de vijf genomineerden in de categorie Information and communication, maar heeft uiteindelijk geen prijs opgeleverd. De eerste prijs ging naar Hongarije.

De publieksversie van het jaarverslag 2011 werd gemaakt en bevat een samenvatting van het jaarverslag met daarnaast interviews met projectleiders. Dit keer zijn de projecten belicht die ook centraal staan tijdens de EFRO-Jaarvergadering. De publieksversie is breed verspreid en staat ook op de website. Omdat de publieksversie ook diende als programmaboekje voor de EFRO jaarvergadering 2012 zijn dit jaar interviews gehouden met de projectleiders van de drie projecten die centraal stonden tijdens de jaarvergadering.

De traditionele media hebben weinig belangstelling voor de Structuurfondsen. Het persbericht over de Kijkdagen heeft echter toch het ANP gehaald, met als gevolg dat het aantal internet-hits flink steeg en ook de website goed bezocht werd.

G4P4

8 Bijlagen

Lijst van afkortingen

- Tabel B1: Committeringen, herbeschikkingen en vaststellingen in 2012 (€)
- Tabel B2: Vastlegging inspanningsverplichtingen en budgetruimte (€) per 31 december 2012
- Tabel B3: Realisatie t.o.v. de inspanningsverplichtingen (afgetopt, € en %) per 31 december 2012
- Tabel B4: Committeringen vallend onder West-Regio stuurgroep (€), cumulatief t/m 31 december 2012
- Tabel B5: Committeringen G4 gelabeld en P4 (€), cumulatief t/m 31 december 2012
- Tabel B6: Committeringen vallend onder de G4 (€), cumulatief t/m 31 december 2012
- Tabel B7: Geaccepteerde realisatie OP en per prioriteit (€), cumulatief t/m 31 december 2012
- Tabel B8: Overzicht vastgestelde projecten OP Kansen voor West in 2012
- Tabel B9: N+2 overzicht OP Kansen voor West per partner, per 31 december 2012
- Tabel B10: Uitgevoerde controles ter plaatse Kansen voor West, in 2012
- Tabel B11: Totaal vastleggingen Kansen voor West per 31 december 2012
- Tabel B12: Categoriseringsbijdrage aan het Lissabonproces per 31 december 2012
- Tabel B13: Cumulatieve uitsplitsing per dimensie (basis is Prioritair thema) t/m 31 december 2012
- Tabel B14: Lissabon committeringen per prioriteit t/m 31 december 2012
- Tabel B15 Codes voor de dimensie financieringsvorm (in euro's)
- Tabel B16 Codes voor de dimensie economische activiteit (in euro's)
- Tabel B17 Codes voor de territoriale dimensie (in euro's)
- Tabel B18 Codes voor de dimensie locaties
- Tabel B19 Indeling projecten volgens typologie
- Tabel B20: Vastlegging Eerste typologie geaccumuleerd
- Tabel B21: Vastlegging Tweede typologie geaccumuleerd
- Tabel B22: kernindicatoren Prioriteit 1 Kennis, Innovatie en Ondernemerschap
- Tabel B23: kernindicatoren Prioriteit 2 Attractieve regio's
- Tabel B24: kernindicatoren Prioriteit 3 Attractieve steden
- Tabel B25: outputindicator Prioriteit 1
- Tabel B26: outputindicatoren Prioriteit 2
- Tabel B27: outputindicatoren Prioriteit 3
- Tabel B28: Financiële informatie
- Tabel B29: Financiële informatie gecertificeerde uitgaven
- Grafiek 29A: gecertificeerde uitgaven en ontvangsten EFRO op basis TSK, 2007-2012
- Tabel B30: aantal projecten dat scoort in een of meerdere clusters per 31 december 2012
- Tabel B31: aantal projecten dat scoort in een of meerdere doelgroepen per 31 december 2012
- Tabel B32: aantal betrokken onderwijsorganisaties of instituten per 31 december 2012
- Tabel B34: Contextindicatoren
- Tabel B35: Werkzame beroepsbevolking (x 1000) per gebied, 1990 - 2000 - 2005 tot en met 2012
- Tabel B36: Werkloosheidspercentage per gebied 2005 tot en met 2012
- Tabel B37: Werkloosheidspercentage per gebied 2005 tot en met 2012
- Tabel B38: Regionale economische groei: Bbp, volumemutaties in procenten
- Tabel B39: Aantal bedrijfsvestigingen per gebied, 1 januari
- Bijlage B1: Leden van het Comité van Toezicht en Stuurgroepen in 2012
- Bijlage B2: Activiteiten Stuurgroepen
- Bijlage B3: Bezetting programmamanagement en steunpunten

Bijlagen

Lijst van afkortingen	
AA	Auditautoriteit
AO	Administratieve Organisatie
Art. 71	Beschrijving beheer- en controlesystemen
ASR	Audit Services Rotterdam
B&W	College van Burgemeester en Wethouders
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CA	Certificeringsautoriteit
CBS	Centraal Bureau voor Statistiek
COCOF	Coördinatiecomité van de fondsen
COS	Centrum voor onderzoek en statistiek
CvT	Comité van Toezicht
DG Regio	Directoraat Generaal voor Regionaal Beleid van de Europese commissie
EC	Europese Commissie
EFRO	Europees Fonds Regionale Ontwikkeling
EL&I	Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
EU	Europese Unie
G4	Steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht
GSB	Grotestedenbeleid
I&F	Afdeling Investerings en Fondsen
IBW	Interbestuurlijke Werkgroep
IHS	Institute for Housing and Urban Development Studies
IKT	Integrale kostprijsberekening
ILG	Investeringsbudget Landelijk Gebied
JESSICA	Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas
KvK	Kamer van Koophandel
MA	Managementautoriteit
MKB	Midden en Kleinbedrijf
MSF	Monitor Structuur Fondsen
NSR	Nationaal Strategisch Referentiekader
OBR	Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam
OP	Operationeel Programma
OTO	Onderzoek en Technologieoverdracht
P4	Provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland
PMO	Programma Managers Overleg
PPS	Publiek – Private - Samenwerking
RAD	Rijksaccountantsdienst
S3	Smart Specialisation Strategie
SG	Stuurgroep
TB	Technische Bijstand
TK	Totale Kosten
TO	Totale Overheidskosten
TsK	Totale Subsidiabele Kosten
TU	Technische Universiteit
URBACT	European Programme for Sustainable Urban Development
VSNU	Vereniging van universiteiten
Wob	Wet openbaarheid van bestuur

Tabel B1: Committeringen, herbeschikkingen en vaststellingen in 2012 (€)

Nummer	Project	Prioriteit	TSK	EFRO	Rijkscofinanciering	Publiek	Privaat	Status
21D.003	JESSICA Energiefonds Den Haag (ED)	1	4.000.000	1.683.877	316.123	2.000.000	-	Beschikt
21D.004	Innovatie Stimuleringsregeling InnoSportLab Den Haag	1	524.984	171.659	53.325	-	300.000	Beschikt
21F.009	Emerging Disease Campus	1	971.969	388.788	-	486.607	96.574	Beschikt
21F.010	Nieuw- en verbouw Biosafety level 3 dierfaciliteit	1	10.285.661	1.400.000	800.000	5.800.000	2.285.661	Beschikt
21G.002	Erasmus MC Life Science Incubator	1	2.824.297	1.129.719	-	1.694.578	-	Beschikt
21M.011	Clusterregeling Metropoolregio Amsterdam	1	12.530.000	4.748.340	281.660	3.750.000	3.750.000	Beschikt
21N.012	Innovatiemotor Greenport Aalsmeer	1	2.514.658	1.005.863	170.000	938.687	400.108	Beschikt
21N.013	Holland Health	1	3.500.000	1.400.000	330.000	700.000	1.070.000	Beschikt
21N.014	INPREZE	1	2.180.500	848.000	300.000	935.000	97.500	Beschikt
21R.005	MEC-Innovatie	1	3.605.937	1.000.000	464.207	-	2.141.730	Beschikt
21R.006	UDF SOFIE	1	6.500.000	2.455.734	1.794.266	500.000	1.750.000	Beschikt
21R.007	Aquadock - CTD	1	611.065	245.995	-	73.736	291.334	Beschikt
21U.002	Proefinstallatie Nereda technologie rwzi Utrecht	1	2.675.000	1.070.000	-	1.605.000	-	Beschikt
21X.003	Life Science Incubator Utrecht	1	14.516.158	2.828.581	1.767.863	2.300.000	7.619.714	Beschikt
21Z.020	De Duurzaamheidsfabriek	1	9.428.860	804.800	804.800	7.819.260	-	Beschikt
21Z.021	Groene Revolutie in de Nederlandse Glastuinbouw	1	2.001.893	800.757	-	-	1.201.136	Beschikt
21Z.022	Valorisatieprogramma Deltatechnologie en Water	1	3.638.790	1.788.260	514.762	1.335.768	-	Beschikt
22X.001	Versterken cultureel toeristische waarde landgoedere	2	2.431.000	800.000	-	1.631.000	-	Beschikt
22Z.014	Kennisontwikkeling Zandmotor Delfland	2	6.750.000	2.700.000	450.000	2.800.000	800.000	Beschikt
22Z.015	Duurzame Pot en Containerplanten Teelt (PCT) Rijnw	2	2.389.050	955.620	-	816.715	616.715	Beschikt
23A.016	Investeringsregeling World of Food	3	1.047.000	418.800	-	548.200	80.000	Beschikt
23D.015	Royaal Mariahoeve	3	816.819	319.100	-	363.000	134.719	Beschikt
23D.016	Opwaardering Haagse Markt	3	8.239.000	2.150.000	-	6.089.000	-	Beschikt
23D.017	Herinrichting openbare ruimte Stationsplein Den Haag	3	5.627.710	869.710	-	4.758.000	-	Beschikt
23D.018	Kwaliteitsimpuls openbare ruimte winkelstraten	3	6.004.800	1.789.086	-	4.215.714	-	Beschikt
23D.019	JESSICA Fonds Ruimte en Economie Den haag (FRE)	3	4.860.000	2.000.000	-	2.860.000	-	Beschikt
23D.020	2e Fase revitalisering Zichtenburg, Kerketuinen, Dekk	3	7.193.325	1.872.496	-	3.320.829	2.000.000	Beschikt
23D.021	Haagse Hoogtepunten in Beeld	3	666.360	266.360	-	400.000	-	Beschikt
23F.008	VeiligheidsExpo Almere	3	7.088.166	2.559.000	-	4.529.166	-	Beschikt
Beschikt in 2012			135.423.002	40.470.545	8.047.006	62.270.260	24.635.191	
21F.003	Regeling Technologische Milieu Innovatie 2008-2013	1	28.912.899	2.833.334	2.246.231	2.833.334	21.000.000	Herbeschikking
21F.006	Energierijk	1	6.116.490	800.000	475.000	2.574.266	2.267.224	Herbeschikking
21G.004	Rotterdam Media Commission	1	5.387.668	1.504.181	1.080.862	2.326.927	475.698	Herbeschikking
21G.005	Ontwikkeling STC-Group tot hoogwaardig kennisinstitu	1	20.335.000	7.565.000	-	12.770.000	-	Herbeschikking
21H.004	InnoSportLab Zeilen	1	4.716.080	1.322.415	440.805	2.261.885	690.975	Herbeschikking
21N.001	MCN Maritime Campus Netherlands	1	7.320.000	1.769.000	1.856.000	2.565.000	1.130.000	Herbeschikking
21N.004	Open Innovatie-Alliantie Groot Composiet Noord-Holl	1	5.646.075	1.303.361	1.411.519	1.481.512	1.449.683	Herbeschikking
21Z.002	Clusterregeling Zuid-Holland	1	35.500.000	7.500.000	3.750.000	3.750.000	20.500.000	Herbeschikking
21Z.007	Technostarters-New Business Development YES!Delft	1	2.255.511	902.204	507.490	845.817	-	Herbeschikking
21Z.012	Bioproses Pilot Facility (BPF)	1	41.500.000	4.645.000	8.155.000	2.200.000	26.500.000	Herbeschikking
21Z.017	Delft Aardwarmte Pilot-Project (DAPP)	1	6.761.680	1.354.317	1.587.371	1.065.795	2.754.197	Herbeschikking
22M.002	Walstroom in Noord-Holland, deelproject Haven Amst	2	3.630.752	1.337.399	800.000	1.493.353	-	Herbeschikking
22N.002	Haarlemmermeer Overbruggen	2	12.419.599	3.754.344	-	8.665.255	-	Herbeschikking
22T.001	Laakzone Amersfoort	2	8.030.500	1.600.000	-	6.430.500	-	Herbeschikking
22Z.002	Aardgasmobiliteit	2	5.075.000	1.858.974	-	762.180	2.453.846	Herbeschikking
22Z.004	Schieveste	2	1.690.203	676.081	-	1.014.122	-	Herbeschikking
22Z.010	Duivenvoorde Corridor	2	4.056.434	1.338.623	-	1.911.747	806.064	Herbeschikking
Herbeschikt in 2012			199.353.891	42.064.233	22.310.278	54.951.693	80.027.687	
21A.003	West Orange	1	1.625.528	619.651	162.553	-	843.325	Vastgesteld
21A.004	EnergieLoket	1	604.151	241.661	-	362.491	-	Vastgesteld
21H.001	Partners in Business SOB Haaglanden	1	1.627.379	441.297	-	1.177.694	8.388	Vastgesteld
21M.001	KansenKanon-2	1	4.548.104	1.763.742	-	2.264.004	520.358	Vastgesteld
21M.002	PICNIC 2008-2010 Internationaal Cross Media Platfor	1	2.783.874	600.000	-	1.437.575	746.299	Vastgesteld
21M.005	Creative City Lab	1	678.610	195.711	-	137.000	345.899	Vastgesteld
21Z.001	BioPartner Accelerator	1	14.109.575	3.400.000	1.700.000	6.524.575	2.485.000	Vastgesteld
21Z.010	Technopolis Accelerator	1	9.074.943	3.342.826	2.089.266	3.642.851	-	Vastgesteld
23A.001	ARM	3	2.985.204	731.335	-	2.253.869	-	Vastgesteld
23D.004	Stadstuin Emma's Hof	3	1.472.038	450.000	-	790.000	232.038	Vastgesteld
23F.001	Kwaliteitsimpuls ontwikkeling Kuststrook	3	4.560.689	946.654	-	3.614.035	-	Vastgesteld
23F.002	Zorg en doelgroepenbad Bad Hanzeborg	3	1.245.035	350.000	-	150.000	745.035	Vastgesteld
23U.002	Aanpak Openbare Ruimte	3	622.183	242.675	-	292.380	87.129	Vastgesteld
23U.004	Kunstfactor	3	995.000	398.000	-	597.000	-	Vastgesteld
Vastgesteld in 2012			46.932.313	13.723.551	3.951.819	23.243.474	6.013.470	

Tabel B2: Vastlegging inspanningsverplichtingen en budgetruimte (€) per 31 december 2012

Vastleggingen	P1	P2	P3	P4	P1 gelabeld	P2 gelabeld	TOTAAL	Rijksco
Provincie Flevoland	16.557.480	2.688.200	10.516.732	-	-	-	29.762.412	6.956.101
provincie Noord-Holland	15.893.171	10.000.001	-	-	-	-	25.893.172	13.864.523
Provincie Utrecht	7.001.000	1.600.000	3.000.000	-	-	-	11.601.000	4.962.893
Provincie Zuid-Holland	35.745.739,00	19.120.556	-	-	-	-	54.866.295	25.209.750
Amsterdam	6.888.564	-	28.163.281	-	21.079.998	2.192.020	58.323.863	8.615.169
Den Haag	4.224.577	-	23.162.627	-	10.476.566,34	2.264.000	40.127.770	5.324.319
Rotterdam	5.607.485	-	23.799.772	-	14.369.164	4.381.000	48.157.421	7.809.001
Utrecht	1.136.669	-	10.191.840	-	8.043.801	800.000	20.172.310	3.270.653
West Regio	-	-	-	12.424.000	-	-	12.424.000	-
Totaal	93.054.685	33.408.757	98.834.252	12.424.000	53.969.529	9.637.020	301.328.243	76.012.409

Budgetruimte	P1	P2	P3	P4	P1 gelabeld	P2 gelabeld	TOTAAL	Rijksco
Provincie Flevoland	341.520	2.211.800	483.268	-	-	-	3.036.588	206.270
Provincie Noord-Holland	-410.171	-1	-	-	-	-	-410.172	48.785
Provincie Utrecht	-	-	-	-	-	-	-	199.478
Provincie Zuid-Holland	416.261	8.685.444	-	-	-	-	9.101.705	28.300
Stad Amsterdam	-309.564	-	-8.281	-	2	-20	-317.863	334.758
Stad Den Haag	-1.810.577	-	-3.412.627	-	-131.566	-264.000	-5.618.770	-
Stad Rotterdam	132.515	-	767.228	-	1.554.836	-	2.454.579	-
Stad Utrecht	1.267.331	-	97.160	-	-339.801	1.000	1.025.690	-
Westregio	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	-372.685	10.897.243	-2.073.252	-	1.083.471	-263.020	9.271.757	817.591

Nog te committeren Overcommittering

Tabel B3: Realisatie t.o.v. de inspanningsverplichtingen (afgetopt, € en %) per 31 december 2012

Realisatie tov vastleggingen	P1	P2	P3	P4	P1 gelabeld	P2 gelabeld
Provincie Flevoland	57%	19%	49%			
Provincie Noord-Holland	23%	26%	0%			
Provincie Utrecht	41%	18%	11%			
Provincie Zuid-Holland	48%	24%	0%			
Stad Amsterdam	50%		52%		30%	69%
Stad Den Haag	32%		23%		43%	57%
Stad Rotterdam	15%		34%		31%	46%
Stad Utrecht	6%		70%		16%	0%
Westregio				45%		
Totaal	42%	24%	41%	45%	31%	50%

Tabel B4: Committeringen vallend onder West-Regio stuurgroep (€), cumulatief t/m 31 december 2012

	Inspanning	Gecommitteerd	% Gecommitteerd
Prioriteit 1	129.098.000	129.166.919	100%
Prioriteit 2	53.680.000	43.045.777	80%
Prioriteit 3	17.000.000	13.516.732	80%
Totalen*	199.778.000	185.729.428	93%

*Excl. Technische Bijstand

Tabel B5: Committeringen G4 gelabeld en P4 (€), cumulatief t/m 31 december 2012

	P4			G-4 gelabeld		
	Inspanning	Gecommitteerd	% Gecommitteerd	Inspanning	Gecommitteerd	% Gecommitteerd
Prioriteit 1	74.045.000	81.923.043	111%	55.053.000	47.243.876	86%
Prioriteit 2	42.806.000	33.408.757	78%	10.874.000	9.637.020	89%
Prioriteit 3	17.000.000	13.516.732	80%			
Totalen*	133.851.000	128.848.532	96%	65.927.000	56.880.896	86%

*Excl. Technische Bijstand

Tabel B6: Committingen vallend onder de G4 (€), cumulatief t/m 31 december 2012

	Inspanning	Gecommitteerd	% Gecommitteerd
Prioriteit 1	18.637.000	17.857.295	96%
Prioriteit 2			
Prioriteit 3	79.761.000	85.317.520	107%
Totaal*	98.398.000	103.174.815	105%

*Excl. Technische Bijstand

Tabel B7: Geaccepteerde realisatie OP en per prioriteit (€), cumulatief t/m 31 december 2012

OP	EFRO
Te committeren	310.600.000
Totaal geaccepteerde realisatie (afgetopt)	115.066.244
Geaccepteerde realisatie in %	37%
Totaal nog te realiseren	195.533.756

Prioriteit 1	EFRO
Te committeren	147.735.000
Totaal geaccepteerde realisatie (afgetopt)	55.627.525
in %	38%
Totaal nog te realiseren	92.107.475

Prioriteit 2	EFRO
Te committeren	53.680.000
Totaal geaccepteerde realisatie (afgetopt)	12.811.287
in %	24%
Totaal nog te realiseren	40.868.713

Prioriteit 3	EFRO
Te committeren	96.761.000
Totaal geaccepteerde realisatie (afgetopt)	40.974.640
in %	42%
Totaal nog te realiseren	55.786.360

Prioriteit 4	EFRO
Te committeren	12.424.000
Totaal geaccepteerde realisatie (afgetopt)	5.652.792
in %	45%
Totaal nog te realiseren	6.771.208

Tabel B8: Overzicht vastgestelde projecten OP Kansen voor West in 2012

Nummer	Project	Prio riteit	TSK Vastgesteld	KvW vastgesteld	TSK gepland	KvW gepland	KvW Vastgesteld tov
21A.003	West Orange	1	1.625.528	782.203	1.673.053	813.847	96%
21A.004	EnergieLoket	1	604.151	241.661	1.226.390	490.556	49%
21H.001	Partners in Business SOB Haaglanden	1	1.627.379	441.297	1.670.388	619.462	71%
21M.001	KansenKanon-2	1	4.548.104	1.763.742	4.500.000	1.800.000	98%
21M.002	PICNIC 2008-2010 Internationaal Cross Media Platform	1	2.783.874	600.000	2.348.367	600.000	100%
21M.005	Creative City Lab	1	678.610	195.711	736.278	212.355	92%
21Z.001	BioPartner Accelerator	1	14.109.575	5.100.000	8.842.086	5.100.000	100%
21Z.010	Technopolis Accelerator	1	9.074.943	5.432.092	8.188.204	5.432.092	100%
23A.001	ARM	3	2.985.204	731.335	1.828.337	731.335	100%
23D.004	Stadstuin Emma's Hof	3	1.472.038	450.000	1.468.030	450.000	100%
23F.001	Kwaliteitsimpuls ontwikkeling Kuststrook	3	4.560.689	946.654	4.488.848	946.654	100%
23F.003	Zorg en doelgroepenbad Bad Hanzeborg	3	1.245.035	350.000	1.245.035	350.000	100%
23U.002	Aanpak Openbare Ruimte	3	622.183	242.675	1.020.820	397.820	61%
23U.004	Kunstfactor	3	995.000	398.000	995.000	398.000	100%
Totaal			46.932.313	17.675.370	40.230.836	18.342.121	96%

Tabel B9: N+2 overzicht OP Kansen voor West per partner, per 31 december 2012

	Be tranche 2008 (incl 1/6 2007)	Ce tranche 2009 (incl 1/6 2007)	De tranche 2010 (incl 1/6 2007)	H 5% voorschot	I 2,5% extra voorschot	J N+2 basis Jaartracnches werkkapitaal 31/12/2013 (Be+Ce+De+E e-H-I)	K Totaal aan betaal- aanvragen t/m nr 11	Saldo nog aan te vragen in 2012
G4								
Amsterdam	4.890.643	4.980.106	5.058.386	1.736.700	868.350	12.324.084	20.721.782	
Rotterdam	4.267.309	4.345.369	4.413.672	1.515.350	757.675	10.753.326	10.322.829	
Den Haag	2.909.548	2.962.771	3.009.342	1.033.200	516.600	7.331.861	8.315.801	
Utrecht	1.787.209	1.819.902	1.848.508	634.650	317.325	4.503.645	7.705.073	
P4						0		
Provincie Zuid Holland	9.006.870	9.171.630	9.315.795	3.198.400	1.599.200	22.696.695		
Provincie Noord Holland	3.588.076	3.653.712	3.711.143	1.274.150	637.075	9.041.706		
Provincie Utrecht	1.633.453	1.663.333	1.689.478	580.050	290.025	4.116.189		
provincie Flevoland	4.618.189	4.702.668	4.776.588	1.639.950	819.975	11.637.520		
Gelabeld G4						0	97.523.754	
gelabeld Amsterdam	3.276.762	3.336.702	3.389.150	1.163.600	581.800	8.257.214		
gelabeld Rotterdam	2.859.000	2.911.299	2.957.060	1.015.250	507.625	7.204.483		
gelabeld Den Haag	1.949.414	1.985.074	2.016.277	692.250	346.125	4.912.390		
gelabeld Utrecht	1.197.527	1.219.433	1.238.601	425.250	212.625	3.017.687		
Technische Bijstand	1.749.333	1.781.333	1.809.333	621.200	310.600	4.408.200	5.639.794	
Totaal	43.733.333	44.533.333	45.233.333	15.530.000	7.765.000	110.205.000	150.229.033	-40.024.033

Tabel B10: Uitgevoerde controles ter plaatse Kansen voor West, in 2012

Proj. Nr.	Projecten	Proj. Nr.	Projecten
22Z.005	Versterking Groenrecreatieve Structuren Papendrecht	21Z.014	NeCEN
21G.003	RDM Innovation Dock fase 3	21H.006	Living Lab The Hague
22M.001	Pleisterplaats/Recreatieknooppunt Fort Diemerdam	23A.010	Versterken van de toeristische functie van de Westerkerk
21T.004	Amersfoort Innovatief Sterk	21F.005	Geo Valley
23A.009	Vernieuwing Elthetocomplex	23F.007	Multifunctionele Sportaccomodaties Almere
21G.005	STC-Group tot hoogwaardig kennisinstituut	22Z.008	Pilot Duurzaam Zuidwijk
21Z.004	Kennisbruggen	21X.002	Dutch Game Garden
21T.006	Utrecht innoveert: The Next Step	21Z.003	Ecoshape Building with Nature
23D.005	Panorama Mesdag	22H.001	Boulevard Scheveningen
21N.002	Dutch Offshore Wind Energy Services	22Z.011	LNG Dual fuel voor de Binnenvaart
21N.002	Dutch Offshore Wind Energy Services	21Z.011	Kennis en Innovatie Impuls Greenport Regio Boskoop
21R.002	Powered by You	23A.012	Made @ De Overkant-leren, creëren, produceren&verkop
21N.010	Ontwikkeling grootschalige inzet offshore getijstroomenergie	22G.002	Realisatie Willem Alexanderbaan
23U.010	Creatieve Industrie Jan Jongerius	21M.009	Radionucliden Centrum Amsterdam GMP2
23F.006	Revitalisering Boswijk	21D.001	EMI
23U.009	Designer Café	21N.004	Open Innovatie Alliantie Groot Composiet Noord Holland
21N.001	Maritime Campus Netherlands MCN (voorheen EFRO M3)	21T.003	Utrecht Science Park
23U.014	Upgrading havenbekkens Lage Weide	21M.006	Life Science Centrum Amsterdam
21M.008	Spinoza Centrum	23R.008	Revitalisering Boulevard Zuid
21Z.013	Proeftuin Maritieme Innovatie	21M.003	Koudewinning Ouderkerkerplas
23A.015	EYE in Amsterdam-Noord	21T.005	Business Case Centrum voor Aarde en Duurzaamheid

G4P4

Tabel B11: Totaal vastleggingen Kansen voor West per 31 december 2012

Nummer	Project	TSK	EFRO	Rijksco.	Publiek	Privaat	Status
21A.001	Garantiefonds Microkredieten Amsterdam	1.200.000	400.000	-	400.000	400.000	Beschikt
21A.002	Amsterdam Smart City	3.910.400	1.564.140	782.080	-	1.564.180	Vaststelling
21A.003	West Orange	1.625.528	619.651	162.553	-	843.325	Vastgesteld
21A.004	EnergieLoket	604.151	241.661	-	362.491	-	Vastgesteld
21A.007	Innovatieregio Amsterdam: integratie kennis, kunde, kassa	10.833.283	3.475.000	2.693.000	4.394.783	270.500	Beschikt
21A.008	Operatie Boeggolf	1.470.282	588.113	-	882.169	-	Beschikt
21D.001	EMI	1.911.000	600.000	200.000	1.111.000	-	Beschikt
21D.002	PowerPlane Development Project; Airborne Wind Energy	1.900.961	569.041	284.520	-	1.047.400	Beschikt
21D.003	JESSICA Energiefonds Den Haag (ED)	4.000.000	1.683.877	316.123	2.000.000	-	Beschikt
21D.004	Innovatie Stimuleringsregeling InnoSportLab Den Haag	524.984	171.659	53.325	-	300.000	Beschikt
21D.018	Startersfonds Den Haag	2.400.000	1.200.000	600.000	600.000	-	Beschikt
21F.001	Duurzame groei door innovatie en kenniscirculatie	8.100.198	3.240.164	-	4.505.284	354.750	Beschikt
21F.002	Ondersteuning Innovatief Ondernemerschap Flevoland	8.505.211	3.402.084	1.000.000	3.169.707	933.420	Beschikt
21F.003	Regeling Technologische Milieu Innovatie 2008-2013	28.912.899	2.833.334	2.246.231	2.833.334	21.000.000	Beschikt
21F.004	Doorstart Technofonds Flevoland BV	5.500.000	1.245.000	825.000	3.430.000	-	Beschikt
21F.005	Geo Valley	5.901.800	1.926.350	1.475.450	1.208.212	1.291.788	Beschikt
21F.006	Energierijk	6.116.490	800.000	475.000	2.574.266	2.267.224	Herbeschikking
21F.007	Innovatie Incentive Lelystad	20.150.000	1.075.000	-	1.075.000	18.000.000	Beschikt
21F.009	Emerging Disease Campus	971.969	388.788	-	486.607	96.574	Beschikt
21F.010	Nieuw- en verbouw Biosafety level 3 dierfaciliteit	10.285.661	1.400.000	800.000	5.800.000	2.285.661	Beschikt
21G.001	Pilot project kleinschalige windturbines in de gebouwde omgeving	1.039.702	200.000	261.202	300.000	278.500	Beschikt
21G.002	Erasmus MC Life Science Incubator	2.824.297	1.129.719	-	1.694.578	-	Beschikt
21G.003	RDM Innovation Dock - fase 3	7.760.000	1.970.264	179.736	5.610.000	-	Beschikt
21G.004	Rotterdam Media Commission	5.387.668	1.504.181	1.080.862	2.326.927	475.698	Herbeschikking
21G.005	Ontwikkeling STC-Group tot hoogwaardig kennisinstituut	20.335.000	7.565.000	-	12.770.000	-	Herbeschikking
21H.001	Partners in Business SOB Haaglanden	1.627.379	441.297	-	1.177.694	8.388	Vastgesteld
21H.002	Het Haagse Hogeschool KIO programma	1.494.800	747.400	-	747.400	-	Beschikt
21H.003	Poortgebouw / Bezoekerscentrum Vredespaleis	2.858.558	600.000	200.000	2.058.558	-	Beschikt
21H.004	InnoSportLab Zeilen	4.716.080	1.322.415	440.805	2.261.885	690.975	Beschikt
21H.005	Aardwarmte Den Haag	17.901.000	2.919.750	475.250	4.000.000	10.506.000	Beschikt
21H.006	Living Lab The Hague	15.617.064	3.320.704	2.379.296	9.917.064	-	Beschikt
21M.001	KansenKanon-2	4.548.104	1.763.742	-	2.264.004	520.358	Vastgesteld
21M.002	PICNIC 2008-2010 Internationaal Cross Media Platform	2.783.874	600.000	-	1.437.575	746.299	Vastgesteld
21M.003	Koudewinning Ouderkerkerplas	1.536.954	614.782	228.477	693.695	-	Beschikt
21M.004	Incubator Matrix VI	14.796.621	3.413.757	2.133.598	9.249.266	-	Beschikt
21M.005	Creative City Lab	678.610	195.711	-	137.000	345.899	Vastgesteld
21M.006	Life Sciences Centrum Amsterdam	2.642.930	1.057.172	536.758	1.049.000	-	Beschikt
21M.007	CineGrid Amsterdam	2.969.632	1.130.132	-	1.197.198	642.302	Herbeschikking
21M.008	Spinoza Centrum	13.124.359	4.495.238	1.999.101	6.630.020	-	Beschikt
21M.009	GMP2	6.415.584	2.566.234	-	3.849.350	-	Beschikt
21M.010	Green Metropole	2.237.224	494.890	400.000	508.080	834.254	Beschikt
21M.011	Clusterregeling Metropoolregio Amsterdam	12.530.000	4.748.340	281.660	3.750.000	3.750.000	Beschikt
21N.001	MCN Maritime Campus Netherlands	7.320.000	1.769.000	1.856.000	2.565.000	1.130.000	Beschikt
21N.002	Dutch Offshore Wind Energy Services D OWES	2.987.230	1.015.658	597.446	516.784	857.342	Beschikt
21N.003	Ontwikkeling robotechniek voor primaire productiebedrijven	7.405.320	1.348.670	1.851.330	364.000	3.841.320	Vaststelling
21N.004	Open Innovatie-Alliantie Groot Composiet Noord-Holland	5.646.075	1.303.361	1.411.519	1.481.512	1.449.683	Beschikt
21N.005	House of Food	2.117.249	630.037	529.312	707.900	250.000	Vaststelling
21N.006	KansenKanon Noordwest-Holland	2.972.456	1.368.114	118.114	1.042.478	443.750	Beschikt
21N.007	Cross Media Expertisecentrum	5.241.500	1.324.730	1.286.519	1.772.000	858.251	Vaststelling
21N.008	Nieuwe Energie op de Creatieve As	2.620.865	824.149	655.216	1.035.500	106.000	Vaststelling
21N.009	Vizier op de toekomst: agribusiness Noord-Holland Noord	1.885.387	566.290	182.767	1.136.330	-	Beschikt
21N.010	Ontwikkeling grootschalige inzet offshore getijdstroomenergie	4.300.673	1.720.269	1.005.236	500.000	1.075.168	Beschikt
21N.011	De HeatMatcher	3.323.005	1.328.005	665.000	859.583	470.417	Herbeschikking
21N.012	Innovatiemotor Greenport Aalsmeer	2.514.658	1.005.863	170.000	938.687	400.108	Beschikt
21N.013	Holland Health	3.500.000	1.400.000	330.000	700.000	1.070.000	Beschikt
21N.014	INPREZE	2.180.500	848.000	300.000	935.000	97.500	Beschikt
21R.001	Drijvend Palviloen	4.276.867	400.000	387.877	3.488.990	-	Vaststelling
21R.002	Powered by You	506.143	226.185	-	25.251	254.707	Beschikt
21R.003	i-HIC	1.432.340	381.702	190.851	552.287	307.500	Beschikt
21R.004	Rotterdam Internet Valley	2.330.989	897.869	450.000	160.000	823.120	Beschikt
21R.005	MEC-Innovatie	3.605.937	1.000.000	464.207	-	2.141.730	Beschikt
21R.006	UDF SOFIE	6.500.000	2.455.734	1.794.266	500.000	1.750.000	Beschikt
21R.007	Aquadock - CTD	611.065	245.995	-	73.736	291.334	Beschikt
21T.001	Protospace Utrecht	1.400.000	560.000	350.000	400.000	90.000	Beschikt

Nummer	Project	TSK	EFRO	Rijksco.	Publiek	Privaat	Status
21T.002	Mijn Bedrijf 2.0 (zie memo 22 december 2010)	4.213.649	1.894.336	1.053.960	1.085.353	180.000	Beschikt
21T.003	Utrecht Science Park	2.098.345	839.338	524.586	734.421	-	Beschikt
21T.004	Amersfoort Innovatief Sterk	6.348.625	2.539.450	1.587.156	1.826.019	396.000	Beschikt
21T.005	Business Case Centrum voor Aarde & Duurzaamheid	6.835.042	1.756.910	373.741	4.704.391	-	Beschikt
21T.006	Utrecht Innoveert: The Next Step	7.103.696	2.699.404	1.433.828	2.970.464	-	Beschikt
21U.001	Partners in Nieuw Ondernemerschap	177.922	66.669	-	105.000	6.253	Vastgesteld
21U.002	Proefinstallatie Nereda technologie rwzi Utrecht	2.675.000	1.070.000	-	1.605.000	-	Herbeschikking
21X.002	Dutch Game Garden 2010-2015	4.035.059	1.614.567	1.007.992	1.412.500	-	Beschikt
21X.003	Life Science Incubator Utrecht	14.516.158	2.828.581	1.767.863	2.300.000	7.619.714	Beschikt
21Z.001	BioPartner Accelerator	14.109.575	3.400.000	1.700.000	6.524.575	2.485.000	Vastgesteld
21Z.002	Clusterregeling Zuid-Holland	35.500.000	7.500.000	3.750.000	3.750.000	20.500.000	Beschikt
21Z.003	EcoShape - Building with Nature	2.707.000	760.000	360.000	1.587.000	-	Beschikt
21Z.004	Kennisbruggen	4.206.980	1.714.650	700.840	984.690	806.800	Beschikt
21Z.005	Kennisnetwerken en Innovatie in clusters	4.340.000	1.700.000	900.000	1.000.000	740.000	Beschikt
21Z.007	Technostarters-New Business Development YES!Delft	2.255.511	902.204	507.490	845.817	-	Beschikt
21Z.008	Tomaten op afvalwater	788.231	315.292	-	177.715	295.224	Beschikt
21Z.009	Taskforce Duurzame Greenport Westland-Oostland	3.442.827	1.377.131	723.134	1.342.562	-	Beschikt
21Z.010	Technopolis Accelerator	9.074.943	3.342.826	2.089.266	3.642.851	-	Vastgesteld
21Z.011	Kennis en Innovatie Impuls Greenport Regio Boskoop	1.942.420	776.968	402.941	410.093	352.418	Beschikt
21Z.012	Bioprocess Pilot Facility (BPF)	41.500.000	4.645.000	8.155.000	2.200.000	26.500.000	Beschikt
21Z.013	Proeftuin Maritieme Innovatie	1.533.465	600.000	150.000	630.000	153.465	Beschikt
21Z.014	NeCEN Open Access	7.235.085	2.894.034	1.808.771	2.532.280	-	Beschikt
21Z.015	Kenniscentrum Plantenstoffen	2.670.000	1.282.500	667.500	400.000	320.000	Beschikt
21Z.016	Slim meten en monitoren	530.000	212.000	53.000	180.000	85.000	Beschikt
21Z.017	Delft Aardwarmte Pilot-Project (DAPP)	6.761.680	1.354.317	1.587.371	1.065.795	2.754.197	Beschikt
21Z.018	Bio Simulation Factory	7.594.000	2.500.000	1.500.000	200.000	3.394.000	Beschikt
21Z.019	Gietwater op Maat	1.250.000	200.000	300.000	120.000	630.000	Beschikt
21Z.020	De Duurzaamheidsfabriek	9.428.860	804.800	804.800	7.819.260	-	Beschikt
21Z.021	Groene Revolutie in de Nederlandse Glastuinbouw	2.001.893	800.757	-	-	1.201.136	Beschikt
21Z.022	Valorisatieprogramma Deltatechnologie en Water	3.638.790	1.788.260	514.762	1.335.768	-	Beschikt
22F.001	Integrale Inrichting Veluwerandmeren IIVR-2	6.500.000	1.300.000	-	5.200.000	-	Beschikt
22F.002	Project Roggebotstaete	3.826.000	921.700	-	800.000	2.104.300	Beschikt
22F.003	Natuurpark Lelystad: duurzaam verbindend	1.933.000	466.500	-	825.000	641.500	Beschikt
22G.001	Walstroom Binnenvaart Rotterdam	6.170.000	2.468.000	-	3.702.000	-	Beschikt
22G.002	Realisatie Willem-Alexander Baan	6.987.072	1.913.000	-	5.074.072	-	Beschikt
22H.001	Boulevard Scheveningen	4.146.194	1.634.000	-	2.512.194	-	Beschikt
22H.002	Verbetering natuurkwaliteit Westduinpark - periode 2010-2015	2.237.900	630.000	-	1.607.900	-	Beschikt
22M.001	Pleisterplaats / recreatieknooppunt Kustbatterij Fort Diemerdam	1.641.020	623.600	-	690.350	327.070	Beschikt
22M.002	Walstroom in Noord-Holland, deelproject Haven Amsterdam	3.630.752	1.337.399	800.000	1.493.353	-	Beschikt
22M.003	Walstroom in Noord-Holland, deelproject Gemeente Zaanstad	817.907	231.021	204.477	382.409	-	Vaststelling
22N.001	Groene CarrÃ© Zuid en West	3.705.335	1.235.048	-	777.124	1.693.163	Beschikt
22N.002	Haarlemmermeer Overbruggen	12.419.599	3.754.344	-	8.665.255	-	Beschikt
22N.003	Natuurbrug "Zandpoort"	7.929.376	3.171.750	-	4.098.525	659.101	Beschikt
22N.004	Innovatiesnelweg	3.159.808	951.308	790.000	292.982	1.125.518	Beschikt
22N.005	Toeristische Ontwikkeling Zaanse Schans	4.079.680	887.551	-	1.461.643	1.730.486	Beschikt
22T.001	Laakzone Amersfoort	8.030.500	1.600.000	-	6.430.500	-	Beschikt
22X.001	Versterken cultureel toeristische waarde landgoederen Amelisweerd en Rhijnauwen	2.431.000	800.000	-	1.631.000	-	Beschikt
22Z.001	Walstroom in Zuid-Holland	1.498.200	599.280	-	898.920	-	Herbeschikking
22Z.002	Aardgasmobiliteit	5.075.000	1.858.974	-	762.180	2.453.846	Herbeschikking
22Z.003	Walstroom in Zuid-Holland, deelproject Drechtsteden	2.020.000	808.000	161.600	1.050.400	-	Beschikt
22Z.004	Schieveste	1.690.203	676.081	-	1.014.122	-	Beschikt
22Z.005	Versterking groenrecreatieve structuren Papendrecht	4.150.000	1.575.000	-	2.575.000	-	Herbeschikking
22Z.006	Kassenwarmte Hoogeland en De Naaldhorst	4.809.183	401.378	1.202.295	2.868.503	337.007	Beschikt
22Z.007	Haven Zuid Alblasserdam	2.997.316	925.000	-	2.072.316	-	Beschikt
22Z.008	Pilot Duurzaam Zuidwijk	959.980	384.000	95.980	480.000	-	Beschikt
22Z.009	Langzaam verkeersbrug tussen Westerpark en N3MP	5.779.918	2.000.000	-	3.779.918	-	Beschikt
22Z.010	Duivenvoorde Corridor	4.056.434	1.338.623	-	1.911.747	806.064	Beschikt
22Z.011	LNG Dual fuel voor de Binnenvaart	3.464.060	1.200.000	-	-	2.264.060	Beschikt
22Z.012	Groenzone Berkel-Pijnacker, fase 1	6.500.000	2.000.000	-	4.500.000	-	Beschikt
22Z.013	Pilotproject Waalblok 4B-concept water	4.246.500	1.698.600	-	2.547.900	-	Beschikt
22Z.014	Kennisontwikkeling Zandmotor Delfland	6.750.000	2.700.000	450.000	2.800.000	800.000	Beschikt
22Z.015	Duurzame Pot en Containerplanten Teelt (PCT) Rijnwoude	2.389.050	955.620	-	816.715	616.715	Beschikt
23A.001	ARM	2.985.204	731.335	-	2.253.869	-	Vastgesteld
23A.002	Westergasfabriek 'Het Levende Park'	428.978	152.000	-	250.000	26.978	Vastgesteld
23A.003	Haringpakkerstoren	263.416	84.293	-	-	179.123	Vastgesteld

G4P4

Tabel B12: Categoriseringsbijdrage aan het Lissabonproces per 31 december 2012

Nummer	Project	TSK	EFRO	Rijksco.	Publiek	Privaat	Status
23A.004	Verbeteren economische functies Damrak - 8 panden	12.087.890	4.835.156	-	-	7.252.734	Beschikt
23A.005	Verbeteren economische functies Damrak - 5 historische panden	3.397.670	1.359.068	-	-	2.038.602	Beschikt
23A.006	De Toekomst van Museum Ons' Lieve Heer op Solder	9.777.425	3.368.643	-	330.000	6.078.782	Beschikt
23A.007	Meesteropleiding Theater- en Modecoupeurs	720.696	288.279	-	342.917	89.500	Beschikt
23A.008	Investeringsregeling voor ondernemers in Economische Kansenzones in Amster	12.176.968	4.562.394	-	1.943.590	5.670.984	Beschikt
23A.009	Vernieuwing Elthetocomplex	1.770.939	708.375	-	42.820	1.019.744	Vaststelling
23A.010	Versterken van de toeristische functie van de Westerkerk	819.644	327.858	-	-	491.786	Beschikt
23A.011	uitbreiding Verzetsmuseum met een kindermuseum	2.153.972	300.000	-	400.000	1.453.972	Beschikt
23A.012	Made@De Overkant-leren, creëren, produceren&verkopen	11.888.897	2.726.095	-	-	9.162.802	Beschikt
23A.013	De microZOO	4.700.000	2.000.000	-	1.700.000	1.000.000	Beschikt
23A.014	VU University Medical PET-MRI Center	12.948.385	4.800.985	778.369	7.369.031	-	Beschikt
23A.015	EYE in Amsterdam-Noord	3.938.615	1.500.000	-	600.000	1.838.615	Beschikt
23A.016	Investeringsregeling World of Food	1.047.000	418.800	-	548.200	80.000	Beschikt
23D.001	Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)	1.997.400	665.800	-	1.331.600	-	Beschikt
23D.002	Revitalisering bedrijventerrein Zichtenburg en Kerketuinen	4.500.000	1.300.000	-	3.200.000	-	Vaststelling
23D.003	Humanity House	5.002.455	2.000.000	-	2.000.000	1.002.455	Beschikt
23D.004	Stadstuin Emma's Hof	1.472.038	450.000	-	790.000	232.038	Vastgesteld
23D.005	Panorama Mesdag	4.046.455	1.408.374	-	1.600.000	1.038.081	Beschikt
23D.006	Creatieve Stad Den Haag	3.511.690	1.404.676	-	2.107.014	-	Beschikt
23D.007	Overdekte Skatebaan Binckhorst	998.948	399.579	-	250.000	349.369	Beschikt
23D.008	Internationaal Experience Center "De Poort"	1.896.854	535.354	-	-	1.361.500	Vaststelling
23D.009	Herinrichting Grote Marktstraat	6.059.128	1.698.976	-	4.360.152	-	Beschikt
23D.011	Mauritshuis bouwt aan de toekomst	6.027.437	2.000.000	-	-	4.027.437	Beschikt
23D.012	Aanpak Theresiastraat	1.474.236	592.700	-	881.536	-	Beschikt
23D.013	BLZ Winkelgebied Paleis Noordeinde	851.040	340.416	-	510.624	-	Beschikt
23D.014	Laak noord Scoort; programma gezondheid, welzijn, sport	2.871.285	1.100.000	-	954.570	816.715	Beschikt
23D.015	Royaal Mariahoeve	816.819	319.100	-	363.000	134.719	Beschikt
23D.016	Opwaardering Haagse Markt	8.239.000	2.150.000	-	6.089.000	-	Beschikt
23D.017	Herinrichting openbare ruimte Stationsplein Den Haag	5.627.710	869.710	-	4.758.000	-	Beschikt
23D.018	Kwaliteitsimpuls openbare ruimte winkelstraten	6.004.800	1.789.086	-	4.215.714	-	Beschikt
23D.019	JESSICA Fonds Ruimte en Economie Den haag (FRED)	4.860.000	2.000.000	-	2.860.000	-	Beschikt
23D.020	2e Fase revitalisering Zichtenburg, Kerketuinen, Dekkersho	7.193.325	1.872.496	-	3.320.829	2.000.000	Beschikt
23D.021	Haagse Hoogtepunten in Beeld	666.360	266.360	-	400.000	-	Beschikt
23F.001	Kwaliteitsimpuls ontwikkeling Kuststrook	4.560.689	946.654	-	3.614.035	-	Vastgesteld
23F.002	Atolplaza motor voor kwaliteitsimpuls leefomgeving	7.833.716	2.000.000	-	4.873.716	960.000	Beschikt
23F.003	Zorg en doelgroepenbad Bad Hanzeborg	1.245.035	350.000	-	150.000	745.035	Vastgesteld
23F.004	Stadscentrum Almere: Bereikbaarheid op maat	7.090.000	2.772.235	-	4.317.765	-	Beschikt
23F.005	Cultuurhuis Hommeles: activiteiten voor de wijk	605.045	302.522	-	302.523	-	Beschikt
23F.006	Revitalisering Boswijk Centrum	2.017.404	753.151	-	1.133.026	131.227	Beschikt
23F.007	Multifunctionele Sportaccommodatie Almere	2.381.515	833.170	-	1.548.345	-	Beschikt
23F.008	VeiligheidsExpo Almere	7.088.166	2.559.000	-	4.529.166	-	Beschikt
23R.001	Revitalisering Nieuwe Binnenweg	17.598.114	6.900.000	-	10.698.114	-	Beschikt
23R.002	Ondernemershuis op Zuid Fase I	4.584.942	1.833.977	-	2.704.965	46.000	Vaststelling
23R.003	Regling BedrijvenVerbeterGebieden (BVG)	5.575.175	2.230.070	-	3.345.105	-	Vaststelling
23R.004	Economische Kansenzones Rotterdam II	14.600.000	5.840.000	-	1.560.000	7.200.000	Beschikt
23R.005	De Hofbogen	4.720.723	1.888.290	-	-	2.832.433	Beschikt
23R.006	Herinrichting Openbare Ruimte Katendrecht	1.339.741	409.875	-	804.866	125.000	Vaststelling
23R.007	Revitalisering Winkelgebied Oude Noorden	4.650.000	1.827.000	-	518.000	2.305.000	Beschikt
23R.008	Revitalisering Winkelboulevard Zuid	7.176.400	2.870.560	-	4.305.840	-	Beschikt
23T.001	Ontwikkeling Buurtas Hogeweg	12.042.240	3.000.000	-	9.042.240	-	Beschikt
23U.001	Revitalisatie Flora's Hof Lichte Gaard	2.478.428	800.000	-	870.000	808.428	Vaststelling
23U.002	Aanpak Openbare Ruimte	622.183	242.675	-	292.380	87.129	Vastgesteld
23U.003	Zingende Toren	1.245.825	247.133	-	823.692	175.000	Vastgesteld
23U.004	Kunstfactor	995.000	398.000	-	597.000	-	Vastgesteld
23U.005	Emissie vrije Bierboot	621.190	194.900	-	426.290	-	Vastgesteld
23U.006	Trajectum Lumen	3.226.000	1.060.000	-	2.166.000	-	Beschikt
23U.007	De Wissel	665.000	330.000	-	335.000	-	Vaststelling
23U.008	Wijkeconomie en Kleinschalig Ondernemerschap	4.565.156	1.826.062	-	2.689.094	50.000	Beschikt
23U.009	Designer Café	898.920	359.568	-	539.000	352	Beschikt
23U.010	Creatieve Industrie Jan Jongerius	3.123.790	1.249.516	-	1.161.832	712.442	Beschikt
23U.011	De Nieuwe Bouwloods	1.059.868	400.000	-	-	659.868	Vaststelling
23U.012	Bedrijventerrein Overvecht	704.986	283.986	-	421.000	-	Beschikt
23U.013	Aanleg 1e fase Parkergola - Leidsche Rijn Park	2.456.887	800.000	-	1.656.887	-	Beschikt
23U.014	Upgrading havenbekkens Lage Weide	5.000.000	2.000.000	-	3.000.000	-	Beschikt
24Z.001	Technische Bijstand Kansen voor West	24.848.000	12.424.000	-	12.424.000	-	Beschikt

Code	CODES VOOR DE DIMENSIE PRIORITAIR THEMA	Committeringen t/m 31-12-2012 (euro)	Opgave Kansen voor West (euro)	% gecom
	Onderzoek en technologische ontwikkeling (OTO), innovatie en ondernemerschap			
1	OTO-activiteiten in onderzoekcentra	400.000	6.000.000	7%
2	OTO-infrastructuur (onder meer installatie, instrumentarium en snelle computernetwerken tussen onderzoekcentra) en expertisecentra voor een bepaalde technologie	28.271.501	16.000.000	177%
3	Technologieoverdracht en verbetering van samenwerkingsnetwerken tussen kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's), tussen deze ondernemingen en andere ondernemingen en universiteiten, alle soorten postsecundaire onderwijsinstellingen, regionale overheden, onderzoekcentra en wetenschappelijke en technologische centra (wetenschaps- en technologieparken, technopoles, enz.)	66.865.771	19.000.000	352%
4	Steun voor OTO, met name in KMO's (mkb) (onder meer door toegang tot OTO-diensten in onderzoekcentra)	4.893.840	15.000.000	33%
5	Geavanceerde ondersteunende diensten voor bedrijven en bedrijfsgroepen	4.856.169	13.000.000	37%
6	Steun voor KMO's (mkb) ter bevordering van milieuvriendelijke producten en productieprocessen (invoering van een doeltreffend milieubeheerssysteem, vaststelling en toepassing van technologieën ter voorkoming van milieuverontreiniging, integratie van schone technologieën in bedrijfsproductie)	9.185.270	9.000.000	102%
7	Investeringsregeling World of Food	171.659	7.000.000	2%
8	Investeringen in ondernemingen die rechtstreeks betrokken zijn bij onderzoek en innovatie (innovatietechnologie��n, oprichting van nieuwe ondernemingen door universiteiten, bestaande OTO-centra en ondernemingen, enz.)	10.550.710	16.000.000	66%
9	Andere maatregelen ter stimulering van onderzoek en innovatie en ondernemerschap in KMO's (mkb)	21.499.778	24.000.000	90%
	Informatiemaatschappij			
10	Telefonie-infrastructuur (inclusief breedbandnetwerken)		0	
11	Informatie- en communicatietechnologie (toegang, veiligheid, interoperabiliteit, risicopreventie, onderzoek, innovatie, e-inhoud, enz.)	3.881.582	7.000.000	55%
12	Informatie- en communicatietechnologie (TEN-ICT)	266.360	2.000.000	13%
13	Diensten en toepassingen voor de burger (e-gezondheid, e-overheid, e-leren, e-insluiting, enz.)	1.600.000	3.000.000	53%
14	Diensten en toepassingen voor KMO's (mkb) (e-handel, onderwijs en opleiding, netwerken, enz.)	1.833.977	6.000.000	31%
15	Andere maatregelen voor betere toegang tot en efficiënt gebruik van ICT door KMO's (mkb)		6.000.000	0%
	Vervoer			
16	Spoorwegen		0	
17	Spoorwegen (TEN-T)		0	
18	Rollend spoorweginfrastructuur		0	
19	Rollend spoorweginfrastructuur (TEN-T)		0	
20	Autosnelwegen		0	
21	Autosnelwegen (TEN-T)		0	
22	Nationale wegen		0	
23	Regionale/lokale wegen		1.500.000	0%
24	Fietspaden		2.000.000	0%
25	Stadsvervoer		350.000	0%
26	Multimodaal vervoer	2.000.000	1.000.000	200%
27	Multimodaal vervoer (TEN-T)		0	
28	Intelligente vervoerssystemen		1.500.000	0%
29	Luchthavens		0	
30	Havens		0	
31	Binnenwateren (regionaal en lokaal)		1.250.000	0%
32	Binnenwateren (TEN-T)		0	
	Energie			
33	Elektriciteit		0	
34	Elektriciteit (TEN-E)		0	
35	Aardgas		0	
36	Aardgas (TEN-E)		0	
37	Aardolieproducten		0	
38	Aardolieproducten (TEN-E)		0	
39	Duurzame energie: wind	1.784.699	1.800.000	99%
40	Duurzame energie: zon		500.000	0%
41	Duurzame energie: biomassa	800.000	500.000	160%
42	Duurzame energie: waterkracht, geothermisch en andere	6.220.521	500.000	1244%
43	Energie-efficiëntie, warmtekraftkoppeling en energiebeheer	13.723.271	17.000.000	81%
	Milieubescherming en risicopreventie			
44	Drink- en industriewaterbeheer		1.000.000	0%
45	Waterbeheer en -distributie (drinkwater)		0	
46	Waterbehandeling (afvalwater)		1.000.000	0%
47	Luchtkwaliteit		2.750.000	0%
48	Geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging		0	
49	Beperking van en aanpassing aan klimaatveranderingen		1.000.000	0%
50	Sanering van bedrijfsterrains en verontreinigde grond	5.322.496	20.900.000	25%
51	Bevordering van biodiversiteit en natuurbescherming (waaronder Natura 2000)	630.000	2.026.000	31%
52	Bevordering van schoon stadsvervoer	3.392.497	6.500.000	52%
53	Risicopreventie (waaronder de opstelling en uitvoering van plannen en maatregelen ter voorkoming en beheersing van natuurlijke en technologische risico's)		0	
54	Andere maatregelen ter bescherming van het milieu en ter voorkoming van risico's		0	

Tabel B13: Cumulatieve uitsplitsing per dimensie (basis is Prioritair thema) t/m 31 december 2012

Code	CODES VOOR DE DIMENSIE PRIORITAIR THEMA	Committeringen t/m 31-12-2012 (euro)	Opgave Kansen voor West (euro)	% gecom
	Toerisme			
55	Bevordering van de natuurlijke rijkdom		0	
56	Bescherming en ontwikkeling van natuurlijk erfgoed	15.608.635	10.500.000	149%
57	Andere bijstand ter verbetering van de toeristische dienstverlening	8.708.409	6.250.000	139%
	Cultuur			
58	Bescherming en behoud van het culturele erfgoed	7.288.907	3.500.000	208%
59	Ontwikkeling van culturele infrastructuur	8.083.009	5.500.000	147%
60	Andere bijstand ter verbetering van de culturele dienstverlening		0	
	Stads- of plattelandsvernieuwing			
61	Geïntegreerde projecten voor stads- en plattelandsvernieuwing	41.724.871	32.850.000	127%
	Verbetering van het aanpassingsvermogen van werknemers, bedrijven, ondernemingen en ondernemers			
62	Ontwikkeling van systemen en strategieën voor levenslang leren bij bedrijven; opleiding en diensten voor werknemers om hun aanpassingsvermogen te vergroten; bevordering van ondernemerschap en innovatie	2.560.136	3.000.000	85%
63	Ontwerp en verspreiding van innoverende en productievere Werkorganisatiemethoden		0	
64	Ontwikkeling van specifieke diensten voor werkgelegenheid, opleiding en ondersteuning in verband met de herstructurering van sectoren en bedrijven, en ontwikkeling van systemen om in te spelen op economische veranderingen en toekomstige eisen qua banen en vaardigheden	747.400	500.000	149%
	Betere toegang tot werkgelegenheid en duurzaamheid			
65	Modernisering en versterking van arbeidsmarktinstanties		0	
66	Toepassing van actieve en preventieve maatregelen op de arbeidsmarkt		0	
67	Maatregelen ter stimulering van actief ouder worden en langer doorwerken		0	
68	Steun voor zelfstandigen en het starten van ondernemingen	4.856.975	7.000.000	69%
69	Maatregelen voor meer toegang tot de werkgelegenheid en meer duurzame arbeidsparticipatie en meer vrouwen op de arbeidsmarkt om de genderkloof op de arbeidsmarkt te verkleinen, en om werk en privéleven te combineren, zoals het toegankelijker maken van kinderopvang en van zorg voor afhankelijke personen		1.000.000	0%
70	Specifieke maatregelen om de participatie van migranten op de arbeidsmarkt en daardoor hun sociale integratie te bevorderen		1.000.000	0%
	Verbetering van de sociale insluiting van kansarmen			
71	Trajecten voor integratie en herintreding in het arbeidsproces van kansarmen; bestrijding van discriminatie bij het betreden van en het vooruitkomen op de arbeidsmarkt en bevordering van de aanvaarding van diversiteit op de werkplek	1.100.000	1.000.000	110%
	Verbetering van het menselijk kapitaal			
72	Ontwerp, invoering en toepassing van hervormingen in onderwijs- en opleidingssystemen teneinde de inzetbaarheid te ontwikkelen, de arbeidsmarktrelevantie van initieel onderwijs en beroepsonderwijs alsook initiële opleiding en beroepsopleiding te verbeteren, en de vaardigheden van opleiders bij te scholen met het oog op innovatie en een kennis economie	771.297	2.000.000	39%
73	Maatregelen voor een grotere deelname aan onderwijs en opleiding in elke levensfase, o.a. via maatregelen om vroegtijdig schoolverlaten en de seksesegregatie van vakgebieden terug te dringen, en de toegang tot en de kwaliteit van initieel onderwijs, beroepsonderwijs en tertiair onderwijs en initiële opleiding, beroepsopleiding en tertiaire opleiding te vergemakkelijken	242.675	2.000.000	12%
74	Ontwikkeling van menselijk potentieel op het gebied van onderzoek en innovatie, met name via onderwijs en opleiding op postuniversitair niveau voor onderzoekers en via netwerkactiviteiten tussen universiteiten, onderzoekcentra en bedrijven	3.920.704	1.000.000	392%
	Investerings in de sociale infrastructuur			
75	Onderwijsinfrastructuur		3.500.000	0%
76	Gezondheidsinfrastructuur		0	
77	Kinderopvangfaciliteiten		0	
78	Huisvestingsinfrastructuur		0	
79	Andere sociale infrastructuur	5.141.124	5.500.000	93%
	Stimulering van hervormingen op het gebied van werkgelegenheid en integratie			
80	Bevordering van partnerschappen, pacten en initiatieven via netwerkvorming van de betrokken belanghebbenden		0	
	Versterking van de institutionele capaciteit op nationaal, regionaal en plaatselijk			
81	Mechanismen ter verbetering van een goede concipiëring, monitoring en evaluatie van beleid en programma's op nationaal, regionaal en plaatselijk niveau, capaciteitsopbouw voor de uitvoering van beleidsmaatregelen en programma's		0	
	Verlaging van de extra kosten die de ontwikkeling van perifere regio's in de weg staan			
82	Vergoeding van extra kosten als gevolg van ontsluitingsproblemen en territoriale versnippering		0	
83	Specifieke actie ter vergoeding van extra kosten als gevolg van marktfactoren die te maken hebben met de omvang van de gebieden		0	
84	Steun ter vergoeding van extra kosten als gevolg van klimaat en reliëf		0	
	Technische bijstand			
85	Voorbereiding, uitvoering, toezicht en inspectie, inclusief Evaluatie en studies; informatie en communicatie	12.424.000	12.424.000	100%
86	Evaluatie en studies; informatie en communicatie		0	
TOTAAL	Alle categorieën	301.328.243	310.600.000	97%
%	Alle categorieën	97%		
Categoriserin	Lissabon categorieën (blauw)	194.396.792	194.300.000	100%
%	Lissabon tov totale gecommitteerde EFRO	65%	63%	103%

Doelstelling	Prioritair thema	Financieringsvorm	Grondgebied	Economische activiteit	Plaats	Toegewezen communautaire bijdrage
RCE	1	2	1	0	NL326	400.000
RCE	2	1	1	0	NL31	560.000
RCE	2	1	1	6	NL33	4.645.000
RCE	2	1	1	11	NL33	7.565.000
RCE	2	1	1	19	NL32	4.495.238
RCE	2	1	1	19	NL32	2.566.234
RCE	2	1	1	19	NL32	1.400.000
RCE	2	1	1	19	NL32	8.461.472
RCE	2	1	1	19	NL33	2.894.034
RCE	2	1	1	22	NL23	1.400.000
RCE	2	1	1	22	NL33	2.500.000
RCE	2	1	1	22	NL335	245.995
RCE	3	1	1	0	NL23	3.240.164
RCE	3	1	1	0	NL23	3.402.084
RCE	3	1	1	0	NL23	388.788
RCE	3	1	1	0	NL23	7.031.036
RCE	3	1	1	0	NL32	1.763.742
RCE	3	1	1	0	NL32	195.711
RCE	3	1	1	0	NL32	4.748.340
RCE	3	1	1	0	NL32	1.005.863
RCE	3	1	1	0	NL32	7.713.656
RCE	3	1	1	0	NL326	588.113
RCE	3	1	1	0	NL33	1.970.264
RCE	3	1	1	0	NL33	7.500.000
RCE	3	1	1	0	NL33	1.714.650
RCE	3	1	1	0	NL33	1.700.000
RCE	3	1	1	0	NL33	902.204
RCE	3	1	1	0	NL33	776.968
RCE	3	1	1	0	NL33	14.564.086
RCE	3	1	1	0	NL335	1.000.000
RCE	3	2	1	0	NL335	2.455.734
RCE	3	1	1	1	NL32	566.290
RCE	3	1	1	1	NL33	1.377.131
RCE	3	1	1	3	NL32	630.037
RCE	3	1	1	5	NL33	600.000
RCE	3	1	1	6	NL32	1.303.361
RCE	3	1	1	6	NL33	1.282.500
RCE	3	1	1	16	NL31	839.338
RCE	3	1	1	18	NL326	2.000.000
RCE	3	1	1	19	NL32	1.057.172
RCE	3	1	1	19	NL326	4.800.985
RCE	3	1	1	21	NL33	760.000
RCE	3	1	1	21	NL33	2.700.000
RCE	3	1	1	21	NL33	3.460.000
RCE	3	1	1	22	NL23	1.926.350
RCE	3	1	1	22	NL31	1.614.567
RCE	3	1	1	22	NL32	600.000
RCE	3	1	1	22	NL32	1.769.000
RCE	3	1	1	22	NL32	1.368.114
RCE	3	1	1	22	NL32	1.324.730
RCE	3	1	1	22	NL32	824.149
RCE	3	1	1	22	NL32	5.885.993
RCE	3	1	1	22	NL33	1.504.181
RCE	3	1	1	22	NL33	1.322.415
RCE	3	1	1	22	NL33	3.342.826
RCE	3	1	1	22	NL33	6.169.422
RCE	4	1	1	0	NL33	1.788.260
RCE	4	1	1	1	NL32	1.348.670
RCE	4	1	1	22	NL31	1.756.910
RCE	5	1	1	0	NL335	897.869
RCE	5	1	1	22	NL31	2.828.581
RCE	5	1	1	22	NL33	1.129.719
RCE	6	1	1	0	NL31	1.070.000
RCE	6	1	1	0	NL32	494.890
RCE	6	1	1	0	NL33	800.757
RCE	6	1	1	0	NL33	384.000
RCE	6	1	1	0	NL33	1.184.757
RCE	6	1	1	0	NL335	400.000
RCE	6	1	1	1	NL33	955.620
RCE	6	1	1	9	NL33	315.292
RCE	6	1	1	9	NL33	200.000
RCE	6	1	1	9	NL33	1.698.600
RCE	6	1	1	9	NL33	515.292
RCE	6	1	1	11	NL33	1.200.000

Doelstelling	Prioritair thema	Financieringsvorm	Grondgebied	Economische activiteit	Plaats	Toegewezen communautaire bijdrage
RCE	6	1	1	21	NL326	619.651
RCE	6	1	1	21	NL326	241.661
RCE	6	1	1	21	NL326	861.311
RCE	6	1	1	22	NL33	804.800
RCE	7	1	1	22	NL332	171.659
RCE	8	3	1	0	NL23	1.245.000
RCE	8	1	1	0	NL23	1.075.000
RCE	8	2	1	16	NL332	2.000.000
RCE	8	1	1	22	NL31	1.249.516
RCE	8	1	1	22	NL326	4.562.394
RCE	8	1	1	22	NL326	418.800
RCE	8	1	1	22	NL326	4.981.194
RCE	9	1	1	0	NL32	3.413.757
RCE	9	1	1	0	NL33	3.400.000
RCE	9	1	1	0	NL335	381.702
RCE	9	1	1	0	NL335	2.230.070
RCE	9	1	1	0	NL335	2.611.772
RCE	9	1	1	16	NL326	2.726.095
RCE	9	1	1	21	NL23	2.833.334
RCE	9	1	1	22	NL31	2.699.404
RCE	9	1	1	22	NL326	3.475.000
RCE	9	1	1	22	NL332	340.416
RCE	11	1	1	22	NL31	2.539.450
RCE	11	1	1	22	NL32	1.130.132
RCE	11	1	1	22	NL33	212.000
RCE	12	1	1	22	NL332	266.360
RCE	13	1	1	0	NL33	600.000
RCE	13	1	1	19	NL32	848.000
RCE	13	1	1	22	NL326	152.000
RCE	14	1	1	0	NL335	1.833.977
RCE	26	1	1	0	NL31	2.000.000
RCE	39	1	1	0	NL332	569.041
RCE	39	1	1	8	NL32	1.015.658
RCE	39	1	1	8	NL33	200.000
RCE	41	1	1	8	NL23	800.000
RCE	42	1	1	8	NL32	1.720.269
RCE	42	1	1	8	NL33	2.919.750
RCE	42	1	1	8	NL33	1.354.317
RCE	42	1	1	8	NL33	1.354.317
RCE	42	1	1	22	NL335	226.185
RCE	43	1	1	0	NL33	599.280
RCE	43	1	1	8	NL33	2.468.000
RCE	43	1	1	8	NL33	808.000
RCE	43	1	1	8	NL33	401.378
RCE	43	1	1	8	NL33	3.677.378
RCE	43	2	1	8	NL332	1.683.877
RCE	43	1	1	9	NL32	1.337.399
RCE	43	1	1	9	NL32	231.021
RCE	43	1	1	9	NL32	1.568.420
RCE	43	1	1	12	NL32	951.308
RCE	43	1	1	19	NL326	1.564.140
RCE	43	1	1	21	NL32	614.782
RCE	43	1	1	21	NL32	1.328.005
RCE	43	1	1	21	NL32	1.942.787
RCE	43	1	1	21	NL33	676.081
RCE	43	1	1	22	NL310	1.060.000
RCE	50	1	1	0	NL332	1.300.000
RCE	50	1	1	13	NL332	2.150.000
RCE	50	1	1	22	NL332	1.872.496
RCE	51	1	1	21	NL332	630.000
RCE	52	1	1	0	NL33	1.858.974
RCE	52	1	1	20	NL33	1.338.623
RCE	52	1	1	22	NL310	194.900
RCE	56	1	1	0	NL31	800.000
RCE	56	1	1	0	NL32	1.235.048
RCE	56	1	1	0	NL32	3.754.344
RCE	56	1	1	0	NL32	3.171.750
RCE	56	1	1	0	NL32	8.161.142
RCE	56	1	1	0	NL33	1.575.000
RCE	56	1	1	16	NL326	84.293
RCE	56	1	1	20	NL23	921.700
RCE	56	1	1	20	NL23	466.500
RCE	56	1	1	20	NL23	1.388.200
RCE	56	1	1	20	NL31	1.600.000

Doelstelling	Prioritair thema	Financieringsvorm	Grondgebied	Economische activiteit	Plaats	Toegewezen communautaire bijdrage
RCE	56	1	1	20	NL33	2.000.000
RCE	57	1	1	0	NL33	2.000.000
RCE	57	1	1	20	NL23	1.300.000
RCE	57	1	1	20	NL23	2.559.000
RCE	57	1	1	20	NL23	3.859.000
RCE	57	1	1	20	NL23	887.551
RCE	57	1	1	20	NL326	327.858
RCE	57	1	1	20	NL33	1.634.000
RCE	58	1	1	0	NL32	623.600
RCE	58	1	1	0	NL335	1.888.2

G4P4

Tabel B14: Lissabon committeringen per prioriteit t/m 31 december 2012

	EFRO budget in euro	Lissabon opgave OP = 63% van totaal	Lissabon opgave volgens TK in %	Lissabonopgave volgens TK in euro	Gecommitteerd in euro	Gecommitteerd % v.d. Lissabon opgave
prioriteit 1	147.735.000			146.370.860	147.024.215	100%
prioriteit 2	53.680.000		28%	15.030.400	17.608.284	117%
prioriteit 3	96.761.000		34%	32.898.740	29.764.294	90%
prioriteit 4	12.424.000					
totaal	310.600.000	194.300.000	63%	194.300.000	194.396.792	100%

Tabel B15 Codes voor de dimensie financieringsvorm (in euro's)

Code	Codes voor dimensie Financieringsvorm	Opgave OP	EFRO Gecommitteerd (euro)	% gecommitteerd tov totaal gecommitteerd
1	Niet-terugvorderbare hulp	264.010.000	292.343.632	98,9%
2	Hulp (lening, rentesubsidie, garanties)	27.954.000	7.739.611	0,6%
3	Risicokapitaal (participatie, risicokapitaalfonds)	18.636.000	1.245.000	0,5%
4	Andere financieringsvormen	0	0	0,0%
Totaal		310.600.000	301.328.243	100%

Tabel B16 Codes voor de dimensie economische activiteit (in euro's)

Code	Code voor dimensie Economische Activiteit	EFRO Gecommitteerd (euro)	% van totaal
0	Niet van toepassing	111.894.786	37,1%
1	Landbouw, jacht en bosbouw	5.447.711	1,8%
3	Vervaardiging van voedingsmiddelen en dranken	630.037	0,2%
4	Vervaardiging van textiel en textielproducten	359.568	0,1%
5	Vervaardiging van transport producten	600.000	0,2%
6	Niet nader genoemde be- en verwerkende industrie	7.230.861	2,4%
8	Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en warm water	13.371.249	4,4%
9	Winning, zuivering en distributie van water	3.782.312	1,3%
11	Vervoer	8.765.000	2,9%
12	Bouwnijverheid	951.308	0,3%
13	Groothandel en detailhandel	11.431.786	3,8%
14	Hotels en restaurants	869.710	0,3%
16	Onroerend goed, verhuur en zakelijke dienstverlening	12.575.285	4,2%
17	Openbaar bestuur	800.000	0,3%
18	Onderwijs	7.506.055	2,5%
19	Gezondheidszorg	19.625.803	6,5%
20	Gemeenschapsvoorzieningen en sociaal-culturele en persoonlijke diensten	27.061.678	9,0%
21	Activiteiten in verband met het milieu	10.403.513	3,5%
22	Andere niet nader genoemde diensten	58.021.581	19,3%
Totaal		301.328.243	100,0%

Tabel B17 Codes voor de territoriale dimensie (in euro's)

Code	Codes voor dimensie Financieringsvorm	EFRO Gecommitteerd (euro)
0	Niet van toepassing	12.424.000
1	Stedelijk	288.904.243
Totaal		301.328.243

Tabel B18 Codes voor de dimensie locaties

Code	Locatie COROP / NUTS gebieden	EFRO Gecommitteerd (euro)
NL23	Flevoland	29.515.652
NL3	West Nederland	12.424.000
NL31	Utrecht	26.295.656
NL310	Utrecht	5.165.439
NL32	Noord-Holland	49.724.165
NL326	Groot Amsterdam	35.051.845
NL33	Zuid-Holland	85.727.025
NL332	Agglomeratie s Gravenhage	28.017.204
NL335	Groot Rijnmond	29.407.257
Totaal		301.328.243

Tabel B19 Indeling projecten volgens typologie

Nummer	Project	Prioriteit	Vastlegging TSK	Vastlegging EFRO	Hoofdtypologie	Subtypologie
23A.012	Made@De Overkant-leren, creeren, produceren&verkopen	3	11.888.897	2.726.095	Bedrijfsruimte	Creatief
23A.003	Haringpakkerstoren	3	263.416	84.293	Bedrijfsruimte	Cultuur
23A.004	Verbeteren economische functies Damrak - 8 panden	3	12.087.890	4.835.156	Bedrijfsruimte	Cultuur
23A.005	Verbeteren economische functies Damrak - 5 historische panden	3	3.397.670	1.359.068	Bedrijfsruimte	Cultuur
23U.004	Kunstfactor	3	995.000	398.000	Bedrijfsruimte	Cultuur
23U.010	Creative Industrie Jan Jongerius	3	3.123.790	1.249.516	Bedrijfsruimte	Cultuur
23R.005	De Hofbogen	3	4.720.723	1.888.290	Bedrijfsruimte	MKB
23A.001	ARM	3	2.985.204	731.335	Bedrijfsruimte	Sociaal
23A.016	Investeringsregeling World of Food	3	1.047.000	418.800	Bedrijven	catering
23D.019	JESSICA Fonds Ruimte en Economie Den haag (FRED)	3	4.860.000	2.000.000	Bedrijven	Financieel
21D.004	Innovatie Stimuleringsregeling InnoSportLab Den Haag	1	524.984	171.659	Bedrijven	Topsport
23D.001	Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)	3	1.997.400	665.800	Bedrijven	Veilig
22Z.013	Pilotproject Waalblok 4B-concept water	2	4.246.500	1.698.600	Bedrijven	Water
22H.002	Verbetering natuurkwaliteit Westduinpark - periode 2010-2015	2	2.237.900	630.000	Beheer	Recreatie
24Z.001	Technische Bijstand Kansen voor West	4	24.848.000	12.424.000	Beheer	
23D.008	Internationaal Experience Center "De Poort"	3	1.896.854	535.354	Cultuur	Openbare ruimte
23A.009	Vernieuwing Elthetocomplex	3	1.770.939	708.375	Cultuur	Sociaal
23F.005	Cultuurhuis Hommeles: activiteiten voor de wijk	3	605.045	302.522	Cultuur	Sociaal
23A.011	uitbreiding Verzetsmuseum met een kindermuseum	3	2.153.972	300.000	Cultuur	
23A.015	EYE in Amsterdam-Noord	3	3.938.615	1.500.000	Cultuur	
23F.008	VeiligheidsExpo Almere	3	7.088.166	2.559.000	Cultuur	
21D.003	JESSICA Energiefonds Den Haag (ED)	1	4.000.000	1.683.877	Energie	Financieel
21G.002	Erasmus MC Life Science Incubator	1	2.824.297	1.129.719	Incubator	Bedrijven
21G.003	RDM Innovation Dock - fase 3	1	7.760.000	1.970.264	Incubator	Bedrijven
21M.004	Incubator Matrix VI	1	14.796.621	3.413.757	Incubator	Bedrijven
21T.003	Utrecht Science Park	1	2.098.345	839.338	Incubator	Bedrijven
21X.003	Life Science Incubator Utrecht	1	14.516.158	2.828.581	Incubator	Bedrijven
21Z.001	BioPartner Accelerator	1	14.109.575	3.400.000	Incubator	Bedrijven
21Z.007	Technostarters-New Business Development YES!Delft	1	2.255.511	902.204	Incubator	Bedrijven
21Z.010	Technopolis Accelerator	1	9.074.943	3.342.826	Incubator	Bedrijven
21H.002	Het Haagse Hogeschool KIO programma	1	1.494.800	747.400	Kennis	Clusters
21M.005	Creative City Lab	1	678.610	195.711	Kennis	Creatief
21A.003	West Orange	1	1.625.528	619.651	Kennis	Energie
21F.009	Emerging Disease Campus	1	971.969	388.788	Kennis	Land en Tuinbouw
21Z.008	Tomaten op afvalwater	1	788.231	315.292	Kennis	Land en Tuinbouw
21Z.009	Taskforce Duurzame Greenport Westland-Oostland	1	3.442.827	1.377.131	Kennis	Land en Tuinbouw
21Z.019	Gietwater op Maat	1	1.250.000	200.000	Kennis	Land en Tuinbouw
21G.005	Ontwikkeling STC-Group tot hoogwaardig kennisinstituut	1	20.335.000	7.565.000	Kennis	Maritiem
21N.001	MCN Maritime Campus Netherlands	1	7.320.000	1.769.000	Kennis	Maritiem
21M.002	PICNIC 2008-2010 Internationaal Cross Media Platform	1	2.783.874	600.000	Kennis	Media
21M.007	CineGrid Amsterdam	1	2.969.632	1.130.132	Kennis	Media
21N.007	Cross Media Expertisecentrum	1	5.241.500	1.324.730	Kennis	Media
23A.007	Meesteropleiding Theater- en Modecoupeurs	3	720.696	288.279	Kennis	Mode
21A.007	Innovatieregio Amsterdam: integratie kennis, kunde, kassa	1	10.833.283	3.475.000	Kennis	Ondernemen
21H.001	Partners in Business SOB Haaglanden	1	1.627.379	441.297	Kennis	Ondernemen
21H.003	Poortgebouw / Bezoekerscentrum Vredespaleis	1	2.858.558	600.000	Kennis	Recht
21H.006	Living Lab The Hague	1	15.617.064	3.320.704	Kennis	Recht
21N.005	House of Food	1	2.117.249	630.037	Kennis	Voedsel
21Z.003	EcoShape - Building with Nature	1	2.707.000	760.000	Kennis	Water
21Z.016	Slim meten en monitoren	1	530.000	212.000	Kennis	Water
22Z.014	Kennisontwikkeling Zandmotor Delfland	2	6.750.000	2.700.000	Kennis	Water
21M.006	Life Sciences Centrum Amsterdam	1	2.642.930	1.057.172	Kennisoverdracht	Bedrijven
21D.001	EMI	1	1.911.000	600.000	Kennisoverdracht	Bestuur
21N.009	Vizier op de toekomst: agribusiness Noord-Holland Noord	1	1.885.387	566.290	Kennisoverdracht	Clusters
21A.002	Amsterdam Smart City	1	3.910.400	1.564.140	Kennisoverdracht	Energie
21N.012	Innovatiemotor Greenport Aalsmeer	1	2.514.658	1.005.863	Kennisoverdracht	Land en Tuinbouw
21Z.011	Kennis en Innovatie Impuls Greenport Regio Boskoop	1	1.942.420	776.968	Kennisoverdracht	Land en Tuinbouw
22Z.008	Pilot Duurzaam Zuidwijk	2	959.980	384.000	Kennisoverdracht	Land en Tuinbouw
23A.013	De microZOO	3	4.700.000	2.000.000	Kennisoverdracht	Medisch
21T.005	Business Case Centrum voor Aarde & Duurzaamheid	1	6.835.042	1.756.910	Kennisoverdracht	Milieu
23U.002	Aanpak Openbare Ruimte	3	622.183	242.675	Kennisoverdracht	Openbare ruimte
22G.001	Walstroom Binnenvaart Rotterdam	2	6.170.000	2.468.000	Milieu	Energie

Nummer	Project	Prioriteit	Vastlegging TSK	Vastlegging EFRO	Hoofdtypologie	Subtypologie
22M.002	Walstroom in Noord-Holland, deelproject Haven Amsterdam	2	3.630.752	1.337.399	Milieu	Energie
22M.003	Walstroom in Noord-Holland, deelproject Gemeente Zaanstad	2	817.907	231.021	Milieu	Energie
22Z.001	Walstroom in Zuid-Holland	2	1.498.200	599.280	Milieu	Energie
22Z.002	Aardgasmobiliteit	2	5.075.000	1.858.974	Milieu	Energie
22Z.003	Walstroom in Zuid-Holland, deelproject Drechtsteden	2	2.020.000	808.000	Milieu	Energie
22Z.004	Schieveste	2	1.690.203	676.081	Milieu	Energie
23U.005	Emissie vrije Bierboot	3	621.190	194.900	Milieu	Energie
21F.003	Regeling Technologische Milieu Innovatie 2008-2013	1	28.912.899	2.833.334	Milieu	MKB
21N.008	Nieuwe Energie op de Creatieve As	1	2.620.865	824.149	MKB	Creatief
21T.001	Protospace Utrecht	1	1.400.000	560.000	MKB	Creatief
23D.006	Creative Stad Den Haag	3	3.511.690	1.404.676	MKB	Creatief
21T.004	Amersfoort Innovatief Sterk	1	6.348.625	2.539.450	MKB	Digitaal
21A.004	EnergiefLoket	1	604.151	241.661	MKB	Energie
21A.001	Garantiefonds Microkredieten Amsterdam	1	1.200.000	400.000	MKB	Financieel
21D.018	Startersfonds Den Haag	1	2.400.000	1.200.000	MKB	Financieel
21F.004	Doorstart Technofonds Flevoland BV	1	5.500.000	1.245.000	MKB	Financieel
21F.007	Innovatie Incentive Lelystad	1	20.150.000	1.075.000	MKB	Financieel
23A.008	Investeringsregeling voor ondernemers in Economische Kansenzones	3	12.176.968	4.562.394	MKB	Financieel
23R.003	Regling BedrijvenVerbeterGebieden (BVG)	3	5.575.175	2.230.070	MKB	Financieel
23R.004	Economische Kansenzones Rotterdam II	3	14.600.000	5.840.000	MKB	Financieel
21M.011	Clusterregeling Metropoolregio Amsterdam	1	12.530.000	4.748.340	MKB	Innovatie
21Z.002	Clusterregeling Zuid-Holland	1	35.500.000	7.500.000	MKB	Innovatie
21X.002	Dutch Game Garden 2010-2015	1	4.035.059	1.614.567	MKB	Kennis
21F.001	Duurzame groei door innovatie en kenniscirculatie	1	8.100.198	3.240.164	MKB	Kennisoverdracht
21F.002	Ondersteuning Innovatief Ondernemerschap Flevoland	1	8.505.211	3.402.084	MKB	Kennisoverdracht
21M.001	KansenKanon-2	1	4.548.104	1.763.742	MKB	Kennisoverdracht
21M.010	Green Metropole	1	2.237.224	494.890	MKB	Kennisoverdracht
21N.006	KansenKanon Noordwest-Holland	1	2.972.456	1.368.114	MKB	Kennisoverdracht
21R.003	i-HIC	1	1.432.340	381.702	MKB	Kennisoverdracht
21T.002	Mijn Bedrijf 2.0 (zie memo 22 december 2010)	1	4.213.649	1.894.336	MKB	Kennisoverdracht
21T.006	Utrecht Innoveert: The Next Step	1	7.103.696	2.699.404	MKB	Kennisoverdracht
21U.001	Partners in Nieuw Ondernemerschap	1	177.922	66.669	MKB	Kennisoverdracht
21Z.004	Kennisbruggen	1	4.206.980	1.714.650	MKB	Kennisoverdracht
21Z.005	Kennisnetwerken en Innovatie in clusters	1	4.340.000	1.700.000	MKB	Kennisoverdracht
23R.002	Ondernemershuis op Zuid Fase I	3	4.584.942	1.833.977	MKB	Kennisoverdracht
23U.008	Wijkeconomie en Kleinschalig Ondernemerschap	3	4.565.156	1.826.062	MKB	Kennisoverdracht
21G.004	Rotterdam Media Commission	1	5.387.668	1.504.181	MKB	Media
23U.009	Designer Café	3	898.920	359.568	MKB	Mode
21R.004	Rotterdam Internet Valley	1	2.330.989	897.869	MKB	Ontwikkeling
23D.013	BIZ Winkelgebied Paleis Noordeinde	3	851.040	340.416	MKB	Ontwikkeling
21Z.022	Valorisatieprogramma Deltatechnologie en Water	1	3.638.790	1.788.260	MKB	Water
21R.001	Drijvend PalviJoen	1	4.276.867	400.000	Ontwikkeling	Bouw
21R.007	Aquadock - CTD	1	611.065	245.995	Ontwikkeling	Bouw
22N.004	Innovatiesnelweg	2	3.159.808	951.308	Ontwikkeling	Bouw
21N.004	Open Innovatie-Alliantie Groot Composiet Noord-Holland	1	5.646.075	1.303.361	Ontwikkeling	Composiet
21A.008	Operatie Boeggolf	1	1.470.282	588.113	Ontwikkeling	Energie
21D.002	PowerPlane Development Project; Airborne Wind Energy	1	1.900.961	569.041	Ontwikkeling	Energie
21F.006	Energierijk	1	6.116.490	800.000	Ontwikkeling	Energie
21G.001	Pilot project kleinschalige windturbines in de gebouwde omgeving	1	1.039.702	200.000	Ontwikkeling	Energie
21H.005	Aardwarmte Den Haag	1	17.901.000	2.919.750	Ontwikkeling	Energie
21M.003	Koudewinning Ouderkerkerplas	1	1.536.954	614.782	Ontwikkeling	Energie
21N.010	Ontwikkeling grootschalige inzet offshore getijstroomenergie	1	4.300.673	1.720.269	Ontwikkeling	Energie
21N.011	De HeatMatcher	1	3.323.005	1.328.005	Ontwikkeling	Energie
21R.002	Powered by You	1	506.143	226.185	Ontwikkeling	Energie
21Z.012	Bioproces Pilot Facility (BPF)	1	41.500.000	4.645.000	Ontwikkeling	Energie
21Z.015	Kenniscentrum Plantenstoffen	1	2.670.000	1.282.500	Ontwikkeling	Energie
21Z.017	Delft Aardwarmte Pilot-Project (DAPP)	1	6.761.680	1.354.317	Ontwikkeling	Energie
22Z.006	Kassenwarmte Hoogeland en De Naaldhorst	2	4.809.183	401.378	Ontwikkeling	Energie
22Z.011	LNG Dual fuel voor de Binnenvaart	2	3.464.060	1.200.000	Ontwikkeling	Energie
21R.006	UDF SOFIE	1	6.500.000	2.455.734	Ontwikkeling	Financieel
21F.005	Geo Valley	1	5.901.800	1.926.350	Ontwikkeling	Geomatica
21Z.020	De Duurzaamheidsfabriek	1	9.428.860	804.800	Ontwikkeling	Innovatie
21N.003	Ontwikkeling robotechniek voor primaire productiebedrijven	1	7.405.320	1.348.670	Ontwikkeling	Land en Tuinbouw
21Z.021	Groene Revolutie in de Nederlandse Glastuinbouw	1	2.001.893	800.757	Ontwikkeling	Land en Tuinbouw
21R.005	MEC-Innovatie	1	3.605.937	1.000.000	Ontwikkeling	Maritiem

Nummer	Project	Prioriteit	Vastlegging TSK	Vastlegging EFRO	Hoofdtypologie	Subtypologie
21Z.013	Proeftuin Maritieme Innovatie	1	1.533.465	600.000	Ontwikkeling	Maritiem
21F.010	Nieuw- en verbouw Biosafety level 3 diefaciliteit	1	10.285.661	1.400.000	Ontwikkeling	Medisch
21M.008	Spinoza Centrum	1	13.124.359	4.495.238	Ontwikkeling	Medisch
21M.009	GMP2	1	6.415.584	2.566.234	Ontwikkeling	Medisch
21N.013	Holland Health	1	3.500.000	1.400.000	Ontwikkeling	Medisch
21N.014	INPREZE	1	2.180.500	848.000	Ontwikkeling	Medisch
21Z.014	NeCEN Open Access	1	7.235.085	2.894.034	Ontwikkeling	Medisch
21Z.018	Bio Simulation Factory	1	7.594.000	2.500.000	Ontwikkeling	Medisch
23A.014	VU University Medical PET-MRI Center	3	12.948.385	4.800.985	Ontwikkeling	Medisch
21N.002	Dutch Offshore Wind Energy Services D OWES	1	2.987.230	1.015.658	Ontwikkeling	Onderhoud
23D.014	Laak noord Scoort; programma gezondheid, welzijn, sport	3	2.871.285	1.100.000	Ontwikkeling	Sociaal
21H.004	InnoSportLab Zeilen	1	4.716.080	1.322.415	Ontwikkeling	Topsport
21U.002	Proefinstallatie Nereda technologie rwzi Utrecht	1	2.675.000	1.070.000	Ontwikkeling	Water
22Z.015	Duurzame Pot en Containerplanten Teelt (PCT) Rijnwoude	2	2.389.050	955.620	Ontwikkeling	Water
23R.001	Revitalisering Nieuwe Binnenweg	3	17.598.114	6.900.000	Openbare ruimte	Bedrijfsruimte
23R.007	Revitalisering Winkelgebied Oude Noorden	3	4.650.000	1.827.000	Openbare ruimte	Bedrijfsruimte
23R.008	Revitalisering Winkelboulevard Zuid	3	7.176.400	2.870.560	Openbare ruimte	Bedrijfsruimte
23U.012	Bedrijventerrein Overvecht	3	704.986	283.986	Openbare ruimte	Bedrijfsruimte
23D.002	Revitalisering bedrijventerrein Zichtenburg en Kerketuinen	3	4.500.000	1.300.000	Openbare ruimte	Bedrijven
23D.020	2e Fase revitalisering Zichtenburg, Kerketuinen, Dekkersho	3	7.193.325	1.872.496	Openbare ruimte	Bedrijven
23U.003	Zingende Toren	3	1.245.825	247.133	Openbare ruimte	Cultuur
22Z.007	Haven Zuid Alblasserdam	2	2.997.316	925.000	Openbare ruimte	Herinrichting
23D.004	Stadstuin Emma's Hof	3	1.472.038	450.000	Openbare ruimte	Herinrichting
23D.009	Herinrichting Grote Marktstraat	3	6.059.128	1.698.976	Openbare ruimte	Herinrichting
23D.012	Aanpak Theresiastraat	3	1.474.236	592.700	Openbare ruimte	Herinrichting
23F.002	Atolplaza motor voor kwaliteitsimpuls leefomgeving	3	7.833.716	2.000.000	Openbare ruimte	Herinrichting
23F.004	Stadscentrum Almere: Bereikbaarheid op maat	3	7.090.000	2.772.235	Openbare ruimte	Herinrichting
23F.006	Revitalisering Boswijk Centrum	3	2.017.404	753.151	Openbare ruimte	Herinrichting
23R.006	Herinrichting Openbare Ruimte Katendrecht	3	1.339.741	409.875	Openbare ruimte	Herinrichting
23T.001	Ontwikkeling Buurtas Hogeweg	3	12.042.240	3.000.000	Openbare ruimte	Herinrichting
23U.013	Aanleg 1e fase Parkpergola - Leidsche Rijn Park	3	2.456.887	800.000	Openbare ruimte	Herinrichting
23U.014	Upgrading havenbekkens Lage Weide	3	5.000.000	2.000.000	Openbare ruimte	Herinrichting
22H.001	Boulevard Scheveningen	2	4.146.194	1.634.000	Openbare ruimte	Onderhoud
22T.001	Laakzone Amersfoort	2	8.030.500	1.600.000	Openbare ruimte	Recreatie
23F.001	Kwaliteitsimpuls ontwikkeling Kuststrook	3	4.560.689	946.654	Openbare ruimte	Recreatie
23F.007	Multifunctionele Sportaccommodatie Almere	3	2.381.515	833.170	Openbare ruimte	Recreatie
23D.015	Royaal Mariahoeve	3	816.819	319.100	Openbare ruimte	
23D.016	Opwaardering Haagse Markt	3	8.239.000	2.150.000	Openbare ruimte	
23D.017	Herinrichting openbare ruimte Stationsplein Den Haag	3	5.627.710	869.710	Openbare ruimte	
23D.018	Kwaliteitsimpuls openbare ruimte winkelstraten	3	6.004.800	1.789.086	Openbare ruimte	
22F.003	Natuurpark Lelystad: duurzaam verbindend	2	1.933.000	466.500	Recreatie	Herinrichting
22G.002	Realisatie Willem-Alexander Baan	2	6.987.072	1.913.000	Recreatie	Topsport
22F.001	Integrale Inrichting Veluwerandmeren IIVR-2	2	6.500.000	1.300.000	Recreatie	
22F.002	Project Roggebotstaete	2	3.826.000	921.700	Recreatie	
22M.001	Pleisterplaats / recreatieknooppunt Kustbatterij Fort Diemerdam	2	1.641.020	623.600	Recreatie	
22N.001	Groene Carr�� Zuid en West	2	3.705.335	1.235.048	Recreatie	
22N.002	Haarlemmermeer Overbruggen	2	12.419.599	3.754.344	Recreatie	
22N.003	Natuurbrug "Zandpoort"	2	7.929.376	3.171.750	Recreatie	
22X.001	Versterken cultureel toeristische waarde landgoederen Ameliswee	2	2.431.000	800.000	Recreatie	
22Z.005	Versterking groenrecreatieve structuren Papendrecht	2	4.150.000	1.575.000	Recreatie	
22Z.009	Langzaam verkeersbrug tussen Westerpark en N3MP	2	5.779.918	2.000.000	Recreatie	
22Z.010	Duivenvoorde Corridor	2	4.056.434	1.338.623	Recreatie	
22Z.012	Groenzone Berkel-Pijnacker, fase 1	2	6.500.000	2.000.000	Recreatie	
23D.007	Overdekte Skatebaan Binckhorst	3	998.948	399.579	Recreatie	
23F.003	Zorg en doelgroepenbad Bad Hanzeborg	3	1.245.035	350.000	Recreatie	
22N.005	Toeristische Ontwikkeling Zaanse Schans	2	4.079.680	887.551	Toerisme	
23A.002	Westergasfabriek 'Het Levende Park'	3	428.978	152.000	Toerisme	
23A.006	De Toekomst van Museum Ons' Lieve Heer op Solder	3	9.777.425	3.368.643	Toerisme	
23A.010	Versterken van de toeristische functie van de Westerkerk	3	819.644	327.858	Toerisme	
23D.003	Humanity House	3	5.002.455	2.000.000	Toerisme	
23D.005	Panorama Mesdag	3	4.046.455	1.408.374	Toerisme	
23D.011	Mauritshuis bouwt aan de toekomst	3	6.027.437	2.000.000	Toerisme	
23D.021	Haagse Hoogtepunten in Beeld	3	666.360	266.360	Toerisme	
23U.006	Trajectum Lumen	3	3.226.000	1.060.000	Toerisme	
23U.011	De Nieuwe Bouwwoods	3	1.059.868	400.000	Werk	Cultuur
23U.007	De Wissel	3	665.000	330.000	Werk	Kennisoverdracht
23U.001	Revitalisatie Flora's Hof Lichte Gaard	3	2.478.428	800.000	Werk	Recreatie

G4P4

Tabel B20: Vastlegging Eerste typologie geaccumuleerd

Aantal projecten	TSK	EFRO	Hoofdttypologie	% EFRO t.o.v. totaal gecommitteerd
33	198.247.818	63.261.395	MKB	21%
38	226.293.442	56.054.499	Ontwikkeling	19%
26	132.658.583	40.844.832	Openbare ruimte	14%
21	92.663.199	28.660.152	Kennis	10%
15	70.102.737	21.849.144	Recreatie	7%
8	67.435.450	17.826.689	Incubator	6%
8	965.254.486	13.271.753	Bedrijfsruimte	4%
2	27.085.900	13.054.000	Beheer	4%
9	34.074.434	11.470.786	Toerisme	4%
9	50.436.151	11.006.989	Milieu	4%
10	27.924.000	9.954.018	Kennisoverdracht	3%
6	17.453.591	5.905.251	Cultuur	2%
5	12.675.884	4.954.859	Bedrijven	2%
1	4.000.000	1.683.877	Energie	1%
3	4.203.296	1.530.000	Werk	1%

Tabel B21: Vastlegging Tweede typologie geaccumuleerd

Aantal projecten	TSK	EFRO	Subtypologie	% EFRO t.o.v. totaal gecommitteerd
30	153.974.181	52.851.326	(geen)	18%
25	124.963.464	28.448.446	Energie	9%
9	67.983.574	22.904.491	Medisch	8%
14	57.652.878	22.715.794	Kennisoverdracht	8%
10	76.962.143	22.692.075	Financieel	8%
11	81.771.705	22.056.357	Bedrijven	7%
12	51.715.706	15.868.437	Herinrichting	5%
3	57.458.860	13.053.140	Innovatie	4%
4	30.129.500	11.881.546	Bedrijfsruimte	4%
4	32.794.402	10.934.000	Maritiem	4%
7	22.936.340	9.184.480	Water	3%
7	22.173.459	8.573.166	Cultuur	3%
9	21.277.298	6.597.469	Land en Tuinbouw	2%
5	20.100.062	5.710.631	Creatief	2%
5	19.689.032	4.809.824	Recreatie	2%
2	33.633.622	4.721.624	MKB	2%
4	16.382.674	4.559.043	Media	2%
2	18.475.622	3.920.704	Recht	1%
2	12.460.662	3.916.297	Ondernemen	1%
3	12.228.136	3.407.074	Topsport	1%
4	8.232.473	2.842.232	Sociaal	1%
2	7.133.424	2.649.658	Onderhoud	1%
1	6.348.625	2.539.450	Digitaal	1%
1	5.901.800	1.926.350	Geomatica	1%
1	6.835.042	1.756.910	Milieu	1%
4	4.035.059	1.614.567	Kennis	1%
3	8.047.740	1.597.303	Bouw	1%
2	3.380.187	1.313.690	Clusters	0%
1	5.646.075	1.303.361	Composiet	0%
2	3.182.029	1.238.285	Ontwikkeling	0%
2	2.519.037	778.029	Openbare ruimte	0%
1	1.997.400	665.800	Veilig	0%
2	1.619.616	647.847	Mode	0%
1	2.117.249	630.037	Voedsel	0%
1	1.911.000	600.000	Bestuur	0%
1	1.047.000	418.800	catering	0%

Tabel B22: kernindicatoren Prioriteit 1 Kennis, Innovatie en Ondernemerschap

Kernindicator		2007	2008	2009	2010	2011	2012	Totaal	% tov doel
(C1) Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen (in FTE)	Resultaat	-	-	317	903	1.134	910	3.264	105%
	Doel							3.120	
	Uitgangssituatie	-	-	5.240	51-	561	987	6.737	216%
(C4) Aantal R&D projecten	Resultaat	-	-	130	88-	12-	9	39	32%
	Doel							121	
	Uitgangssituatie	-	-	629	569-	1-	17	76	63%
(C5) Aantal samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en kennis/researchinstellingen	Resultaat	-	-	96	15-	39-	16	58	66%
	Doel							88	
	Uitgangssituatie	-	-	501	364-	70-	21	88	100%
(C7) Aantal ondersteunde MKB bedrijven	Resultaat	-	-	2.073	4.798	322-	1.870	8.419	1574%
	Doel							535	
	Uitgangssituatie	-	-	8.482	1.818	47	1.391	11.738	2194%
(C8) Aantal ondersteunde startende bedrijven en kleiner bedrijven < 5 jaar	Resultaat	-	-	392	566	77-	633	1.514	565%
	Doel							268	
	Uitgangssituatie	-	-	1.617	444	565-	770	2.266	846%
(C10) Uitgelokte private vervolginvesteringen	Resultaat	-	-	4.329.508	13.249.055	25.957.335	95.549.311	139.085.208	449%
	Doel							31.000.000	
	Uitgangssituatie	-	-	130.969.805	121.632.076	49.983.214	179.069.423	481.654.518	1554%

Tabel B23: kernindicatoren Prioriteit 2 Attractieve regio's

Kernindicator		2007	2008	2009	2010	2011	2012	Totaal	% tov doel
(C1) Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen	Resultaat	-	-	6	3	3	63	75	6%
	Doel							1.340	
	Uitgangssituatie	-	-	677	202	86	307	1.272	95%
(C34) Aantal toeristische-recreatieve projecten	Resultaat	-	-	-	-	4	2	6	17%
	Doel							35	
	Uitgangssituatie	-	-	33	15-	2-	2	18	51%

Tabel B24: kernindicatoren Prioriteit 3 Attractieve steden

Kernindicator		2007	2008	2009	2010	2011	2012	Totaal	% tov doel
(C1) Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen (in FTE)	Resultaat	-	-	81	381	380	334	1.176	49%
	Doel							2.420	
	Uitgangssituatie	-	-	1.087	-	1.445	76	2.608	108%
(C39) Aantal gerenoveerde of nieuwe stedelijke voorzieningen	Resultaat	-	-	8	4	7	2	21	53%
	Doel							40	
	Uitgangssituatie	-	-	32	14	10	11-	45	113%
(C40) Aantal projecten gericht op ondernemerschap, stads/wijkeconomie	Resultaat	-	-	16	13	10-	5	24	69%
	Doel							35	
	Uitgangssituatie	-	-	50	18-	7	8	47	134%
(C41) Aantal projecten gericht op participatie leefbaarheid of sociale activering	Resultaat	-	-	10	4	7	6	27	32%
	Doel							84	
	Uitgangssituatie	-	-	34	-	6	2	42	50%

Tabel B25: outputindicator Prioriteit 1

Outputindicator		2007	2008	2009	2010	2011	2012	Totaal	% tov doel
R&D investeringen (private bijdragen aan onderzoeksfaciliteiten, onderzoeksorganisaties etc)	Resultaat	-	-	2.480.221	4.304.103	13.572.469	9.537.655	29.894.449	62%
	Doel							48.000.000	
	Uitgangssituatie	-	-	46.114.186	63.363.865	2.088.521	24.529.083	136.095.655	284%

G4P4

Tabel B26: outputindicatoren Prioriteit 2

Outputindicator		2007	2008	2009	2010	2011	2012	Totaal	% tov doel
Aantal projecten gericht op verbetering van natuur, landschap of cultureel erfgoed	Resultaat	-	-	-	4	1-	1	4	10%
	Doel								41
	Uitgangsituatie	-	-	24	11-	1	2	16	39%
Aantal hectare bedrijfsterreinen gemoderniseerd	Resultaat	-	-	-	-	-	-	-	0%
	Doel								88
	Uitgangsituatie	-	-	5	125	-	4-	126	143%
Aantal projecten gericht op milieu (incl. externe veiligheid en luchtkwaliteit)	Resultaat	-	-	6	1-	-	2	7	7%
	Doel								104
	Uitgangsituatie	-	-	101	83-	3-	3	18	17%

Tabel B27: outputindicatoren Prioriteit 3

Outputindicator		2007	2008	2009	2010	2011	2012	Totaal	% tov doel
Aantal ha bedrijfslocatie gemoderniseerd	Resultaat	-	-	3	-	10	86	99	68%
	Doel								146
	Uitgangsituatie	-	-	7	48	99	8	162	111%

Tabel B28: Financiële informatie

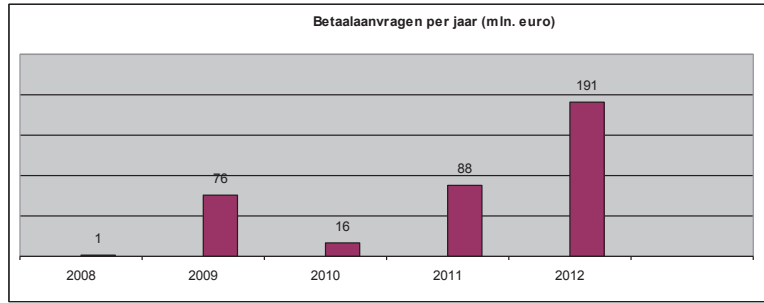
Uitgaven 2012	Bedrag totale subsidiable uitgaven (TSK)	Overheidsbijdrage incl. EFRO	EFRO	EFRO in %
Prioriteit 1	206.428.829	155.548.418	82.571.643	40%
Prioriteit 2	39.290.868	34.224.878	15.716.347	40%
Prioriteit 3	115.753.401	79.600.382	46.301.265	40%
Prioriteit 4	11.279.589	11.279.589	5.639.794	50%
Totaal	372.752.686	280.653.266	150.229.049	

*ingediend in MSF

Tabel B29: Financiële informatie gecertificeerde uitgaven

	Betaalaanvragen per jaar (TSK)
Totaal-generaal 2007-2015	372.752.686
2007	-
2008	1.404.452
2009	76.265.234
2010	16.254.941
2011	88.263.590
2012	190.564.469

Grafiek 29A: gecertificeerde uitgaven en ontvangsten EFRO op basis TSK, 2007-2012

Tabel B30: aantal projecten dat scoort in een of meerdere clusters per 31 december 2012

Aantal projecten	Cluster	EFRO
90	Geen specifiek cluster	146.565.036
56	Lifesciences Medische Technologie Bioscience en Milieutechnologie	99.072.352
40	Creatieve Industrie en Nieuwe media	57.419.777
25	Transport Logistiek en Handel	55.749.676
29	Maritiem cluster en Deltatechnologie	49.687.002
23	Zakelijke dienstverlening	48.398.408
26	Voedsel en Bloemen	44.433.594
18	Toerisme en Congreswezen	26.844.652
10	Composieten	17.863.060
7	Juridisch	15.937.145
7	Geomatica	14.366.270
8	Petrochemische industrie	13.372.483

Tabel B31: aantal projecten dat scoort in een of meerdere doelgroepen per 31 december 2012

Aantal projecten	Doelgroep	EFRO investering (mIn)
147	Geen specifieke doelgroep	253
36	Jongeren	36
20	Allochtonen	24
17	Laagopgeleiden	23
13	Uitkerings Gerechtigdenen Arbeids Gehandicapten	30
9	Vrouwen	15

G4P4

Tabel B32: aantal betrokken onderwijsorganisaties of instituten per 31 december 2012

Project	Betrokken onderwijsorganisatie of onderzoeksinstituut
21M.010 - Green Metropole	AIM, VU, UvA
21G.003 - RDM Innovation Dock - fase 3	Albeda College, Hogeschool Rotterdam
21N.014 - INPREZE	AMC
21F.009 - Emerging Disease Campus	CVI Wageningen
21Z.013 - Proeftuin Maritieme Innovatie	Da Vinci College, Hogeschool Rotterdam, Hogeschool INHolland, STC
21Z.003 - EcoShape - Building with Nature	Deltares, Imares, NIOZ, NIOO-CEME, TU Delft, WUR, TU Twente
21N.011 - De HeatMatcher	ECN, Hogeschool INHolland
21N.002 - Dutch Offshore Wind Energy Services D OWES	ECN, TNO, AMC
21G.002 Erasmus MC Life Science Incubator	ErasmusMC
21H.002 - Het Haagse Hogeschool KIO programma	Haagse Hogeschool
21N.008 - Nieuwe Energie op de Creatieve As	Hogeschool INHolland
21T.001 - Utrecht Innoveert: The Next Step	Hogeschool Utrecht, TNO,
21T.002 - Mijn Bedrijf 2.0 v/h Mens+Kennis=Bedrijvigheid	Hogeschool Utrecht, TNO,
21N.007 - Cross Media Expertisecentrum	Hogeschool van Amsterdam, UU, UvA
21N.001 - MCN Maritime Campus Netherlands	IMARES, Noordelijke Hogeschool Leeuwarden, ROC Kop NH, TNO
21M.008 - Spinoza Centrum	KNAW, UvA, AMC, VU/Vumc, Nederlands Instituut voor
21N.013 - Holland Health	Medisch Centrum Alkmaar, Foreest Medical Group, Hogeschool INHolland
21D.001 - EMI	Nicis Institute
21N.010 - Ontwikkeling grootschalige inzet offshore	NIOZ, WMC, ECN, Deltares
21Z.020 - De Duurzaamheidsfabriek	ROC Da Vinci College
23U.007 - De Wissel	ROC Midden Nederland, Vader Rijn College
23A.001 - ARM	ROC van Amsterdam
21Z.018 - Bio Simulation Factory	RUL
21Z.001 - BioPartner Accelerator	RUL, Lumc
21Z.015 - Kenniscentrum Plantenstoffen	RUL, WUR
21G.005 - Ontwikkeling STC-Group tot hoogwaardig kennisinstituut	STC
21A.008 - Operatie Boeggolf	TNO, TU Delft
21N.004 - Open Innovatie-Alliantie Groot Composiet Noord-Holland	TNO, TU Delft, ECN, Hogeschool INHolland
21F.005 - Geo Valley	TNO, TU Delft, UvA, IMARES, ITC
21Z.009 - Taskforce Duurzame Greenport Westland-Oostland	TNO, WUR, TU Delft
21Z.007 - Technostarters-New Business Development YES!Delft	TU Delft
21Z.008 - Tomaten op afvalwater	TU Delft
21Z.010 - Technopolis Accelerator	TU Delft
21Z.012 - Bioproces Pilot Facility (BPF)	TU Delft
21Z.016 - Slim meten en monitoren	TU Delft
21Z.017 - Delft Aardwarmte Pilot-Project (DAPP)	TU Delft
21Z.019 - Gietwater op Maat	TU Delft
21Z.022 Valorisatieprogramma Deltatechnologie en Water	TU Delft
21R.002 - Powered by You	TU Delft
21H.004 - InnoSportLab Zeilen	TU Delft, Haagse Hogeschool, VU, RUG
21H.005 - Aardwarmte Den Haag	TU Twente
21Z.014 - NeCEN Open Access	TU Twente, Lumc, TU Delft, EUR, Emc, UU, RUG, NKI, TU Eindhoven
21H.006 - Living Lab The Hague	UL
21T.003 - Utrecht Science Park	UU, Hogeschool Utrecht, UMC
21T.005 - Business Case Centrum voor Aarde & Duurzaamheid	UU, TNO, RIVM, Deltares
21A.003 - West Orange	UvA
23A.008 - Investeringsregeling voor ondernemers in Economische	UvA
21M.007 - CineGrid Amsterdam	UvA, TNO
21M.009 - GMP2	VU, Vumc
21A.007 - Innovatieregio Amsterdam: integratie kennis, kunde, kassa	VU, Vumc, AMC, UvA
21M.006 - Life Sciences Centrum Amsterdam	VU/vuMC, UvA, AMC, Sanquin en NKI
23A.014 - VU University Medical PET-MRI Center	Vumc
23U.002 - Aanpak Openbare Ruimte	Wellantcollege
21N.009 - Vizioer op de toekomst: agribusiness Noord-Holland Noord	WUR
21Z.011 - Kennis en Innovatie Impuls Greenport Regio Boskoop	WUR, Wellantcollege

Tabel B34: Contextindicatoren

Contextindicator	Uitgangswaarde (2003)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Doelstelling Landsdeel West 2013	Opmerkingen: beschikbaar zijn de voorlopige cijfers 2007, 2008, 2009 en 2011; bron is TNO (op basis van CBS)
Bruto Regionaal Product Randstad provincies	240 mld. euro	283 mld. euro*	295 mld. euro*	256 mld. euro*	.	262 mld. euro*	.	2% p.j. (CPB: 1,75%)	Statistiek 1x per 2 jaar
Werkzame beroepsbevolking (index 2003=100)	3.325.000	105	108	108	107	107	107	0.5% p.j. (CPB: 0,25%)	Statistiek 1x per 2 jaar
Werkzame beroepsbevolking (% ontwikkeling van jaar op jaar)	3.325.000	3,0%	2,8%	0,1%	-1,2%	0,2%	0,1%	0.5% p.j. (CPB: 0,25%)	Statistiek 1x per 2 jaar
Werkloosheid (% werklozen in de beroepsbevolking)	5,3%	4,4%	3,7%	4,7%	5,5%	5,6%	6,9%	4% p.j. (CPB: 4,5%)	Statistiek 1x per 2 jaar
Totale uitgaven aan R&D (% aandeel in nationale uitgaven R&D)	47,9%	49,2%		51,0%			.	47,5%	Statistiek 1x per 2 jaar
Totale uitgaven aan R&D excl. hoger onderwijsinstellingen (% aandeel in nationale uitgaven R&D excl. hoger onderwijs-instellingen)	42,3%	44,4%		44,8%			.		Statistiek 1x per 2 jaar
Uitgaven R&D totaal	4,4 mld. euro	5,1 mld. euro		5,3 mld. euro			.	4,64 mld. euro	Statistiek 1x per 2 jaar
Uitgaven R&D excl. hoger onderwijsinstellingen	2,5 mld. euro	3 mld. euro		2,8 mld. euro			.		Statistiek 1x per 2 jaar
Aandeel private bedrijven in totale uitgaven R&D	38,1%	40,4%		34,3%			.	50%	Statistiek 1x per 2 jaar
Aandeel private bedrijven in uitgaven R&D excl. hoger onderwijsinstellingen	65,6%	68,5%		65,1%			.		Statistiek 1x per 2 jaar
Netto participatiegraad (% werkzame beroepsbevolking in totale bevolking van 15 tot en met 64 jaar)	65,2%	67,5%	69,0%	68,7%	67,9%	68,0%	67,8%	68%	Statistiek 1x per 2 jaar
Investerings in vaste bedrijfsactiva private sector (exclusief overheid, zorg en overige diensten)	16,9%	nb	nb	nb	nb	nb		16,9%	Statistiek 1x per 2 jaar
Aanvullend									
Bruto Regionaal Product per inwoner Randstad provincies	31.200 euro (2004)	37.000 euro*	38.500 euro*	33.000 euro*	.	33.400 euro*		36.650 (groei 1,8% p.j.)	beschikbaar zijn de voorlopige cijfers 2007, 2008, 2009 en 2011; bron is TNO (op basis van CBS)
Arbeidsproductiviteit Randstad provincies	74.900 euro (2004)	85.700 euro*	88.600 euro*	77.500 euro*	.	78.800 euro*		83.400 (groei 1,2% p.j.)	beschikbaar zijn de voorlopige cijfers 2007, 2008, 2009 en 2011; bron is TNO (op basis van CBS)
Uitstoot broeikasgassen	100,5**	nb	nb					94	3-jaarlijkse enquête
Let op: dit zijn landelijke cijfers!									
Uitstoot broeikasgassen, ontwikkeling t.o.v. 1995 (index1995=100):									
CO ₂		101	103	100	106				
CH ₄		65	66	66	65				
N ₂ O		68	49	47	46				
Algemeen Oordeel (eindcijfer) Benchmark Gemeentelijk Ondernemingsklimaat (ministerie EZ)	6,2***				6,8			6,7	

* voorlopige cijfers; ** Index basisjaar 1990; *** Uitgangswaarde 2002
**** Het is onduidelijk hoe 2002 is berekend. 2007 is een gewogen gemiddelde van de G31 steden die in landdeel West liggen. Wordt 2002 ook zo berekend dan is het rapportcijfer hoger dan 6.2.

Tabel B35: Werkzame beroepsbevolking (x 1000) per gebied, 1990 - 2000 - 2005 tot en met 2012

Gebieden	1990	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Nederland	5.644	6.917	6.973	7.097	7.309	7.501	7.469	7.391	7.392	7.387
Flevoland	81	141	163	165	173	182	182	178	179	179
Utrecht (PV)	409	518	530	541	564	575	576	567	571	573
Noord-Holland	950	1.134	1.157	1.176	1.209	1.256	1.251	1.241	1.241	1.242
Zuid-Holland	1.215	1.498	1.490	1.507	1.543	1.572	1.580	1.559	1.560	1.561
Amsterdam	271	330	342	346	363	378	373	378	381	384
Rotterdam	197	245	236	239	255	262	256	256	254	258
's-Gravenhage	149	206	208	212	214	218	220	214	211	215
Utrecht (gemeente)	93	126	129	137	145	153	153	152	155	155

Bron: CBS (StatLine)

Tabel B36: Werkloosheidspercentage per gebied 2005 tot en met 2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Rotterdam	10,6%	9,8%	7,2%	6,9%	8,1%	8,8%	9,5%	12,6%
Amsterdam	9,0%	7,3%	5,9%	4,5%	6,5%	6,6%	7,1%	7,9%
Den Haag	7,6%	6,6%	4,7%	4,3%	5,5%	6,8%	8,3%	10,9%
Utrecht	7,5%	5,5%	4,4%	4,5%	5,1%	5,2%	5,2%	6,4%
Flevoland	8,5%	7,4%	5,4%	4,3%	5,5%	6,5%	6,3%	8,0%
Utrecht (PV)	5,2%	4,7%	3,8%	3,2%	4,2%	4,6%	4,7%	5,7%
Noord-Holland	6,3%	5,3%	4,2%	3,4%	4,7%	5,2%	5,3%	6,3%
Zuid-Holland	6,5%	5,8%	4,5%	4,1%	4,8%	5,9%	6,1%	7,6%
West-Nederland	6,3%	5,5%	4,4%	3,7%	4,7%	5,5%	5,6%	6,9%
Nederland	6,5%	5,5%	4,5%	3,8%	4,8%	5,4%	5,4%	6,4%

Bron: CBS (StatLine)

Tabel B37: Werkloosheidspercentage per gebied 2005 tot en met 2012

Gebieden	Geslacht	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Nederland	Mannen	2,7	5,5	4,4	3,5	3,2	4,5	5,0	5,2	6,3
Nederland	Vrouwen	5,4	7,8	6,8	5,7	4,7	5,2	6,0	5,6	6,6
Flevoland (PV)	Mannen	.	6,0	4,9	2,8	3,6	5,2	6,2	6,1	7,5
Flevoland (PV)	Vrouwen	9,8	11,9	10,8	8,8	5,4	5,9	6,9	6,6	8,7
Utrecht (PV)	Mannen	1,7	4,6	3,9	3,3	2,8	4,1	4,0	4,7	5,7
Utrecht (PV)	Vrouwen	3,1	5,9	5,6	4,5	3,6	4,2	5,4	4,6	5,7
Noord-Holland (PV)	Mannen	3,4	5,6	4,6	3,6	3,1	4,5	5,0	5,2	6,4
Noord-Holland (PV)	Vrouwen	5,5	7,2	6,2	5,1	3,8	5,0	5,5	5,5	6,1
Zuid-Holland (PV)	Mannen	3,0	5,6	4,7	3,9	3,6	4,6	5,8	6,2	7,6
Zuid-Holland (PV)	Vrouwen	4,9	7,6	7,1	5,4	4,9	5,0	6,0	5,9	7,6
Amsterdam	Mannen	7,0	9,8	7,2	5,3	4,8	6,4	6,8	7,8	8,9
Amsterdam	Vrouwen	6,7	8,0	7,4	6,4	4,1	6,6	6,5	6,2	6,7
Rotterdam	Mannen	6,1	9,8	8,7	6,7	6,6	8,2	9,2	10,3	13,1
Rotterdam	Vrouwen	7,4	11,7	11,1	7,9	7,3	8,1	8,3	8,6	12,0
's-Gravenhage	Mannen	3,4	7,7	6,3	4,2	3,8	5,5	6,8	9,3	11,8
's-Gravenhage	Vrouwen	4,4	7,5	6,8	5,4	4,9	5,6	6,9	7,0	9,7
Utrecht (gemeente)	Mannen	2,6	7,6	5,0	3,5	4,2	5,8	4,7	6,2	6,8
Utrecht (gemeente)	Vrouwen	.	7,3	6,1	5,4	4,8	4,3	5,6	4,2	6,0

Bron: CBS (StatLine)

Werkloosheidspercentage: de werkloze beroepsbevolking als percentage van de beroepsbevolking (15 t/m 64 jaar)

Tabel B38: Regionale economische groei: Bbp, volumemutaties in procenten

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008**	2009**	2010**	2011*	2012*
Nederland	3,4	4,3	3,9	4,7	3,9	1,9	0,1	0,3	2,2	2,0	3,4	3,9	1,8	-3,7	1,6	1,0	-1,0
Flevoland	3,5	8,1	5,7	9,8	6,4	5,9	1,5	6,2	4,0	4,0	7,5	5,1	0,1	-5,4	1,4	1,8	-0,9
Utrecht (PV)	4,6	4,6	7,3	6,7	3,2	3,6	-1,2	-1,4	1,8	2,2	3,9	4,6	1,5	-1,1	-0,5	1,7	-0,9
Noord-Holland	3,8	5,6	4,6	4,2	3,0	0,7	2,4	1,5	3,0	2,8	3,3	4,0	2,2	-3,4	2,5	0,8	-0,7
Zuid-Holland	2,7	4,1	3,9	4,6	4,0	1,9	-0,7	0,2	1,8	2,8	3,4	4,4	1,0	-4,0	1,1	1,2	-0,8

Bron: CBS (StatLine)

** gegevens over 2008, 2009 en 2010 nader voorlopig

* gegevens over 2010 en 2011 voorlopig

Tabel B39: Aantal bedrijfsvestigingen per gebied, 1 januari

Gebieden	2007	2008	2009	2010	2011	2012	toename 2007-2012	toename in %
Flevoland	25.410	27.740	29.950	32.060	33.220	34.040	8.630	34,0%
Utrecht (PV)	82.170	88.000	92.860	98.730	105.250	107.990	25.820	31,4%
Noord-Holland	204.100	215.970	232.650	247.920	259.870	266.080	61.980	30,4%
Zuid-Holland	155.870	165.790	171.940	177.620	183.120	181.070	25.200	16,2%
West-Nederland	467.550	497.500	527.400	556.330	581.460	589.180	121.630	26,0%
Nederland	1.031.170	1.088.380	1.142.540	1.191.230	1.239.180	1.258.130	226.960	22,0%

Bron: LISA

Bijlagen

Bijlage B1: Leden van het Comité van Toezicht en Stuurgroepen in 2012

Leden van het Comité van Toezicht Kansen voor West

dhr. R. C. Robbertsen	gemandateerd voorzitter: commissaris van de Koningin van de provincie Utrecht
mw. E. Sweet	gedeputeerde van Noord-Holland, namens de P4
dhr. H. Kool	wethouder van Den Haag, namens de G-4
dhr. R. Luchtenveld	wethouder van Lelystad namens de acht G27-steden in Landsdeel West en Almere
dhr. B. Mooren	vertegenwoordiger van het bedrijfsleven (VNO/NCW)
dhr. M. Laboui	vertegenwoordiger van de sociale partners (FNV)
dhr. S. J. Noorda	vertegenwoordiger van de kennisinstellingen (VSNU)
dhr. A. Ouwehand	vertegenwoordiger natuur-, milieu en landschapsorganisaties (Milieufederatie)
dhr. T. Leeuwestein	vertegenwoordiger van het Ministerie van BZK
mw. N. van de Wenden	vertegenwoordiger van het Ministerie van EL&I

Adviserende leden zijn vertegenwoordigers van de EC (DG-Regio) en managementautoriteit.

Leden van de stuurgroep West-Regio

dhr. R. van der Sande	Voorzitter: gedeputeerde provincie Zuid-Holland
dhr. H. Goossensen	vertegenwoordiger provincie Zuid-Holland
mw. I. van Scheppingen	vertegenwoordiger provincie Noord-Holland
mw. V. Sassen	vertegenwoordiger provincie Utrecht
Mw. H. Boerrigter	vertegenwoordiger provincie Flevoland
dhr. H. Duimelaar	vertegenwoordiger Amsterdam
mw. D. van den Berg	vertegenwoordiger Rotterdam
dhr. G. van Aken	vertegenwoordiger Den Haag
dhr. M. van Dijk	vertegenwoordiger stad Utrecht
dhr. R. Stokkel	vertegenwoordiger G27
dhr. G. Arnoldus	vertegenwoordiger ministerie EL&I

Adviserende leden zijn de vertegenwoordigers van de managementautoriteit (incl. programmabureau West-Regio).

Leden van de stuurgroep Kansen voor Amsterdam

mw. C. Gehrels	Voorzitter: wethouder Economische Zaken
dhr. M. La Rose	vertegenwoordiger namens de stadsdelen Amsterdam
dhrn. A. Choho/ A. Baâdoud	vertegenwoordiger namens de stadsdelen Amsterdam
dhr. R. Kloosterman	vertegenwoordiger Universiteit van Amsterdam
dhr. T. Elfring	vertegenwoordiger Vrije Universiteit
dhr. D. Hulsebosch	vertegenwoordiger Kamer van Koophandel Amsterdam
mw. B. den Brok	vertegenwoordiger ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
dhr. G. den Boer	vertegenwoordiger namens de diensten van de gemeente Amsterdam

De vertegenwoordigers van de managementautoriteit en programmabureau zijn adviserende leden

Leden van de stuurgroep Kansen voor Rotterdam

dhr. H. Karakus	voorzitter: Wethouder Wonen, Ruimtelijke Ordening, Vastgoed en Stedelijke Economie
mw. J. N. Baljeu	wethouder Haven, Verkeer en Regionale Economie
mw. W.L. Gillis-Burleson	vertegenwoordiger sociaal-economische sector
dhr. P. Jeroense	Hoofd Economie, Stadsontwikkeling
mw. M. E. van Donzel	Erasmus Universiteit Rotterdam
mw. B. den Brok	vertegenwoordiger ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De vertegenwoordigers van de managementautoriteit en programmabureau zijn adviserende leden.

Leden van de stuurgroep Kansen voor Den Haag

dhr. H. Kool	Voorzitter: wethouder Sociale Zaken, Werkgelegenheid en Economie
dhr. T. Rijkkerk	Kamer van Koophandel Haaglanden
dhr. R.K. Brons	Haagse Hogeschool
dhr. R.G.M. Perik	VNO – NCW / MKB Haaglanden
dhr. R. van Perik	MKB Haaglanden
mw. M. Maatman	Directeur Beleid, Dienst Stedelijke Ontwikkeling gemeente Den Haag
dhr. M.J. Gordijn	Hoofd Economie, Dienst Stedelijke Ontwikkeling gemeente Den Haag
dhr. J.C. Schenderling	Algemeen Directeur Dienst Onderwijs, Cultuur en Welzijn gemeente Den Haag
dhr. M. Andriessen	Directeur WAM, Dienst Sociale Zaken en werkgelegenheid gem. Den Haag
dhr. G.J. Boot	Directeur Dienst Bestuurszaken, directie Financiën gemeente Den Haag
dhr. P.H. Heskes	Directeur Dienst Stadsbeheer gemeente Den Haag
mw. B. den Brok	vertegenwoordiger Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De vertegenwoordigers van de managementautoriteit en programmabureau zijn adviserende leden.

Leden van de stuurgroep Kansen voor Utrecht

mw. M. de Rijk	Voorzitter: wethouder Duurzaamheid, Economische zaken en Financiën
dhr. F. Lintmeijer	wethouder Verkeer, Cultuur en Internationale zaken
dhr. S. Fortuyn	vertegenwoordiger namens de Kring van Utrechtse ondernemingen
mw. C. van Grinsven	vertegenwoordiger namens Taskforce Innovatie
dhr. B. van Dijk	hoofd economische zaken gemeente Utrecht
dhr. J. Docter	Kamer van Koophandel Midden Nederland
mw. B. den Brok	vertegenwoordiger Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De vertegenwoordigers van de managementautoriteit en programmabureau zijn adviserende leden.

G4P4

Bijlage B2: Activiteiten Stuurgroepen

Stuurgroep West-Regio

Alle voorlopige- en definitieve subsidieaanvragen voor het programmadeel West-Regio en de G-4 gelabelde gelden worden voor advies ingebracht bij de stuurgroep West-Regio. Dit advies is gericht aan de managementautoriteit voor besluitvorming. De stuurgroep bestaat uit vertegenwoordigers van alle acht partijen in het programma. Overleg vindt plaats in het provinciehuis van Den Haag. Iedere subsidieaanvraag is voorzien van een préadvies met de belangrijkste inhoudelijke en financiële aspecten van het project. Er werden in 2012 vier stuurgroepbijeenkomsten gehouden en vier schriftelijke procedures.

Hieronder volgen de belangrijkste besluiten:

Op 9 maart werd het project Stadshavens CTD besproken, maar nog niet definitief van advies voorzien. Ook werden drie voorlopige aanvragen besproken. Er werd een presentatie gegeven door het project Clusterregeling Metropoolregio Amsterdam. Daarnaast werden projectwijzigingen voor de projecten Regeling Technologische Milieu Innovatie 2008-2013 en Walstroom in Noord-Holland, deelproject Haven Amsterdam goedgekeurd. De afrekening van het project Kwaliteitsimpuls ontwikkeling kuststrook kreeg een positief advies.

Op 22 juni kregen vier projecten een positief advies: Groene revolutie in de Nederlandse glastuinbouw, Erasmus Life Science Incubator, Kwaliteitsimpuls Nationaal Evenemententerrein Ellerveld en VeiligheidsExpo Almere. Daarnaast werd van een aantal projecten een essentiële wijziging vastgesteld, het gaat om het project Nieuwe energie op de creatieve as goedgekeurd (wijziging projectpartners), het project Glazen schermen Schieveste (op grote onderdelen aangepast), Verbetering natuurkwaliteit Westduinpark (verschuiving budget en prioriteit) en Open Innovatie Alliantie Groot Composiet (activiteit toegevoegd). De afrekening van het project Technopolis Accelerator kreeg een positief advies. Ten slotte werden vijf voorlopige aanvragen besproken.

Op 8 juni, 30 augustus en 21 september werden drie schriftelijke procedures gevolgd. Hierin werd een positief advies gegeven voor twee subsidieaanvragen en drie eindafrekeningen. Het betrof subsidieaanvragen voor Versterken cultureel toeristische waarde landgoederen Amelisweerd en Rhijnauwen, en Nieuw- en verbouw Biosafety level 3 dierfaciliteit. En eindafrekeningen voor de projecten KansenKanon II, Partners in business SOB Haaglanden en Creative City Lab Amsterdam Area 2009.

Op 12 oktober was er voor vier projecten een positief advies: Holland Health, Valorisatieprogramma Deltatechnologie en water, INPREZE en de Life science incubator Utrecht. Daarnaast werd van een aantal projecten een essentiële wijziging vastgesteld, het gaat om het project Aardgasmobiliteit (verkleining van het project), Laakzone Amersfoort (looptijd), Rotterdam Media Commission (stoppen met regeling, inzet andere activiteiten) Het project Ontwikkeling Robottechniek voor primaire productie-bedrijven werd ingetrokken vanwege technische problemen bij de ontwikkeling. Door het project Population Imaging Infrastructure in the Medical Delta werd een presentatie gegeven. Ten slotte werden tien voorlopige aanvragen besproken.

Op 14 december kreeg het project De groene Stelling; innovatief ondernemerschap een positief advies. Het project Geothermie project greenport Westland moet nog een financieel technisch advies krijgen. Door de projecten Crossmedia innovation in the Media Valley Delta en het project GO BIO! werd er een presentatie gegeven. Er werd een positief advies gegeven over de herverdeling van de EFRO/ Rijkscofinanciering voor een aantal ZH-se projecten. Van een aantal projecten werd een essentiële wijziging vastgesteld, het gaat om het project Walstroom in Zuid-Holland (nieuwe activiteiten), Versterken groenrecreatieve structuren Papendrecht (looptijd), het project De Heatmatcher (looptijd en aanpassing begroting en financieringsplan), het project Cross Media Expertisecentrum (aanpassing begroting en wijziging financieringsplan), en het project Life science centrum Amsterdam (looptijd en aanpassing begroting en financieringsplan).

Op 21 november werd in een schriftelijke procedure een positief advies gegeven voor de eindafrekening van het project Bad Hanzeborg.

Stedelijke stuurgroepen

De G-4 hebben ieder een stedelijke stuurgroep ingesteld voor het behandelen van projectvoorstellen. Na bespreking wordt het voorstel van advies voorzien voor de programma-autoriteit (college van B&W), die hierover een besluit neemt. De stuurgroepen geven ook een advies op de projectvoorstellen met gelabelde gelden. Dit advies is nodig, omdat de stuurgroep zowel een inhoudelijk als in veel gevallen een cofinancieringadvies geeft voor verdere behandeling door het programmabureau West-Regio. De stuurgroepen bespreken projectvoorstellen aan de hand van een préadvies van het stedelijk programmabureau. Als de stuurgroep van mening is dat een voorstel niet voldoende informatie geeft kan ze het voorstel aanhouden. De stuurgroep geeft ten slotte ook sturing aan de voortgang van het desbetreffende programmadeel.

De behandeling van projectvoorstellen of afwijzing gaan bij de vier programmabureaus op min of meer gelijke wijze. Zo wordt gekeken naar aantoonbare additionaliteit, economische relevantie, passend in het programma, mate van financieringstekort of omvang van het project. Als hierover twijfel bestaat wordt in die gevallen gevraagd de aanvraag te integreren of in een andere vorm in te dienen. Als er geen mogelijkheden zijn binnen het programma wordt doorverwezen naar mogelijke alternatieve financieringsbronnen, waaronder o.a. diensten binnen de stad.

Stuurgroep Amsterdam

In Amsterdam zijn in 2012 drie bijeenkomsten gehouden; te weten op 19 januari, 23 februari en 28 juni, en twee schriftelijke rondes op 27 april en 21 december. In totaal zijn twee subsidieaanvragen in de stuurgroep besproken en van een positief advies voorzien: Clusterregeling Metropoolregio Amsterdam en World of Food. De projecten EnergieLoket en West Orange zijn beoordeeld voor eindafrekening. Idem geldt voor de projecten Creative City Lab en KansenKanon 2 die vallen onder de gelabelde gelden van de stad. De stuurgroepbijeenkomst op 19 januari was aanvullend georganiseerd om de uitvoeringsplannen van het project Integratie Kennis Kunde Kassa te bespreken. Tenslotte is door de stuurgroep de nodige aandacht besteedt aan de nieuwe programmaperiode 2014-2020. Bespreekpunten hieromtrent waren ondermeer de slimme specialisatie strategie en een geïntegreerd stedelijke programma binnen het OP Kansen voor West II.

Stuurgroep Rotterdam

In Rotterdam zijn in 2012 vijf stuurgroep bijeenkomsten gehouden; te weten op 29 maart, 13 juni, 13 september, 7 november en 3 december en een schriftelijke ronde op 12 maart. De stuurgroep heeft drie subsidieaanvragen in de stuurgroep besproken en van een positief advies voorzien: Mobiel Erfgoed en Innovatie Centrum (MEC-I), SOFIE en Aquadock. De projecten Revitalisering Nieuwe Binnenweg en De Hofbogen kregen een projectverlenging en de projecten Ondernemershuis op Zuid, Bedrijven Verbetergebieden, Drijvend Paviljoen en Herinrichting Buitenruimte Katendrecht zijn in de eindafrekening gegaan. De stuurgroep heeft positief geadviseerd over een bijdrage uit de gelabelde geleden van Rotterdam aan de projecten Erasmus MC Life science incubator en Population Imaging. Ten slotte is positief geadviseerd over de projectwijziging Rotterdam Media Commission, de hierdoor ontstane vrijval is ingezet voor de financiering van Population Imaging. Verder heeft de stuurgroep op verzoek van de managementautoriteit gesproken over het eigen functioneren. Geconstateerd werd dat meer tijd zou moeten worden besteed aan de inhoud van de projecten, en daarom wordt nu in elke vergadering een projectpresentatie over de voortgang gegeven. De stuurgroep is zeer content met deze werkwijze. Ook werd de voortgang van het programmadeel besproken, de inzet van een mogelijke overcommittering, werd verslag gedaan over de controlebezoeken bij de projecten, en werd de toekomst van het Europees Cohesiebeleid over de periode 2014-2020 besproken.

Bijlagen

Stuurgroep Den Haag

In Den Haag zijn in 2012 drie stuurgroepbijeenkomsten gehouden, op 24 januari, 16 mei en 6 december en er is een schriftelijke procedure geweest op 6 maart. De stuurgroep heeft negen subsidieaanvragen besproken en van een positief advies voorzien, dit gaat om: Opwaardering Haagse Markt, Herinrichting openbare ruimte Stationsplein Den Haag, Kwaliteitsimpuls openbare ruimte winkelstraten, Royaal Mariahoeve, JESSICA Fonds Ruimte en Economie Den Haag (FRED), JESSICA Energiefonds Den Haag (ED), Innovatie Stimuleringsregeling InnoSportLab Den Haag, 2e Fase revitalisering Zichtenburg, Kerketuinen, Dekkershoek en Haagse Hoogtepunten in Beeld. Daarnaast heeft de stuurgroep het College van B&W Den Haag geadviseerd de subsidieaanvraag voor het project ‘Slow Mill Pilot’ af te wijzen vanwege het bereiken van het subsidieplafond, en het project ‘Stadstuin Emma’s Hof’ vast te stellen. Verder heeft de stuurgroep positief geadviseerd over de juridische opzet en de investeringsstrategie van de Holding en het Urban Development Fund voor JESSICA. En er is op 16 mei een zelfevaluatie over het functioneren van de stuurgroep ‘Kansen voor Den Haag’ gehouden. Met het oog op de volgende programmaperiode is in de vergadering van 24 januari aan de hand van de houtskoolschets ‘ S3 voor West Nederland’ de toekomst van het Europees Cohesiebeleid over de periode 2014-2020 besproken. Ook wordt in iedere stuurgroepbijeenkomst de voortgang van het programma besproken, de acquisitie van goede projecten en de rol van het programmabureau daarin en de groslijst met potentiële projecten.

Stuurgroep Utrecht

In Utrecht zijn in 2012 drie stuurgroepbijeenkomsten gehouden; te weten op 12 maart, 24 september en 10 december. In mei 2012 is de stuurgroep informeel bij elkaar geweest tijdens een rondleiding in 'Villa Jongerius'. De stuurgroep heeft twee subsidieaanvragen besproken en van een positief advies voorzien: 'Proefinstallatie Nereda technologie rwzi Utrecht' en Beeldende kunsttentoonstelling 'Call of the Mall'. Daarnaast is de voortgang van het programma besproken. Ook zijn er nog twee aanvragen besproken in prioriteit 1: 'FEE-U, Fonds Energietransitie EFRO Utrecht' en in prioriteit 3: 'Retourshop'. Ook blikte de stuurgroep vooruit naar de nieuwe programmaperiode 2014-2020. Drie projecten zijn vastgesteld: 'Aanpak Openbare Ruimte', 'Revitalisatie Flora's hof' en 'De Nieuwe Bouwloods'. De aanvragen en de projectenpijplijn zijn in lijn met het stedelijke kader.

Bijlage B3: Bezetting programmamanagement en steunpunten

Bezetting programmamanagement van de managementautoriteit

Ruud van Raak
Programmamanager

Adri Hartkoorn
Programmasecretaris

Floor de Rooy
Programmacontroller

Mieke Cornet
Communicatieadviseur

Michiel van Krui-
ningen
Betaalautoriteit

Nancy de Jong
1e Projectmedewerker

Suzanne v. d. Knaap
Programmamedewerker

Bezetting programmabureau West-Regio

Joke van den Brink
Hoofd PB

Ton Bloothoofd
Hoofd Control

Menny Barendse
Medewerker Control

Jeroen Elzenaar
Medewerker Control

Eduard Lenoir
Medewerker Control

Frank Rotgans
Medewerker Control

Bart de Ree
Medewerker Control

Hans Vos
Medewerker Control

Arthur Jongeneelen
Medewerker Control

Olaf Gähler
Coördinator/
adviseur Stuurgroep

Marieke Kaptijn
Medewerker
Ondersteuning

Yvonne Stodel
Medewerker Beheer

Aly Langeweg
Medewerker Beheer

Carla Giskes
Secretaresse

Sharmain Khitanea
Medewerker Control

G4P4

Bezetting programmabureau Kansen voor West Amsterdam

Mathieu Baltissen
Programmamanager

Christian Schreuder
Programma Secretaris

Marit den Ouden
Programmacontrol

Bezetting programmabureau Kansen voor West Rotterdam

Albert van Veelen
Programmamanager

Edwin Bijkerk
Programmasecretaris

Sawitrie Kanhai
Projectcontroller

Bezetting programmabureau Kansen voor West Den Haag

Ton Overmeire
Programmamanager

Yvonne de Ruiter
Beleidsmedewerker

Wim Visser
Beleidsmedewerker

Renate den Heijer
Programmamedew.

Bezetting programmabureau Kansen voor West Utrecht

Annemarie Koolenbrander
Programmamanager

Peter Dijkman
Programmacontroller

Agnes Schuurman
Programma Secretaris

Bezetting steunpunten in Kansen voor West

Martijn Onderstal
Prov. Zuid-Holland

Charlotte Dijkstra
Prov. Noord-Holland

Fred Jonkhart
Prov. Flevoland

Guus van Dalen
Prov. Flevoland

Hiske v.d. Meulen
Prov. Utrecht

Anjo Reussink
Prov. Noord Holland

Notities

Europa investeert in de toekomst. Deze uitgave en alle projecten
komen tot stand met steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Unie.